

Tilinpäätös 2023

Liedon kaupunki

Sisällysluettelo

1 TOIMINTAKERTOMUS.....	6
1.1 Olennaiset tapahtumat kaupungin toiminnassa	6
1.1.1 Kaupunginjohtajan katsaus	6
1.1.2 Kaupungin hallinto ja siinä tapahtuneet muutokset	9
1.1.3 Yleinen ja seudun taloudellinen kehitys.....	12
1.1.4 Kaupungin henkilöstö	14
1.1.5 Olennaiset muutokset kaupungin toiminnassa ja taloudessa.....	15
1.1.6 Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä sekä todennäköisestä tulevasta kehityksestä	16
1.1.7 Ympäristöasiat.....	17
1.2 Selonteko kaupungin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä	18
1.3 Tilikauden tuloksen muodostuminen ja toiminnan rahoitus	20
1.3.1 Tilikauden tuloksen muodostuminen.....	20
1.3.2 Toiminnan rahoitus	22
1.4 Rahoitusasema ja sen muutokset.....	24
1.5 Kokonaistulot ja menot	27
1.6 Kaupunkikonsernin toiminta ja talous.....	28
1.6.1 Yhdistelmä konsernitilinpäätökseen sisältyvistä yhteisöistä	28
1.6.2 Konsernin toiminnan ohjaus.....	28
1.6.3 Olennaiset konsernia koskevat tapahtumat.....	29
1.6.4 Tytäryhteisöjen tavoitteiden toteutuminen.....	30
1.6.4.1 Liedon Asunnot Oy	30
1.6.4.2 Liedon lämpö Oy.....	32
1.6.5 Arvio konsernin todennäköisestä tulevasta kehityksestä	34
1.6.6 Selonteko konsernivalvonnan järjestämisestä	34
1.6.7 Konsernitilinpäätös ja sen tunnusluvut.....	35
1.7 Tilikauden tuloksen käsittely	41
2 TALOUSARVION TOTEUTUMINEN	43
2.1 Käyttötalousosan toteutuminen	43
2.1.1 Yhteenveto käyttötalouden toteutumasta lautakunnittain	44
2.1.2 Käyttötalouden toteuma lautakunnittain	45
Tarkastuslautakunta	45
Keskusvaalilautakunta	46
Kunnanhallituksen alainen toiminta.....	47
Konsernihallinto	51
Joukkoliikenne	53

Sisäiset palvelut	54
Maaseutupalvelut.....	58
Työllistäminen	61
Ympäristöterveyslautakunta	64
Ympäristöterveyspalvelut.....	68
Varhaiskasvatus- ja koulutuslautakunta.....	71
Varhaiskasvatus	76
Yleissivistävä opetus	79
Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta	82
Kulttuuripalvelut.....	87
Tekninen lautakunta.....	91
Tekniset palvelut	95
Toimitilapalvelut.....	97
Ruokapalvelut.....	101
Puhtauspalvelut.....	103
Infrapalvelut	106
Liedon vesi	111
Kaavoitus- ja rakennuslautakunta	117
Kaavoitus- ja mittaus-toimi.....	120
Rakennusvalvonta ja ympäristönsuojelu.....	123
2.2 Tuloslaskelmaosan toteutuminen	126
2.2.1 Liedon kaupungin talousarvion tuloslaskelmaosan toteutumisvertailu	126
2.3 Investointiosan toteutuminen.....	128
2.3.1 Yhteenveto	128
2.3.2 Investointiosan hankekohtaiset perustelut.....	129
2.4 Rahoitusosan toteutuminen.....	138
2.5 Yhteenveto määrärahojen ja tuloarvioiden toteutumisesta.....	139
3 TILINPÄÄTÖSLASKELMAT.....	141
3.1 Liedon kaupungin tuloslaskelma	141
3.2 Liedon kaupungin rahoituslaskelma.....	142
3.3 Liedon kaupungin tase.....	143
3.4 Konsernituloslaskelma.....	145
3.5 Konsernirahoituslaskelma	146
3.6 Konsernitase	147
4 TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT	150
4.1 Tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot.....	150
4.1.1 Liedon kaupungin tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot.....	150
4.1.2 Konsernitilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot	151

4.2 Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot	153
4.3 Tasetta koskevat liitetiedot	158
4.4 Vakuuksia ja vastuusitoumuksia koskevat liitetiedot	166
4.5 Henkilöstöä, tilintarkastajan palkkioita ja intressitapahtumia koskevat liitetiedot	169
5 LIEDON VESI	172
5.1 Tilinpäätöslaskelmat	172
5.2 Talousarvion toteutumisvertailu	178
5.3 Liedon Veden vaikutus kaupungin talouteen	181
5.4 Liedon Vesi liitetiedot	183
6 ALLEKIRJOITUKSET JA TILINPÄÄTÖSMERKINTÄ	191
7 LUETTELO KIRJANPITOKIRJOISTA JA TOSITELAJEISTA SEKÄ NIIDEN SÄILYTYSTAVASTA	193

Toimintakertomus

1 TOIMINTAKERTOMUS

1.1 Olennaiset tapahtumat kaupungin toiminnassa

1.1.1 Kaupunginjohtajan katsaus

Yleisnäkymä vuoteen 2023

Globaalisti vuonna 2023 epävarmuus lisääntyi monella tasolla. Demokratian kamppailu tiivistyi, kun poliittinen retoriikka Ukrainakriisin takia Naton ja Venäjän välillä koveni. Suomi Naton uutena jäsenenä oli tässä debatissa eri tavalla osapuoli, kuin aikaisemmin puolueettomana maana.

Keskuspankkien korkojen nostot hillitsivät inflaatiota, mutta vaikuttivat Suomessa merkittävästi investointihalukkuuteen. Tämä kehitys vei loppuvuonna rakennusteollisuuden taantumaan ja työttömyyden kasvuun.

Vuosi 2023 jää historiaan myös hyvinvointialueiden käynnistämiseen liittyvinä haasteina. Varsinais-Suomen alueella hyvinvointialue Varha ilmoitti merkittävistä taloudellisista haasteista. Valtavan organisaation toiminnalliset käynnistämisaiveudet haastoivat myös kuntien ja Varhan välistä operatiivista dialogia. Hyvinvointialueiden haasteet heijastuivat suoraan kuntatalouteen, kun marraskuussa VM ”kuntatalouden mustana perjantaina” ilmoitti sotekustannusten nousun vuoksi valtion osuuksien vuosittaisten leikkauksien tuplaantuvan pysyvästi 501 milj. euroon vuodessa.

Liedosta kaupungin uuden strategian toteuttaminen lähti hyvin liikkeelle

Liedon kaupungin toimintaa ja palveluita kehitetään strategiassa valittujen operatiivisten tavoitteiden lisäksi, viiden arvon näkökulmasta. Nämä yhteiset arvot; avoimuus, yrittäjähenkisyys, vastuullisuus, rohkeus ja turvallisuus olivat hyvin mukana Liedon kaupungin toiminnassa ja päätöksenteossa.

Liedon kaupungin strategiakartta on jaettu neljään operatiiviseen painopistealueeseen: talous, asiakaspalvelu & palvelukokemus, sisäiset prosessit & organisaatio ja henkilöstö & osaaminen

Talous

Liedon kaupungin taloudellinen kehitys seurasi vuonna 2023 monin tavoin muiden suurten kaupunkien kehyskuntien kehitystä. Tulot olivat verohännistä johtuen odotettua suuremmat, mutta samalla kasvavan väestön palvelutarpeiden synnyttämä paine toi esille kasvavan investointitarpeen. Kaupungin tulos oli 6,7 M€ ylijäämäinen. Samanaikaisesti väestön kasvu haastoi kaupungin palvelurakenteen. Varsinkin varhaiskasvatuksen palvelutarve lisääntyi ennakoitua nopeammin ja vastatakseen tarpeeseen kaupunki päätti uuden Keskikankareen päiväkodin investoinnista.

Liedon työttömyysprosentti pysyi varsin hyvällä tasolla verrokkikuntiin nähden, mutta nousi 6,2 %:iin (2022 5,0 %). Liedon kaupungin työttömyysprosentti oli valtakunnallista tasoa 7,2 % merkittävästi alhaisempi. Syitä muutokseen olivat yleinen taloustaantuma ja pieneltä osin myös kuntouttavan työtoiminnan siirtyminen Varhaan.

Talouden strategisista toimenpiteistä:

- Olemme onnistuneet hyvin Liedon Innovaatiokampuksen toiminnan kautta luomaan uusia kumppanuuksia sekä kehittämään yrityspalveluita entistä paremmalle tasolle.

-Sote -uudistuksen vaikutuksien arviointia ja niihin älykkäiden toimintamallien kehittämistä käynnistettiin laajana yhteisenä hankkeena luottamushenkilöiden ja kaupungin organisaation yhteistyönä syksyllä 2023. Toiminnan tuloksia valmistuu keväällä 2024.

-Talouden raportointi ja ennusteiden kehittäminen on käynnissä yhteistyönä Tilikunta Oy:n kanssa.

Palvelut & Palvelukokemus

Liedon kaupunki aloitti suuren kaikkien palveluiden palvelumuotoiluun liittyvän projektin. Kaupungin palvelut kartoitettiin ja niitä todettiin olevan yli 1000. Projekti jatkuu kevään 2024 aikana, jolloin on tarkoitus saada palvelulähtöisesti eväitä vuoden 2025 talousarvioon.

Hyvinvointialueen eli Varhan ja kaupungin välinen työnjako aiheutti jonkin verran epäselvyyksiä, kun kaupunkilaiset eivät löytäneet uusia Varhan palveluita tai Varha linjasi asioita uudella tavalla. Liedon kaupungin hyvinvointijohtaja oli lukuisissa tilanteissa selvittämässä ongelmia ja ajamassa kaupunkilaisten etua Varhan suuntaan.

Asiakaspalveluiden ja palvelukokemuksen strategisista toimenpiteistä:

- Vuoden 2024 talousarvioon saatiin panostuksia koulutukseen
- palvelumuotoilu -projektin kautta työntekijöiden huomio on entistä enemmän kiinnittymässä asiakaspalveluprosessin kehittämiseen.
- Toimialakohtaiset ja toimipistekohtaiset ”palvelutarjottimien” ensimmäiset versiot tehtiin.
- HYTE palveluiden kehittäminen käynnistyi painottuen tarpeiden kartoitukseen, edunvalvontaan ja vapaaehtoisten yhteistyön kehittämiseen.

Sisäiset prosessit & organisaatio

Sote uudistus haastoi Liedon kaupungin organisaation ja sen monet prosessit. Pelkästään arkistojen Varhan ja kaupungin yhteisten arkistojen erottaminen on massiivinen työ, joka aloitettiin vuonna 2023, mutta työ tulee jatkumaan vuosia.

Miten helposti ja nopeasti Liedon kaupungin tietovarannot ovat työntekijöiden saatavilla on työn tehokkuuden kannalta olennainen kysymys. Johtoryhmä työskenteli pohtien mm. tekoälyn hyödyntämistä sekä teki alustavia arviota kehitystyön tarvitsemista resursseista.

Organisaation strategisista tavoitteista painopisteet olivat:

- TE24 uudistuksen alueellisissa neuvotteluissa. Niiden neuvotteluiden lopputulemana syntyi Turun isännöimä 23 kunnan työllisyysalue, jossa Liedon kaupungilla on merkittävä rooli lähipalveluiden tuottajana. Tämä tarkoittaa, että Lietoon tulee oma TE -palveluiden organisaatio (4-8 henkilöä)
- Konserniin lisättiin alueellinen kehitysyritys Liedon Innovaatiokampus Oy, jonka tehtävänä on pitää Liedon kaupungin alueen elinkeinoelämän kehittäminen kilpailukykyisellä tasolla.
- Kaupunkikehityksen organisaatiossa tehtiin toiminnallisia uudistuksia selkeyttämään komentoketjut ja tehtävänkuvat.

Henkilöstö & osaaminen

Tyypillisesti palveluorganisaatiossa henkilöstön osaaminen, palveluherkkyys, sitoutuminen ja työhyvinvointi määrittävät hyvin pitkälle palveluiden laadun. Vuosi 2023 oli Liedon kaupungin organisaatiossa ja yleisestikin Varsinais-Suomessa työvoimapulan vuosi.

Kaupunki pyrki ratkaisemaan ongelmaa monin tavoin:

- Mm. järjestelyvaraerissä ohjattiin korotuksia sellaisiin tehtäviin, joissa työvoiman saanti oli hankaloitunut ja tehtäväkohtainen palkka ei alueellisesti ollut kilpailukykyinen.
- Myös päättäjät olivat tilanteen tasalla ja Liedon kaupungin houkuttelevuutta työntekijämarkkinoilla lisättiin kolminkertaistamalla TA24:ssä e-passin panostukset.
- Johtajien koulutuksissa henkilöstöpäällikkö käynnisti esihenkilöinfot, joissa tehokkaasti ja käytännönläheisesti annettiin opastusta hyvään johtajuuteen.

Edelleen unelmien turvallinen kaupunki

Liedon kaupungin tilanteen 2023 voisi summata niin, että kaupungin talous oli merkittävien ”verohäntien” ansiosta edelleen hyvin tasapainossa ja palvelut olivat laadukkaita. Yhteistyö asukkaiden, yritysten, yhdistysten ja viranhaltijoiden välillä oli hedelmällistä ja päätöksen tekijät olivat erinomaisesti tilanteen tasalla.

Kaiken hyvän keskellä tiedostettiin tulevien vuosien merkittävät taloudelliset haasteet, jotka syntyvät suurista investointitarpeista ja valtionosuusjärjestelmään sote uudistuksen seurauksena syntyneestä rakenteellisesta valuviasta. Tulevat vuodet vaativat rohkeutta ja uskallusta investoida olennaiseen, mutta samalla tarkkaa taloudenpitoa.

Meillä unelmien turvallisessa Liedon kaupungissa on kaikki eväät menestyä. Se kuitenkin vaatii huolellisuutta, hyvää yhteistyötä ja hitusen tuuria.

Mika Ingi, kaupunginjohtaja

1.1.2 Kaupungin hallinto ja siinä tapahtuneet muutokset

Kaupunginvaltuusto

Kuntavaaleissa 13.6.2021 valitun 43-jäsenisen valtuuston toimikausi alkoi 1.8.2021 ja päättyy 31.5.2025. Hallintosäännön 13 luvun 91 § mukaan valtuustossa on puheenjohtajan lisäksi kolme varapuheenjohtajaa. Liedon kaupunginvaltuuston poliittiset voimasuhteet 31.12.2022 valtuutettujen lukumäärän mukaan ovat seuraavat: Kansallinen Kokoomus 12 jäsentä, Perussuomalaiset 7 jäsentä, Suomen Keskusta 7 jäsentä, Vihreä Liitto 6 jäsentä, Suomen Sosialidemokraattinen puolue 5 jäsentä, Suomen Kristillisdemokraatit 3 jäsentä ja Vasemmistoliitto 2 jäsentä, sekä Suomen ruotsalainen kansanpuolue 1 jäsen.

Jäsenet:

Pilpola, Juhani, pj	ps
Taimisto, Jukka, I varapj	kok
Piippo, Niina, II varapj	sd
Takatalo, Henna, III varapj	kesk
Ala-Nissilä, Simo	kok
Friberg, Marko	ps
Föhr, Matti	kok
Hallanheimo, Minna	kesk
Heininen, Jaakko	kok
Heino, Noora	kok
Hermonen, Merja	vihr
Inkinen, Timo	kok
Isotalo, Lauri	kesk
Jokinen, Pasi	ps
Katajainen, Timo	vas
Kauppinen, Jenni	vas
Kemppainen, Sirkku	kd
Koivumäki, Mikko	ps
Kolkkala, Riina	kd (sit.)
Kuokkanen Jukka-Pekka	kd
Laaksonen, Timo	kok
Leppänen, Soili	sd
Lindholm, Hannele	kok
Marjomaa, Juha	kesk
Metsistö, Matti	sd
Mikkola, Mari	kok
Nieminen-Pihala, Vappu	vihr
Pohjankukka, Tomi	ps
Riikonen, Oili	kesk
Ruottu, Annina	kok
Saarinen, Ismo	sd
Sairanen, Jari	kok
Salminen, Lotta	vihr
Santanen, Vesa	ps
Savonlahti, Emilia	vihr
Soini, Jari	ps
Solin, Henrik	rkp
Tissari, Katja	vihr
Tuimala, Heidi	vihr

Virtanen, Jonna	kok
Vuorinen, Jari	kesk
Vähätalo, Jari	kesk
Ylikännö, Minna	sdp

Kaupunginvaltuusto kokoontui kertomusvuoden 2023 aikana 11 kertaa ja teki päätökset kaiken kaikkiaan 143 asiakohdasta.

Kaupunginhallitus

Liedon kaupunginhallituksessa on 11 jäsentä. Kokouksiin voivat osallistua myös kaupunginvaltuuston puheenjohtajat ja heillä on kokouksissa puheoikeus. Vuonna 2023 kaupunginhallitus kokoontui 31 kertaa ja teki päätöksen 344 asiakohdasta.

Kaupunginhallituksen kokoonpano 31.12.2023:

Mikkola Mari, pj	kok
Hallanheimo Minna, I varapj	kesk
Tuimala Heidi, II varapj	vihr
Ala-Nissilä Simo	kok
Lindholm Hannele	kok
Friberg Marko	ps
Pohjankukka Tomi	ps
Marjomaa Juha	kesk
Saarinen Ismo	sd
Kolkkala Riina	kd (sit.)
Katajainen Timo	vas

Lautakuntien ja toimikuntien puheenjohtajat 31.12.2023

Kaavoitus- ja rakennuslautakunta	Heininen Jaakko	kok
Keskusvaalilautakunta	Nieminen Pentti	sd
Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta	Jokinen Pasi	ps
Tarkastuslautakunta	Solin Henrik	rkp
Tekninen lautakunta	Vuorinen Jari	kesk
Varhaiskasvatus- ja koulutuslautakunta	Simola Jarkko	ps
Ympäristöterveyslautakunta	Nieminen-Pihala Vappu	vihr
Elinkeinotoimikunta	Hänninen Auli	kok
Yhteistyötoimikunta	Salmi Raija	vas

Hallintosäätö

Kaupunginvaltuusto hyväksyi kokouksessaan 25.9.2023 § 104 muutetun Liedon kaupungin hallintosäännön, joka tuli voimaan 1.11.2023. Muutoksessa vastattiin kaupunkikehityspalvelujen organisaatiomuutokseen. Tilikauden 2023 aikana hallintosääntöön on tehty myös isompia muutoksia: Hyvinvointialueen muodostamiseen liittyvät muutokset sekä kaupungin hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen hallintosäännössä, toimivalta poikkeusoloissa ja normaaliolojen häiriötilanteissa, vaikuttamistoimielimiä koskevat muutokset, kaupungin johtoryhmän kokoonpanoa koskevat muutokset, maaseutupäällikköä ja maaseutuasiamiehiä koskevat muutokset, henkilöstövalintoja koskeva päätösvalta, teknisen lautakunnan ratkaisuvallta, tiedonhallinnan järjestämistä koskevat määräykset, taloudenhoitoa koskevat muutokset, sidonnaisuusilmoituksiin liittyvät tarkastuslautakunnan tehtävät, läsnäolo toimielinten kokouksissa, asiakirjojen allekirjoittaminen, luottamushenkilöiden palkkioiden tarkistus ja muutamia teknisiä muutoksia. (Kaupunginvaltuusto 19.6.2023 § 77).

1.1.3 Yleinen ja seudun taloudellinen kehitys

YLEINEN TALOUDELLINEN KEHITYS

Suomen bruttokansantuote laski vuonna 2023 1,0 prosenttia vuodesta 2022. Laskun myötä myös työttömyys kasvoi vuoden 2023 aikana.

Taloukasvulla on ollut merkittävä vaikutus myös työllisyystilanteeseen. Työllisyysaste laski 1,0 prosenttiyksikköä vuoden 2022 lopusta. Myös työttömyysaste oli vuoden 2023 lopussa oli 0,8 prosenttiyksikköä korkeampi kuin vuotta aiemmin.

Julkisen talouden menojen ja tulojen välinen epätasapaino jatkuu sitkeänä myös tulevina vuosina. Bruttokansantuotteen lasku ja ennustettu kitulias kasvu myös 2024 ja eteenpäin aiheuttavat entistä suurempaa painetta julkiselle taloudelle. Julkinen velka suhteessa bruttokansantuotteeseen on herkkä talouden kasvussa tapahtuville muutoksille varsinkin laskusuhdanteessa. Tämä yhdistettynä korkotason normalisoitumiseen ovat jähmettäneet julkishallinnon velkatason nousun yli 10 miljardiin euroon vuodessa.

Kuntahallinto

Vuosi 2023 oli kuntahallinnossa kohtuullisen hyvä, vaikka kulutusmenojen kasvu olikin arvioitua nopeampaa. Investointien määrä lähti laskuun. Kuntahallinnon rahoitusasema oli lähellä tasapainoa.

Vuoden 2024 osalta rahoitusaseman arvioidaan myös lähellä tasapainoa. Alijäämät syvenevät vuosina 2025–2028 arviolta 0,3-0,4 prosenttiin bruttokansantuotteesta. Tähän syytä ovat mm. nopeasti kasvavat kustannukset sekä sote-uudistukseen liittyvät valtionosuusmuutokset. Tämä aiheuttaa sopeutuspaineita kuntahallinnossa sekä entistä tarkempaa harkintaa investointien osalta. Vuodesta 2026 alkaen kuntahallinnossa alkavat myös vaikuttaa sote-kiinteistöt, joiden vuokrasopimukset päättyvät ja joiden jatkotoimet jäävät kuntien kontrolle.

SEUDUN TALOUDELLINEN KEHITYS

ELY-keskuksen joulukuun 2023 työllisyyskatsauksen mukaan työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta oli joulukuun lopussa Varsinais-Suomessa 10,3 % eli 0,9 prosenttiyksikköä enemmän kuin vuotta aiemmin.

Liedossa työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta oli joulukuussa 2023 6,2 %, kun se vastaavaan aikaan vuonna 2022 oli 5,0 %. Tammikuussa työttömyys yleensä laskee ja Liedossa työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta oli tammikuussa 2023 6,0 %.

Varsinais-Suomen väestö on ennakkotietojen mukaan kasvanut vuonna 2023 noin 5.000 asukkaalla. Liedon asukasluku oli vuoden 2023 lopussa 20.635, joka on 122 asukasta enemmän kuin vuoden 2022 lopussa.

1.1.4 Kaupungin henkilöstö

Henkilöstön määrä

Vakituisen henkilöstön (palvelussuhteiden) määrä 31.12.2023 oli 638 (1004). Näistä palvelussuhteista kokoaikaisia oli 582 (916) ja osa-aikaisia 56 (75). Virkasuhteessa vakinaisesta henkilöstöstä oli 259 (333) ja työsuhteessa 379 (658). Koko henkilökunnalle henkilötyövuosia kertyi yhteensä 884 (HTV = palkallisten palveluksessaolopäivien lukumäärä kalenteripäivinä/365*(osa-aikaprosentti/100))

Henkilöstön ikäjakauma

Vakinaisen henkilöstön keski-ikä 48,5 vuotta (47). Miesten keski-ikä oli 48,4 vuotta (46) ja naisten 48,5 vuotta (47). Naisten osuus vakituisesta henkilökunnasta on 81,03 % (85,5 %). Kunta-alalla työskentelevän henkilöstön keski-ikä on KT:n vuoden 2022 tilaston mukaan noin 45 vuotta. Määräaikainen henkilöstö on vakituista henkilöstöä selvästi nuorempaa.

Alkaneeet ja päättyneet palvelussuhteet

Vakituisen henkilökunnan palvelussuhteen kesto oli keskimäärin 14 v 8 kk (14 v). Vuoden aikana alkoi 60 (78) vakituista palvelussuhdetta ja päättyi 43 (94).

Eläkkeelle siirtyi vuonna 2023 14 henkilöä (38); vanhuuseläkkeelle 9 (keski-ikä 63,64 v) ja työkyvyttömyyseläkkeelle 2, osatyökyvyttömyyseläkkeelle 2, osakuntoutustuelle 1.

Palkkaratkaisujen kustannusvaikutus ja palkkakustannukset

KVTES 1.6.2023

KVTES yleiskorotus oli 2,2 %. Paikallinen järjestelyvaraerä oli yhteensä 0,7 % palkkasummasta. Lisäksi neuvoteltiin paikallinen kehittämisohjelmaerä 1,2 %. Kertaerä 30.6.2023 oli 467 euroa ja lisäksi liitteeseen 5 tuli 120 euroa.

LS 1.1. ja 1.6.2023

Eläinlääkärien yleiskorotus oli 1.1.2023 1,5 % ja 1.6.2023 0,7 %. Paikallinen järjestelyvaraerä oli 1.1.2023 0,4 % ja 1.6.2023 0,3 % ja kehittämisohjelmaerä 1,2 %. Kertaerä 30.6.2023 oli 467 euroa. Lisäksi lääkärisopimukseen tuli 1.10.2023 0,77 % yleiskorotus.

OVTES 1.6.2023

Opettajien yleiskorotus oli 2,02 % palkkasummasta. Lisäksi paikallinen järjestelyvaraerä oli yhteensä 0,7% ja kehittämisohjelmaerä 1,2 %. Kertaerä 30.6.2023 oli 467 euroa ja lisäksi osio G:hen tuli 150 euroa.

Tekninen sopimus 1.6.2023

TS yleiskorotus oli 2,2 % palkkasummasta. Lisäksi paikallinen järjestelyvaraerä oli yhteensä 0,7 % ja kehittämisohjelmaerä 1,2 %. Kertaerä 30.6.2023 oli 467 euroa.

Henkilöstökulut	2023	2022	2021
Palkat ja palkkiot	31 638 602	47 322 736	45 795 887
Henkilösivukulut	7 836 394	11 059 069	10 652 451
eläkekulut	6 383 482	9 220 597	8 723 672
Muut henkilösivukulut	1 452 912	1 838 473	1 928 779
Yhteensä	39 474 996	58 381 805	56 448 338

Sairauspoissaolot

Poissaolopäiviä oli keskimäärin 17,53 (21,8) kalenteripäivää / henkilötyövuosi.

Liedon kaupunki laatii erillisen henkilöstöraportin.

1.1.5 Olennaiset muutokset kaupungin toiminnassa ja taloudessa

Sosiaali- ja terveystoimen siirtyminen Varsinais-Suomen hyvinvointialueelle näkyi kaupungin taloudessa merkittävänä supistumisena. Toiminnan osalta muutokset eivät olleet yhtä suuria, sillä hyvin merkittävä osa soten kustannuksista tuli suoraan erikoissairaanhoidosta. Verotulot toteutuivat ennakoitua paremmin talouden hiipumisesta huolimatta. Hyvinvointialueen maksamat vuokrat toteutuivat myös merkittävästi korkeampina kuin talousarviossa, sillä talousarviota tehtäessä vuokrasopimukset olivat vielä valmisteilla eikä lopullisesta vuokratasosta ollut varmuutta. Aiempien vuosien korkeamman verokannan tilitykset näkyivät myös verotuloissa, ja tämän kertavaikutus oli arviolta 3,5 miljoonaa euroa positiivinen. Keskuskouluhanketta vietiin eteenpäin koko vuoden 2023 ajan, ja tekninen lautakunta valitsi urakoitsija kokouksessaan 22.11.2023.

Kaupungin väkiluku jatkoi kasvuaan vuonna 2023, Liedossa oli asukkaita ennakkotietojen mukaan vuoden 2023 lopulla 20 635 (2022 lopussa 20 513).

Työttömiä työnhakijoita oli Liedossa joulukuussa 2023 yhteensä 619, kun vuotta aiemmin joulukuussa 2022 työttömiä työnhakijoita oli 498. Seudullisesti työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta oli joulukuun lopussa Varsinais-Suomessa 9,4 % eli 0,4 prosenttiyksikköä vähemmän kuin vuotta aiemmin ja työttömien osuus työvoimasta oli pienempi kuin koko maassa (9,9 %).

Toiminnan kehittämistä jatkettiin vuoden 2023 aikana koko kaupungin kattavien palvelukuvausten tekemisellä. Palveluiden tasojen päättämiseksi hanketta jatketaan vuoden 2024 aikana.

1.1.6 Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä sekä todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tavoitteena on varmistaa, että asetetut tavoitteet saavutetaan ja että toiminta on tuloksellista. Sisäinen valvonta ja riskienhallinta ovat jatkuva osa päivittäistä johtamista, ohjaamista ja työn toteuttamista. Kuntalain säännökset velvoittavat kunnat järjestämään kunnan ja kuntakonsernin sisäisen valvonnan, riskienhallinnan ja konsernivalvonnan sekä raportoimaan niiden tuloksellisuudesta. Toimintakertomusraportoinnin tulee perustua todennettavissa olevaan sisäisen valvonnan, riskienhallinnan ja konsernivalvonnan tuloksellisuuden arviointiin.

Liedon kaupungin talousarviossa 2023 kaupunkikonsernin riskit on jaoteltu neljään pääryhmään, jotka ovat: strategiset, taloudelliset ja toiminnalliset riskit sekä vahinkoriskit.

Strategiset riskit

- Päätöksentekijöiden ja henkilöstön sitouttaminen strategian mukaisiin tavoitteisiin
- Hyvinvointipalvelujen järjestämisvastuun siirtymisen kunnalta hyvinvointialueelle aiheuttamat vaikutukset kaupungin toimintaympäristöön ja taloudelliseen tilanteeseen

Taloudelliset riskit

- Sote-uudistuksen aiheuttama verotulojen ja valtionosuuksien siirto hyvinvointialueelle
- Verotulojen ja valtionosuuksien ennakoiminen ja rahoituksen riittävyys
- Tontinmyyntivoittojen väheneminen
- Soveltuvan raakamaan puute
- Vuosikate on pysyvästi pienempi kuin investointien määrä, jolloin kunta velkaantuu
- Kaupungin kasvun tuomat investointipaineet
- Keskuskouluhankkeen kustannukset
- Korkoriskit

Toiminnalliset riskit

- Henkilöstön saatavuus

Kaupungin sisäinen valvonta ja riskienhallinta kytkeytyvät vuosittaiseen talousarvio- ja tilinpäätösprosessiin. Lautakunnat ovat arvioineet Lieto-strategian sekä sisäisen valvonnan ja riskienarvioinnin toteutumista toimintakertomustensa käsittelyn yhteydessä, luettavissa tilinpäätösasiakirjassa lautakuntien osioissa.

Väkiluvun kasvu ja sen tuomat investointitarpeet aiheuttavat kuitenkin painetta talouden ja toiminnallisten tarpeiden ennustamiselle. Lisäksi kuntien taloudellisena uhkana on valtion rahoituksen muutokset sekä kuntien ja hyvinvointialueiden välinen kilpailu valtion rahoituksesta tulevana vuosina. Lisäksi vuokrasopimukset kuntien ja hyvinvointialueiden välillä ovat katkolla 2025 jälkeen, ja on käytännössä varmaa, että ainakin osa kiinteistöistä jää uudelleenvuokraamatta ja aiheuttaa vuokratulojen laskua. Hyvinvointialueiden mittavat alijäämät aiheuttavat painetta hyvinvointialueille sopeuttaa toimintaansa ja tämä saattaa aiheuttaa merkittäviäkin ongelmia jatkossa varsinkin kuntien vastuulla olevalle peruskoulutussektorille. TE24 uudistus tuo mukanaan uhkia ja mahdollisuuksia, mutta vastuun siirtyminen kunnille tulee hyvin todennäköisesti näkymään kustannusten kasvuna, jota valtio ei kompensoi.

1.1.7 Ympäristöasiat

Kaupungin kiinteistöihin on tehty energiatehokkuutta parantavia investointeja sekä jatkettu öljylämmityksestä poissiirtymistä. Vuonna 2023 Tammentuvan päiväkodin öljylämmitys muutettiin maalämmöksi. Lietohallin valaistus muutettiin led-valoiksi kesän aikana. Liedon kaupunki käyttää 100 % uusiutuvalla energialla tuotettua sähköä.

Kaupungin katuvalaistusta vaihdetaan vähemmän energiaa kuluttaviin led-valaisimiin vuosittain 200-300 kappaletta. Tässä on osin hyödynnetty yhteisrakentamista Carunan maakaapelointihankkeissa.

Kevyen liikenteen edistämiseksi Liedon kaupunki oli mukana MAL-hankkeessa, jossa uusittiin Turun seudun pääpyöräilyreittien opastusta. Toisena MAL-hankkeena aloitettiin Turun seudun KÄPY-näyttötalulaskentalaitteiden suunnittelutyötä. Lieto on myös mukana Turun kaupunkiseudun pyöräilyreitistöjen suunnittelussa. Vuoden aikana toteutettiin Nuolemontien ja Kaunistontien kevyenliikenteen väylät.

Kunnallistekniikan rakentamisessa pyritään päästöjen vähentämiseen hyödyntämällä kaivuumaita rakentamiskohteissa. Talvikunnossapidon puitesopimuksessa on mahdollisuus tuntihinnan korotukseen, mikäli urakoitsija uusii kalustoa ympäristöystävällisemmäksi sopimusaikana.

Föli-matkojen määrät jatkoivat kasvuaan. Laskennallinen matkamäärä oli yli 900 tuhatta, jossa kasvua viime vuodesta 7 %. Laskennallisesti tämä tarkoittaa noin 2500 nousua joka päivä.

Vuonna 2023 kylvettiin kyläkeskuksiin niittykukka- ja auringonkukkapeltoja, joista kukat olivat kaupunkilaisten poimittavissa.

Ruokapalvelut toteuttaa jatkuvaa hävikkiruokaseurantaa. Koululaisten lempi- ja inhokkiruokia kyseltiin Lasten oikeuksien päivän tienoilla. Tavoitteena on lautaselta poisheitettävän ruuan määrän vähentäminen. Syksyllä aloitettiin hävikkiruokakokeilu Kisällin työllisyyspalveluiden kanssa, joka hakee hävikkiruokaa kahdelta keskusta-alueen koululta ja jalostaa sitä työttömien ruokalassa tarjottavaksi.

Ajoneuvohankinnoissa on pyritty huomioimaan energiatehokkuusdirektiivin vaatimukset vähäpäästöisistä autoista. Myös uusittavat traktorit ovat päästövaatimuksiltaan viimeisimpien vaatimusten mukaiset.

Vuonna 2023 jatkettiin 2022 aloitettua Liedon ilmasto- ja luonnon monimuotoisuusohjelman laadintaa. Jättiputken torjuntaan keskittynyt VieKas-LIFE -hanke päättyi. Vieraslajien torjuntaa kuitenkin jatkettiin torjumalla kaupungin toimesta jättipalsamia ja osallistumalla valtakunnalliseen Soolotalkoot-kampanjaan, jossa kitkettiin komealupiinia. Kampanjan yhteydessä kaupunkilaisten keräämille kasvijätteille oli osoitettu taajamissa keruupisteet, joista kaupunki toimitti keräysjätteet hävitettäväksi. Vuonna 2023 alkoi Varsinais-Suomen Helmikunnat 2 -hanke, jossa hoidetaan perinnebiotooppeja. Vuoden aikana yhdelle kunnostettavista kohteista laadittiin hoitosuunnitelma.

1.2 Selonteko kaupungin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä

Sisäinen valvonta on osa kaupungin johtamisjärjestelmää sekä kaupungin johdon ja hallinnon työväline, jonka avulla arvioidaan asetettujen tavoitteiden toteutumista, toimintaprosesseja ja riskejä. Valvonnan tarkoituksena on edistää organisaation tehokasta johtamista, riskien hallintaa, toiminnan kehittämistä ja tuloksellisuuden arviointia.

Sisäisellä valvonnalla tarkoitetaan yleisesti kaikkia niitä kaupungin- ja kaupunkikonsernin toiminta- ja menettelytapoja, joilla tilivelvolliset ja muut esimiehet pyrkivät varmistamaan, että

- kaupungin toiminta on taloudellista ja tuloksellista
- päätösten perusteena oleva tieto on riittävää ja luotettavaa
- lain säännöksiä, viranomaisohjeita ja toimielinten päätöksiä noudatetaan ja että
- omaisuus ja resurssit turvataan.

Sisäisen valvonnan järjestäminen

Kuntalain 14 §:n 7 kohdan mukaan valtuusto päättää sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteista. Varsinainen huolehtimisvastuu on 39 §:n mukaisesti kunnanhallituksella.

Liedon kunnanvaltuusto on vuonna 2014 hyväksynyt Liedon kunnan ja kuntakonsernin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteet, joita noudatetaan ensisijaisesti sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisessä. Liedon kunnan sisäisen valvonnan yleisohje täydentää voimassaolevia kunnanvaltuuston perusteita. Sisäisen valvonnan yleisohje on päivitetty tilikauden 2017 aikana. Kunnanhallitus on hyväksynyt voimassaolevan sisäisen valvonnan ohjeen 11.9.2017. Liedon kaupungin hallintosäännön 12 luvussa on tarkemmin määrätty sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteista ja järjestämisestä kaupunkikonsernissa. Kunnanhallitus on hyväksynyt 13.2.2017 korkoriskien hallintaperiaatteet.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tehtävät ja vastuut

Valtuusto päättää kaupungin ja kaupunkikonsernin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteista ja edellyttää, että kaupunkikonsernin kaikissa toiminnoissa ja kaikilla organisaation tasoilla on riittävä sisäinen valvonta ja riskienhallinta.

Kaupunginhallituksella on vastuu sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjeistamisesta ja asianmukaisesta järjestämisestä, toimeenpanon valvonnasta ja tuloksellisuudesta.

Kaupunginhallituksen alaiset toimielimet vastaavat omien tehtäväalueidensa sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä, toimeenpanon valvonnasta, tuloksellisuudesta sekä niistä raportoinnista hyväksytyjen ohjeiden mukaisesti.

Johtavien viranhaltijoiden, erityisesti tilivelvollisten, tehtävänä on toimeenpanna sisäinen valvonta ja riskienhallinta vastuualueellaan ja raportoida niistä hyväksytyjen ohjeiden mukaisesti.

Konserniyhteisöjen hallitukset ja toimitusjohtajat vastaavat niiden sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä ja tuloksellisuudesta. Konserniyhteisöt raportoivat konsernijohdolle sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä ja tuloksellisuudesta sekä merkittävien riskien hallinnasta konserniohjeen mukaisesti.

Käytännössä kaupunginhallitus vastaa riskienhallinnan toimivuudesta koko kaupungin tasolla sekä asettaa sen tavoitteet. Kaupunginjohtajalla on riskienhallinnan toteuttamis- ja valvontavastuu. Toimialajohtajat vastaavat oman toimialansa riskienhallinnasta. Tilivelvolliset viranhaltijat ja esimiehet ovat velvollisia johtamaan, suunnittelemaan ja ohjaamaan toimintaa tavoitteiden saavuttamiseksi ja riskien hallitsemiseksi.

Sisäiseen valvontaan kuuluu viranhaltija- ja luottamushenkilöjohdon vastuulla oleva ja organisoima valvonta. Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan menettelyt ovat osa Liedon kaupungin tavanomaista suunnittelu-, johtamis- ja toimintaprosessia, jatkuva osa päivittäistä johtamista, ohjaamista ja työn toteuttamista.

Kuvaus sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan seuranta- ja arviointitoimenpiteistä

Sisäinen valvonta ja riskienhallinta kytkeytyvät vuosittaiseen talousarvio- ja tilinpäätösprosessiin. Riittävän sisäisen valvonnan perusedellytyksenä on riskien tunnistaminen ja niiden huomioon ottaminen valvontaa suunniteltaessa ja toteutettaessa.

Hallituksen kannanotto sisäisen valvonnan ja siihen sisältyvän riskienhallinnan järjestämisestä

Kaupunginhallitus antaa toimintakertomuksessa arvion merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä, sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä ja toimenpiteistä havaittujen puutteiden korjaamiseksi sekä konsernivalvonnasta. Hallituksen selonteko perustuu sen alaisten toimielinten ja konserniyhteisöjen laatimiin selontekoihin.

Hallitus esittää kannanottonaan, että sisäinen valvonta tuottaa kohtuullisen varmuuden toiminnan tuloksellisuudesta, lain- ja hyvän hallintotavan mukaisuudesta, varojen ja omaisuuden turvaamisesta sekä johtamisen edellyttämän luotettavan toiminnallisen ja taloudellisen informaation riittävydestä.

1.3 Tilikauden tuloksen muodostuminen ja toiminnan rahoitus

1.3.1 Tilikauden tuloksen muodostuminen

TULOSLASKELMA

Ulkoiset tuotot ja kulut 1 000 €	1.1.-31.12.2023	1.1.-31.12.2022
TOIMINTATUOTOT	18 251	27 326
TOIMINTAKULUT	- 66 264	- 133 107
Palkat ja palkkiot	- 31 639	- 47 287
Henkilöstösivukulut	- 7 836	- 11 049
TOIMINTAKATE	- 48 013	- 105 780
VEROTULOT	47 036	92 767
MUUT VALTIONOSUUDET	16 421	26 917
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT	- 329	- 446
Korkotuotot	154	55
Muut rahoitustuotot	308	92
Korkokulut	- 787	- 587
Muut rahoituskulut	- 4	- 6
VUOSIKATE	15 114	13 457
POISTOT JA ARVONALENNUKSET	- 8 404	- 7 281
Suunnitelman mukaiset poistot	- 8 333	- 7 214
Arvonalentumiset	- 72	- 67
TILIKAUDEN TULOS	6 710	6 176
Poistoeron lisäys	5	5
Investointivaraus	- 4 000	- 4 000
TILIKAUDEN ALI-/YLIJÄÄMÄ	2 715	2 181

Tilikaudet eivät ole vertailukelpoisia keskenään, sillä vuoden 2023 alusta sosiaali- ja terveystoimi sekä pelastustoimi siirtyivät Varsinais-Suomen hyvinvointialueelle.

Tilikauden 2023 **toimintakate** on noin -48,0 miljoonaa euroa. Vuoden 2022 toimintakate oli -105,8 miljoonaa euroa. Laskennallisesti toimintakate vuonna 2022 ilman siirtyneitä oli noin -46,6 miljoonaa euroa, eli vertailukelpoinen toimintakate heikkeni noin 1,6 miljoonaa euroa.

Toimintatuottoja kertyi vuonna 2023 noin 18,3 miljoonaa euroa (27,3 miljoonaa euroa). Laskennallisesti toimintatuotot vuonna 2022 ilman siirtyneitä olivat noin 14,9 miljoonaa euroa, eli vertailukelpoiset toimintatuotot kasvoivat noin 3,4 miljoonaa euroa. Toimintatuottojen kasvu johtuu pääosin hyvinvointialueen maksamista vuokrista.

Toimintakulut olivat vuonna 2023 noin 66,3 miljoonaa euroa (133,2 miljoonaa euroa). Laskennallisesti toimintakulut vuonna 2022 ilman siirtyneitä olivat noin 61,6 miljoonaa euroa, eli vertailukelpoiset toimintatulot kasvoivat noin 4,7 miljoonaa euroa.

Vertailukelpoisten toimintakulujen kasvu selittyy pääosin henkilöstökulujen kasvulla. Kunta-alan palkankorotusten taso oli korkea, jonka lisäksi vuonna 2023 maksettiin vielä kertaerinä merkittävät korvaukset. Lisäksi varhaiskasvatus- ja koulutuslautakunnan toimintakulut nousivat palvelutarpeen kasvun myötä.

Tarkempi erittely toimintakulujen ja toimintatuottojen muutoksista löytyy lautakunta-kohtaisista luvuista ja toimintakertomuksista.

Tilikauden 2023 **vuosikate** on noin 15,0 miljoonaa euroa eli noin 1,6 miljoonaa euroa edellistä vuotta suurempi (13,4 miljoonaa euroa).

Valtionosuudet laskivat vuonna 2023 vuoteen 2022 verrattuna 10,5 miljoonaa euroa. Verotulot puolestaan laskivat 45,7 miljoonaa euroa. Laskua selittää sote-uudistus, joka leikkasi kunnallisveroprosenttia, yhteisöveron jako-osuutta sekä valtionosuuksia. Verotulot toteutuivat kuitenkin ennusteita parempana.

Rahoituskulut laskivat edellisvuodesta noin 110 tuhatta euroa. Korkotaso nousi vuonna 2022 voimakkaasti, mutta on sittemmin tasaantunut ja hieman laskenut. Rahoituserien lasku johtuu vuoden keskimääräisen lainakannan laskusta sekä kaupungin suojausinstrumenteista.

Poistot olivat vuonna 2023 noin 1,1 miljoonaa euroa edellisvuotta suuremmat. Kasvua selittää korkeat investointimäärät 2023 sekä keskeneräisten investointien suuri määrä 2022 tilinpäätöksessä, joista poistot alkoivat investointien valmistuttua 2023. Keskeneräisten investointien määrä laski 1,3 miljoonaan euroon 2022 vuoden 5,0 miljoonasta eurosta.

Vuodelta 2023 syntyi lopulta ylijäämää noin 6,7 miljoonaa euroa ennen tilinpäätössiirtoja. Tilinpäätökseen esitetään tehtäväksi 4,0 miljoonan euron investointivaraus Keskuskoulun investointia varten. Varauksen jälkeen Liedon kaupungin ylijäämäksi vuodelta 2023 muodostuu 2,7 miljoonaa euroa. Liedon kaupungintilikauden 2022 ylijäämä oli noin 2,2 miljoonaa euroa ja tilikauden 2021 alijäämä noin 4,6 miljoonaa euroa. Tilikauden 2023 ylijäämästä ennen tilinpäätössiirtoja kaupungin osuus on noin 7,3 miljoonaa euroa ja Liedon Veden osuus noin - 560.000 euroa.

TULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT	2023	2022
Toimintatuotot / Toimintakulut, %	27,2 %	20,5 %
Vuosikate / Poistot, %	177,8 %	184,8 %
Vuosikate € / asukas	718	656
Asukasmäärä	20 635	20 513

Toimintakate on toimintatuottojen ja -kulujen erotus, joka osoittaa verorahoituksen osuuden toiminnan kuluista. Maksurahoituksen osuutta toimintamenoista kuvataan tunnusluvulla Toimintatuotot prosenttia toimintakuluista. Tilikaudella 2023 maksurahoituksella toimintamenoista katettiin 27,2 % (20,5 %).

Vuosikate osoittaa tulorahoituksen, joka jää käytettäväksi investointeihin, sijoituksiin ja lainan lyhennyksiin. Tilikauden 2023 vuosikate per asukas on 718 euroa, kun se vuonna 2022 oli 656 euroa per asukas.

Perusoletus on, että mikäli vuosikate riittää poistojen kattamiseen, tulorahoitus on riittävä. Oletusta voidaan pitää pätevänä, jos poistot ja arvonalentumiset vastaavat kaupungin keskimääräistä vuotuista investointitasoa pitkällä aikavälillä. Tilikaudella 2023 kaupungin vuosikate riitti kattamaan poistot ja tilikauden tulos oli selvästi ylijäämäinen. Tulorahoitus riitti investointien rahoittamiseen. Tilikauden 2023 vuosikate oli noin 15,0 miljoonaa (13,5) miljoonaa ja investointimenot noin 13,1 miljoonaa euroa (11,4).

1.3.2 Toiminnan rahoitus

RAHOITUSLASKELMA

1 000 €	2023	2022
TOIMINNAN RAHAVIRTA		
Vuosikate	15 113	13 457
Tulorahoituksen korjaukset	-2 101	-1 641
	13 012	11 816
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA		
Investointimenot	-13 125	-11 443
Rahoitusosuudet investointimenoihin	1 219	46
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	2 589	1 750
	-9 317	-9 647
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	3 695	2 169
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset	0	0
Antolainasaamisten vähennykset	18	18
	18	18
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	0	0
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-2 382	-2 384
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-6 000	-1 036
	-8 382	-3 420
Oman pääoman muutokset	0	0
Muut maksuvalmiuden muutokset	118	277
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA	-8 246	-3 125
RAHAVAROJEN MUUTOS	-4 551	-956
Rahavarat 31.12.	3 622	8 173
Rahavarat 1.1.	8 173	9 129
	-4 551	-956

Tilikauden 2023 toiminnan rahavirta oli positiivinen noin 13,0 miljoonaa euroa (11,8). Vuosikate oli noin 1,7 miljoonaa euroa edellistä vuotta parempi.

Tilikauden 2023 investointimenot olivat noin 13,1 miljoonaa euroa eli noin 1,7 miljoonaa euroa suuremmat

kuin vuonna 2022 (11,4). Nettona rahoitusosuuksien ja luovutustulojen jälkeen tilikauden 2023 investointien rahavirta oli noin -9,3 miljoonaa euroa (-9,6).

Toiminnan ja investointien rahavirta yhteensä oli noin 3,7 miljoonaa euroa positiivinen (2,2). Kasvua selittää sekä toiminnan rahavirta, joka oli edellisvuotta parempi.

Liedon kaupungin lainakanta laski noin 8,4 miljoonaa euroa vuonna 2023. Rahavarat olivat 31.12.2023 noin 3,6 miljoonaa euroa eli 4,6 miljoonaa euroa vähemmän kuin 31.12.2022 (8,2).

RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT	2023	2022
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta. 1000 €	4 074	-3 514
Investointien tulorahoitus, %	117	118
Lainanhoitokate	1,7	4,7
Kassan riittävyys (pv)	0	20
Asukasmäärä	20 635	20 513

Toiminnan ja investointien rahavirta-tunnusluku kertoo kuinka paljon rahavirrasta jää nettoantolainaukseen, lainojen lyhennyksiin ja kassan vahvistamiseen. Luvun ollessa negatiivinen menoja joudutaan kattamaan joko olemassa olevia kassavaroja vähentämällä tai ottamalla lisää lainaa. Liedon kaupungin lainakanta laski vuonna 2023 noin 8,4 miljoonaa euroa, 2022 noin 3,4 miljoonaa euroa, vuonna 2021 noin 6,4 miljoonaa euroa ja vuonna 2020 noin 2,4 miljoonaa euroa, kun se vuonna 2019 kasvoi noin 4,6 miljoonaa euroa.

Investointien tulorahoitus, $(100 \cdot \text{Vuosikate} / \text{Investointien omahankintameno})$ -tunnusluku kertoo, kuinka paljon investointien omahankintamenosta on rahoitettu tulorahoituksella. Tunnusluku vähennettynä sadasta osoittaa prosenttiosuuden, joka on jäänyt rahoitettavaksi pääomarahoituksella eli pysyvien vastaavien hyödykkeiden myynnillä, lainalla tai rahavarojen määrää vähentämällä.

Lainanhoitokate, $((\text{Vuosikate} + \text{Korkokulut}) / (\text{Korkokulut} + \text{Lainan lyhennykset}))$, kertoo kaupungin tulorahoituksen riittävyyden vieraan pääoman korkojen ja lyhennysten maksuun. Tulorahoitus riittää lainojen hoitoon, jos tunnusluvun arvo on 1 tai suurempi.

Kassan riittävyys, $(365 \text{ pv} \cdot \text{Rahavarat } 31.12. / \text{Kassasta maksut tilikaudella})$, maksuvalmiutta kuvataan kassan riittävyytenä päivissä. Tunnusluku ilmaisee, monenko päivän kassasta maksut voidaan kattaa kaupungin rahavaroilla.

1.4 Rahoitusasema ja sen muutokset

TASE

1 000 €	31.12.2023	31.12.2022
VASTAAVAA		
PYSYVÄT VASTAAVAT	125 150	127 346
Aineettomat hyödykkeet	127	146
Tietokoneohjelmistot	12	43
Muut pitkävaikutteiset menot	115	103
Aineelliset hyödykkeet	120 385	117 321
Maa- ja vesialueet	25 656	24 070
Rakennukset	56 165	57 103
Kiinteät rakennelmat ja laitteet	36 582	30 531
Koneet ja kalusto	634	591
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	1 347	5 027
Sijoitukset	4 639	9 879
Osakkeet ja osuudet	4 054	9 275
Muut lainasaamiset	417	436
Muut saamiset	168	168
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	436	445
Valtion toimeksiannot	65	79
Lahjoitusrahastojen varat	355	358
Muut toimeksiantojen varat	16	9
VAIHTUVAT VASTAAVAT	8 130	15 371
Saamiset	4 507	7 197
Pitkäaikaiset saamiset	97	161
Muut saamiset	97	161
Lyhytaikaiset saamiset	4 410	7 036
Myyntisaamiset	2 670	3 862
Muut saamiset	771	1 134
Siirtosaamiset	969	2 040
Rahoitusarvopaperit	1	1
Osakkeet ja osuudet	1	1
Rahat ja pankkisaamiset	3 621	8 173
VASTAAVAA YHTEENSÄ	133 716	143 162

1 000 €	31.12.2023	31.12.2022
VASTATTAVAA		
OMA PÄÄOMA	47 602	46 985
Peruspääoma	29 557	31 654
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	15 330	13 149
Tilikauden yli-/alijäämä	2 715	2 181
POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET	8 021	4 027
Poistoero	21	27
Investointivaraus	8 000	4 000
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	436	445
Valtion toimeksiannot	65	79
Lahjoitusrahastojen pääomat	355	358
Muut toimeksiantojen pääomat	16	9
VIERAS PÄÄOMA	77 657	91 706
Pitkäaikainen	39 813	41 465
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	27 757	30 112
Lainat julkisyhteisöiltä	0	0
Liittymismaksut ja muut velat	12 056	11 353
Lyhytaikainen	37 844	50 240
Joukkovelkakirjalainat	23 000	29 000
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	2 356	2 356
Lainat julkisyhteisöiltä	0	27
Saadut ennakot	462	1 008
Ostovelat	5 807	7 072
Liittymismaksut ja muut velat	708	1 059
Siirtovelat	5 512	9 718
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	133 716	143 162

Liedon kaupungin taseen loppusumma 31.12.2023 on laskenut noin 9,6 miljoonaa euroa verrattuna taseen loppusummaan 31.12.2022.

Merkittävin tekijä on sosiaali- ja terveyspalveluiden siirto hyvinvointialueille. Liedon osalta tämä näkyy sijoitusten laskuna, kun Varsinais-Suomen Sairaanhoidopiirin ja Varsinais-Suomen Erityishuoltopiirin osuudet kirjattiin pois. Lisäksi lomapalkkavelka laski merkittävästi henkilöstön vähennyttä. Kirjaukset on tehty pois peruspääomasta Kirjanpitolautakunnan ohjeiden mukaisesti.

Taseen tunnusluvut, jotka ilmaisevat vakavaraisuutta, rahoitusvarallisuutta ja velkaantuneisuutta:

TASEEN TUNNUSLUVUT	2023	2022
Omavaraisuusaste, %	42	36
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	53	62
Kertynyt yli-/alijäämä, 1 000 €	18 045	15 330
Kertynyt yli-/alijäämä, €/asukas	874	747
Lainakanta 31.12., 1 000 €	53 112	61 495
Lainakanta 31.12., €/asukas	2 574	2 998
Lainat ja vuokravastuut, 31.12.	61 264	69 647
Lainat ja vuokravastuut, €/asukas	2 969	3 395
Lainasaamiset 31.12., 1 000 €	417	436
Asukasluku	20 635	20 513

Omavaraisuusaste, $(100 * (\text{Oma pääoma} + \text{Poistoero ja varaukset}) / (\text{Koko pääoma} - \text{Saadut ennakot}))$, mittaa kaupungin vakavaraisuutta, alijäämän sietokykyä ja kaupungin kykyä selviytyä sitoumuksista pitkällä aikavälillä. Omavaraisuuden hyvänä tavoitetasona voidaan pitää 70 %:n omavaraisuutta. 50 %:n tai sitä alempi omavaraisuusaste merkitsee kuntataloudessa merkittävän suurta velkarasitetta.

Suhteellinen velkaantuneisuus, $(100 * (\text{vieras pääoma} - \text{saadut ennakot}) / \text{Käyttötulot})$, kertoo, miten paljon kaupungin käyttötuloista tarvittaisiin vieraan pääoman takaisinmaksuun. Mitä pienempi velkaantuneisuuden tunnusluvun arvo on, sitä paremmat mahdollisuudet kunnalla on selviytyä velan takaisinmaksusta tulorahoituksella.

Kertynyt ylijäämä (alijäämä), $(\text{Edellisten kausien ylijäämä (alijäämä)} + \text{Tilikauden ylijäämä (alijäämä)})$. Luku osoittaa, paljonko kunnalla on kertynyttä ylijäämää tulevien vuosien liikkumavarana.

Lainakanta, $(\text{Vieras pääoma} - (\text{Saadut ennakot} + \text{Ostovelat} + \text{Siirtovelat} + \text{Muut velat}))$. Kaupungin lainakannalla tarkoitetaan korollista vierasta pääomaa.

Lainat ja vuokravastuut 31.12., $(\text{Vieras pääoma} - (\text{Saadut ennakot} + \text{Ostovelat} + \text{Siirtovelat} + \text{Muut velat})) + \text{Vuokravastuut}$

1.5 Kokonaistulot ja -menot

Kokonaistulot ja -menot -laskelma kuvaa kaupungin rahan lähteet ja käytön. Se sisältää kaikki kaupungin ulkoiset tulot, menot ja rahoitustapahtumat. Kokonaistulojen ja -menojen erotus on sama kuin rahavarojen ja muiden maksuvalmiuden muutosten erotus.

TULOT	1 000 €	MENOT	1 000 €
Toiminta		Toiminta	
Toimintatuotot	18 251	Toimintakulut	66 264
Verotulot	47 035	Valmistus omaan käyttöön	0
Valtionosuudet	16 421	Korkokulut	787
Korkotuotot	154	Muut rahoituskulut	3
Muut rahoitustuotot	306		
Tulorahoituksen korjaukset		Tulorahoituksen korjaukset	
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	-2 101	Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustappiot	0
Investoinnit		Investoinnit	
Rahoitusosuudet investointimenoihin	1 219	Investointimenot	13 125
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	2 589		
Rahoitustoiminta		Rahoitustoiminta	
Antolainasaamisten vähennykset	18	Pitkäaikaisten lainojen vähennys	2 382
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	0	Lyhytaikaisten lainojen vähennys	6 000
Lyhytaikaisten lainojen lisäys	0		
Kokonaistulot yhteensä	83 892	Kokonaismenot yhteensä	88 561

Täsmäytys: Kokonaistulot – Kokonaismenot = 83 892 – 88 561 = **-4 669**

Rahavarojen muutos – Muut maksuvalmiuden muutokset = -4 551 -118 = **-4 669**

Kaupungin toimintatuottojen osuus kokonaistuloista on 21,7 (18,5%) ja vastaavasti toimintakulujen osuus kokonaismenoista noin 74,8 (89,8 %).

Verotulojen osuus kaupungin toimintojen rahoituksesta on 56 % (63 %), valtionosuudet kokonaistuloista noin 19,5 (18 %).

	lainat 1.1.	lisäykset	lyhennykset	lainat 31.12.	korkomenot	asukkaat 31.12.	lainat/as 31.12.
31.12.2022	64 915 030	0	3 419 873	61 495 157	586 980	20 513	2 998
31.12.2023	61 495 157	0	8 382 676	53 112 481	787 101	20 635	2 574

1.6 Kaupunkikonsernin toiminta ja talous

1.6.1 Yhdistelmä konsernitilinpäätökseen sisältyvistä yhteisöistä

	Yhdistely konsernitilinpäätökseen	
	Yhdistelty	Ei yhdistelty
Tytäryhteisöt		
Liedon Asunnot Oy	X	
Liedon Lämpö Oy	X	
Liedon Innovaatiokampus Oy		X
Säätiöt		
Nautelankoski-säätiö		X
Kuntayhtymät		
Lounais-Suomen koulutuskuntayhtymä	X	
Varsinais-Suomen Liitto	X	
Turun kaupunkiseudun kuntayhtymä		X
Osakkuusyhteisöt		
Parravahan Vesi Oy	X	
Tilikunta Oy	X	
Yhteisyhteisöt		
Littoistenjärven säännöstely-yhtiö		X
Yhteensä	6	4

1.6.2 Konsernin toiminnan ohjaus

Kunnanvaltuusto on 25.9.2017 hyväksynyt Liedon kaupungin konserniohjeen, joka on astunut voimaan 1.10.2017. Konserniohjeen tarkoituksena on parantaa kaupungin omistuksessa olevien yhtiöiden kannattavuutta ja kilpailukykyä, niiden välistä tiedonkulkua ja omistajaohjausta, karsia toimintojen päällekkäisyyttä ja lisätä toimintojen tehokkuutta sekä riskienhallintaa ja näin edistää konsernin kokonaisuutta. Kaupungin konserniohjeella luodaan puitteet ensisijaisesti kaupunkikonserniin kuuluvien yhteisöjen omistajaohjaukselle kaupungin tavoitteiden mukaisesti.

Kunnanvaltuusto on 11/27.1.2020 hyväksynyt Liedon kunnan omistajapoliittiset linjaukset 2020-2024. Kaupungin omistajapolitiikka on kaupungin johtamisen väline. Omistajapolitiikalla määritetään ja linjataan missä tehtävissä, hankkeissa ja toiminnoissa kaupunki on mukana omistajana ja/tai sijoittajana. Samalla tuodaan esiin niitä periaatteita, joilla määritellään omistukselle asetettavat toiminnalliset ja taloudelliset

tavoitteet sekä pääoman käytön ja palvelutuotannon hankinnan toteuttamistavat. Konserniohjeeseen sisältyviin määräyksiin ja ohjeisiin on kirjattu, miten omaisuuden hallinnan johtaminen ja raportointi on järjestetty.

1.6.3 Olennaiset konsernia koskevat tapahtumat

Liedon Asunnot Oy

Tilikaudella ei olennaisia normaalista poikkeavia tapahtumia.

Liedon Lämpö Oy

Liedon Lämpö Oy:n uusi toimitusjohtaja aloitti marraskuun lopussa. Uuden hakelämpölaitoksen rakentaminen Avantiin Luolakallion alueelle on viivästynyt suunnitelmien muuttuessa.

1.6.4 Tytäryhteisöjen tavoitteiden toteutuminen

1.6.4.1 Liedon Asunnot Oy

TOIMINTA-AJATUS

Tuottaa ja ylläpitää kysyntään nähden riittävää vuokra-asuntokantaa.

VALTUUSTOON NÄHDEN SITOVA TAVOITTEET

Toiminnallinen /taloudellinen tavoite	Keinot ja toimenpiteet	Mittarit/Toteuma
Kohtuullinen vuokrataso	Kulujen pitäminen kurissa	Vuokrataso tulevina vuosina Vuokratason nousu vuodesta 2022 vuoteen 2023 ollen km. n. 4 %
Hyvät asuinolosuhteet	Huoneistojen kunnan ylläpitäminen sekä yhtiön toimesta että asukkaiden omaehtoisella remontilla, jonka kulut maksaa yhti. Erityisen huonokuntoisten asuntojen remontointi aina yhtiön toimesta. Häiriöiden poisto	Asukkaiden pysyvyys Haltijavaihtoja tapahtui vuoden aikana 57 kpl.
Tehokas vuokrien perintä	Nopea reagointi vuokrarästeihin	Vuokrasaatavien määrä Vuoden vaihteessa saatavat olivat 79 812 €, jossa jonkun verran nousua vuoden takaiseen arvoon. Isommat saatavat ovat perintätoimiston perinnässä. Mukana on myös erääntymättömiä erä mm. vesilaskutuksista
Asukkaiden kuuleminen	Asukasneuvosto ja asukkaiden yhteistilaisuus	Asukasneuvosto toiminut tehokkaasti yhtiön ja asukkaiden välissä tuoden viestejä taloilta hallinnolle ja päinvastoin.

TALOUS

1 000 EUROA	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama €	Poikkeama %
Tuloarviot ja määrärahat						
Tulot	2 225	0	2 225	2 160	-65	-3%
Menot, poistot, rahoituserät, varaukset	-2 216	0	-2 216	-2 202	-14	-1%
Tulos	9	0	9	-42	-51	-567%

1.6.4.2 Liedon lämpö Oy

TOIMINTA-AJATUS

Liedon Lämpö Oy tuottaa ja toimittaa kohtuuhintaista kaukolämpöä toiminta-alueensa sopimusasiakkaille. Liittymismaksuilla ja perusmaksutuloilla katetaan verkostojen rakentamiskulut. Lämpöyhtiön verkostoa kasvatetaan huomioon ottaen kaavoituksen ja alueen taloudellisen kehityksen vaatimukset. Kasvua haetaan vain taloudellisesti kannattavalla tavalla.

VALTUUSTOON NÄHDEN SITOAVAT TAVOITTEET

Strateginen tavoite	Toteuma
Kohtuuhintaisen lämmönmyynnin toimintamallin toteuttamisen jatkaminen	Lämmön hinta on ollut kohtuullisella tasolla, mutta noussut nopeasti. Perusmaksut ovat alueen keskiarvoa alhaisemmat. Kohtuuhintaisen lämmönmyynti vaatii investointia peruskuormalaitokseen.
Uuden hakelämpölaitoksen toteutus Avantiin Luolakallion alueelle.	Hakelämpölaitos ei ole edistynyt 2023 vuoden aikana.
Markkinoidaan kaukolämpöä keskustan ja Avantin alueen rakentajille.	Muutamia liittyjiä on liittynyt.
Valmistellaan Ilmaristen lämpökeskuksen siirtymistä pois öljystä tai uusiutuvaa sen rinnalle.	Ei ole toteutunut.
Parannetaan verkoston toimitusvarmuutta.	Ei ole toteutunut.
Haetaan mahdollisia hukkalämpökohteita kaukolämmön tuotantoon.	Yksi kohde tulossa 2024.
Parannetaan tiedotusta ja nostetaan kaukolämmön profiilia paikallisena, ekologisena ja kannattavana lämmitysratkaisuna.	Entinen toimitusjohtaja on ollut aktiivinen valtakunnallisissa kaukolämpöfoorumeissa, joiden tavoitteena on kaukolämmön positiivisen ja ympäristöystävällisen energiatuotantomuodon korostaminen. Kaukolämmön merkittävyys on noussut esille erityisesti sähkönhintojen nousun ja mahdollisen sähköpulan vuoksi.

TALOUS

1 000 EUROA	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama €	Poikkeama %
Tuloarviot ja määrärahat						
Tulot	3 743	0	3 743	4 721	978	26%
Menot	-3 114	0	-3 114	-4 180	-1066	34%
Poistot	-427	0	-427	-449	-22	5%
Rahoituserät ja verot	-192	0	-192	-97	95	-49%
Tulos	10	0	10	-5	-15	-150%

1.6.5 Arvio konsernin todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Liedon Asunnot Oy

Normaalit perusparannusremontit.

Liedon Lämpö Oy

Pyrkimyksenä on varmistaa, että tulevina vuosina energiantuotannossa siirrytään monipuolisempaan polttoainejakaumaan ja hyödynnetään hukkalämpöjä ja lämmöntalteenottoja tehokkaasti. Tämä edistää energiaturvallisuutta, huoltovarmuutta ja kestävyyttä. Kasvava asiakasmäärä luo lisäpainetta lisätä monipuolista tuotantokapasiteettia. Suunnitelmien mukaan uutta kapasiteettia on odotettavissa vuoteen 2025 mennessä, mikä tarjoaa mahdollisuuden vastata kasvavaan kysyntään kustannustehokkaasti ja samalla edistää kestävää energiantuotantoa.

1.6.6 Selonteko konsernivalvonnan järjestämisestä

Konserniohjeen 2. luvun mukaan konsernijohton edustajat käyvät vuosittain tavoite- ja talousarviokeskustelut tytäryhteisön johdon kanssa. Talousarvion käsittelyn ja hyväksymisen yhteydessä määritellään yhteisön tavoitteet sekä toimintaa ja taloutta kuvaavat tunnusluvut. Tavoitteiden tulee olla talousarviokauteen sidottuja ja mitattavia.

Kaupungin tytäryhteisön ja kuntayhtymän on annettava kaupunginhallitukselle kaupunkikonsernin taloudellisen aseman arvioimiseen ja sen toiminnan tuloksen laskemiseen tarvittavat tiedot (Kuntalaki 116 §). Konserniohjeen kohdan 7.1.3 mukaan osavuosikatsaukset annetaan kaupunginhallitukselle ja kaupunginvaltuustolle. Ne laaditaan kaupunginhallituksen antamien ohjeiden ja määräämien aikataulujen mukaisesti. Vuosiraportointi tapahtuu tilinpäätöksen yhteydessä. Merkittävät poikkeamat hyväksytystä suunnitelmasta, talousarviosta ja rahoitusasemasta on raportoitava aina välittömästi konsernijohtolle. Tytäryhtiön on annettava tarvittaessa konsernijohton pyynnöstä erillisiä selvityksiä toiminnastaan ja taloudestaan.

Tytäryhteisöt ovat raportoineet toiminnastaan säännöllisesti. Kaupunginhallitukselle ja valtuustolle on erikseen selvitetty toiminnan kannalta merkittäviä muutoksia ja tapahtumia. Konserniin kuuluvien yhteisöjen esityslistat ja pöytäkirjat on toimitettu tiedoksi konsernijohtolle.

1.6.7 Konsernitilinpäätös ja sen tunnusluvut

KONSERNITULOSLASKELMA

1 000 €	1.1.-31.12.2023	1.1.-31.12.2022
Toimintatuotot	24 122	58 825
Toimintakulut	-72 373	-164 249
Osuus osakkuusyhteisöjen voitosta (tappiosta)	-79	-15
TOIMINTAKATE	-48 330	-105 439
Verotulot	47 036	92 767
Valtionosuudet	18 025	28 488
Rahoitustuotot ja -kulut	-677	-750
Korkotuotot	137	28
Muut rahoitustuotot	310	112
Korkokulut	-1 097	-861
Muut rahoituskulut	-27	-29
VUOSIKATE	16 055	15 066
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-9 480	-9 876
Arvonalentumiset	-72	-67
TILIKAUDEN TULOS	6 503	5 123
Laskennalliset verot	-8	-27
Vähemmistöosuudet	0	-3
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ / ALIJÄÄMÄ (-)	6 495	5 092
Konsernituloslaskelman tunnusluvut	2023	2022
Toimintatuotot/Toimintakulut, %	33,3	35,8
Vuosikate/Poistot, %	167,9	151,5
Vuosikate €/asukas	777	734
Asukasmäärä	20 635	20 513

Toimintatuotot prosenttia toimintakuluista ($100 \cdot \text{Toimintatuotot} / \text{Toimintakulut}$). Toimintakate on toimintatuottojen ja -kulujen erotus, joka jää katettavaksi verotuloista.

Vuosikate osoittaa konsernin tulorahoituksen, joka jää käytettäväksi investointeihin, sijoituksiin ja lainan lyhennyksiin. Perusoletus on, että mikäli vuosikate on siitä vähennettävien poistojen suuruinen, konsernin tulorahoitus on riittävä.

Vuosikate prosenttia poistoista ($100 \cdot \text{Vuosikate} / (\text{Suunnitelman mukaiset poistot} + \text{Arvonalentumiset})$). Kun tunnusluvun arvo on 100 %, oletetaan konsernin tulorahoituksen olevan riittävä. Oletusta voidaan kuitenkin pitää pätevänä vain, jos poistot ja arvonalentumiset vastaavat konserniyhteisöjen keskimääräistä vuotuista investointitasoa. Poistoilla tarkoitetaan investointien omahankintamenoa. Tulorahoituksen voidaan katsoa olevan riittävä, jos poistot kattavat pitkällä aikavälillä keskimääräiset poistonlaiset investoinnit.

KONSERNIN RAHOITUSLASKELMA
Rahoituslaskelma

1 000 €	2023	2022
TOIMINNAN RAHAVIRTA		
Vuosikate	16 041	15 066
Satunnaiset erät	14	470
Tulorahoituksen korjauserät	-2 022	-1 683
	14 033	13 383
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA		
Investointimenot	-13 393	-18 494
Rahoitusosuudet investointimenoihin	1 219	253
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	2 592	1 854
	-9 582	-16 387
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	4 450	-3 003
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset	-2	0
Antolainasaamisten vähennykset	0	18
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	-3 386	5 948
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-6 040	-4 560
Lyhytaikaisten lainojen muutos		-34
	-9 426	1 354
Oman pääoman muutokset		-82
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset		80
Vaihto-omaisuuden muutos	212	45
Saamisten muutos	2 991	-2 269
Korottomien velkojen muutos	-4 348	3 144
	-1 145	1 000
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA	-10 571	2 290
RAHAVAROJEN MUUTOS	-6 120	-714
Rahavarat 31.12.	6 734	12 413
Rahavarat 1.1.	12 413	13 127
	-6 120	-714

RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT	2023	2022
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta, t€	3 213	-7 579
Investointien tulorahoitus, %	131,8	82,6
Lainanhoitokate	2,7	3,3
Kassan riittävyys (pv)	13,5	24,2

Toiminnan ja investointien rahavirta on tunnusluku, jonka positiivinen määrä ilmaisee sen, kuinka paljon rahavirrasta jää nettoantolainaukseen, lainojen lyhennyksiin ja kassan vahvistamiseen. Negatiivinen määrä ilmaisee sen, että menoja joudutaan kattamaan joko olemassa olevia kassavaroja vähentämällä taikka ottamalla lisää lainaa. Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä ei saisi muodostua pysyvästi negatiiviseksi.

Investointien tulorahoitus ($100 * \text{Vuosikate} / \text{Investointien omahankintameno}$), tunnusluku kertoo, kuinka paljon investointien omahankintamenoista on rahoitettu tulorahoituksella, loppuosa on rahoitettu joko pysyvien vastaavien hyödykkeiden myynnillä, lainalla tai rahavarojen määrää vähentämällä.

Lainanhoitokate ($(\text{Vuositote} + \text{Korkokulut}) / (\text{Korkokulut} + \text{Lainanlyhennykset})$), kertoo konsernin tulorahoituksen riittävyyden vieraan pääoman korkojen ja lyhennysten maksuun. Tulorahoitus riittää lainojen hoitoon, jos tunnusluvun arvo on 1 tai suurempi. Kun tunnusluvun arvo on alle 1, joudutaan vieraan pääoman hoitoon ottamaan lisälainaa, realisoimaan konserniyhteisöjen omaisuutta tai vähentämään rahavaroja.

Kassan riittävyys ($365 * \text{Kassavarat} / \text{Kassasta maksut}$), konsernin maksuvalmiutta kuvataan kassan riittävyytenä päivissä. Tunnusluku ilmaisee, monenko päivän kassasta maksut voidaan kattaa konsernin rahavaroilla.

KONSERNITASE

VASTAAVAA 1 000 €	31.12.2023	31.12.2022
PYSYVÄT VASTAAVAT	137 428	152 674
Aineettomat hyödykkeet	151	188
Aineettomat oikeudet	14	50
Muut pitkävaikutteiset menot	137	138
Aineelliset hyödykkeet	133 024	147 836
Maa- ja vesialueet	26 257	25 023
Rakennukset	62 948	78 773
Kiinteät rakenteet ja laitteet	41 499	35 537
Koneet ja kalusto	927	2 711
Muut aineelliset hyödykkeet	0	7
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	1 393	5 784
Sijoitukset	4 253	4 650
Osakkuusyhtiöosuudet	59	472
Muut osakkeet ja osuudet	3 858	4 008
Muut saamiset	335	171
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	1 058	1 026
VAIHTUVAT VASTAAVAT	12 609	23 327
Vaihto-omaisuus	200	775
Saamiset	5 675	9 729
Pitkäaikaiset saamiset	99	163
Lyhytaikaiset saamiset	5 576	9 565
Rahoitusarvopaperit	441	410
Rahat ja pankkisaamiset	6 293	12 413
VASTAAVAA YHTEENSÄ	151 095	177 027

VASTATTAVAA 1 000 €	31.12.2023	31.12.2022
OMA PÄÄOMA	56 193	51 833
Peruspääoma	29 553	31 655
Arvonkorotusrahasto	0	0
Muut omat rahastot	3	19
Ed. tilikausien yli-/alijäämä	20 142	15 067
Tilikauden yli-/alijäämä	6 495	5 092
VÄHEMMISTÖOSUUDET	7	27
PAKOLLISET VARAUKSET	0	1 064
Eläkevaraukset	0	3
Muut pakolliset varaukset	0	1 061
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	1 078	1 046
VIERAS PÄÄOMA	93 817	123 057
Pitkäaikainen korollinen vieras pääoma	40 789	52 069
Pitkäaikainen koroton vieras pääoma	12 858	11 950
Lyhytaikainen korollinen vieras pääoma	26 568	34 380
Lyhytaikainen koroton vieras pääoma	13 602	24 657
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	151 095	177 027
KONSERNITASEEN TUNNUSLUVUT	2023	2022
Omavaraisuusaste, %	37	29
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	55	72
Kertynyt ylijäämä (alijäämä), 1000 €	26 637	20 159
Kertynyt ylijäämä (alijäämä), €/asukas	1 291	983
Konsernin lainakanta, 1 000 €	67 357	86 449
Konsernin lainakanta, €/asukas	3 264	4 214
Lainat ja vuokravastuut, 31.12.	79 921	99 013
Lainat ja vuokravastuut, €/asukas	3 873	4 827
Konsernin lainasaamiset 31.12., 1 000 €	0	0
Kaupungin asukasmäärä	20635	20513

Omavaraisuusaste ($100 * (\text{Oma pääoma} + \text{Vähemmistöosuus} + \text{Konsernireservi} + \text{Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset}) / (\text{Koko pääoma} - \text{Saadut ennakot})$), mittaa konsernin vakavaraisuutta, alijäämän sietokykyä ja kykyä selviytyä sitoumuksista pitkällä aikavälillä. Omavaraisuuden tavoitetasona voidaan pitää 50 %:n ylittävää omavaraisuutta. Alempi omavaraisuusaste merkitsee kuntakonsernissa merkittävää velkarasitetta.

Suhteellinen velkaantuneisuus ($100 * (\text{Vieras pääoma} - \text{Saadut ennakot}) / \text{Käyttötulot}$), kertoo, kuinka paljon konsernin käyttötuloista tarvittaisiin vieraan pääoman takaisinmaksuun. Suhteellinen velkaantuneisuus on

omavaraisuusastetta käyttökelpoisempi tunnusluku konsernien välisessä vertailussa, koska pysyvien vastaavien hyödykkeiden ikä, niiden arvostus tai poistomenetelmä ei vaikuta tunnusluvun arvoon. Mitä pienempi velkaantuneisuuden tunnusluvun arvo on, sitä paremmat mahdollisuudet konsernilla on selviytyä velan takaisinmaksusta tulorahoituksella.

Kertynyt ylijäämä (alijäämä), luku osoittaa, paljonko konsernilla on kertynyttä ylijäämää tulevien vuosien liikkumavarana tai paljonko on kertynyttä alijäämää, joka on katettava tulevina vuosina.

Konsernin lainakanta (Vieras pääoma - (Saadut ennakot + Ostovelat + Siirtovelat + Muut velat), tarkoittaa korollista vierasta pääomaa.

Lainat ja vuokravastuut 31.12. (Vieras pääoma – (Saadut ennakot + Ostovelat + Siirtovelat + Muut velat) + Vuokravastuut) saadaan lisäämällä konsernin lainakantaan vuokravastuiden määrä. Vuokravastuiden määrä huomioidaan konsernitilinpäätöksen liitetiedoissa ilmoitetun mukaisena.

Konsernin lainasaamiset, tarkoittaa pysyviin vastaaviin merkittyjä antolainoja konsernin omistamien ja muiden yhteisöjen investointien rahoittamiseen.

1.7 Tilikauden tuloksen käsittely

Kaupunginhallituksen on Kuntalain 115 §:n mukaan tehtävä toimintakertomuksessa esitys tilikauden tuloksen käsittelystä.

Tilikauden tulos ennen tilinpäätössiirtoja oli 6.709.577,60 euroa.

Kaupunginhallitus tekee tilikauden tuloksen käsittelystä seuraavan esityksen:

- Tehdään poistoerojen vähennyksiä 5.045,64 euroa suunnitelman mukaan.
- Tehdään 4.000.000,00 euron investointivaraus Keskuskoulun uudisrakennushankkeeseen.
- Edellä esitetyn jälkeen syntyvä ylijäämä 2.714.623,24 euroa kirjataan oman pääoman muutoksena taseeseen ylijäämäksi. Ylijäämästä Liedon kaupungin osuus on 3.282.419,95 euroa ylijäämää ja Liedon Veden osuus on 567.796,71 euroa alijäämää.

Kirjausten jälkeen taseessa olevan ylijäämän määrä on 18.045.052,18 euroa.

Talousarvion toteutuminen

2 TALOUSARVION TOTEUTUMINEN

2.1 Käyttötalouden toteutuminen

Kaupunginvaltuusto on hyväksynyt nettobudjetin käyttötalouden osassa kaupunginhallitukselle ja lautakunnille. Lisäksi kaupunginhallituksen alaiseen toimintaan on myönnetty määrärahoja, joiden sitovuustaso on tietty kohde. Kaupunginhallitusta ja lautakuntia sitovat ne toiminnalliset tavoitteet, jotka on mainittu valtuustoon nähden sitoviksi. Määrärahan sitovuustaso on toimintakate. Sitovuustasoon voidaan tehdä muutoksia vain valtuuston päätöksellä.

Käyttötalouden toteutumisosassa selvitetään tavoitteiden ja toimintakatteiden poikkeamat ja niiden syyt siltä osin kuin valtuusto ei ole niitä hyväksynyt talousarviomuutoksina.

2.1.1 Yhteenveto käyttötalouden toteutumasta lautakunnittain

1 000 €	Alku- peräinen talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama €	Poikkeama %
Tarkastuslautakunta						
TOIMINTATUOTOT						
TOIMINTAKULUT	- 47		- 47	- 43	4	-8,71 %
TOIMINTAKATE	- 47		- 47	- 43	4	-8,71 %
Keskusvaalilautakunta						
TOIMINTATUOTOT	35		35	37	2	6,00 %
TOIMINTAKULUT	- 62		- 62	- 63	- 1	1,07 %
TOIMINTAKATE	- 27		- 27	- 26	1	-5,33 %
Kaupunginhallitus						
TOIMINTATUOTOT	9 468		9 468	9 965	497	5,25 %
TOIMINTAKULUT	- 8 929	- 123	- 9 052	- 8 749	303	-3,35 %
TOIMINTAKATE	539	- 123	416	1 216	800	192,23 %
Ympäristöterveyslautakunta						
TOIMINTATUOTOT	1 570		1 570	1 693	123	7,82 %
TOIMINTAKULUT	- 1 759	- 20	- 1 779	- 1 914	- 135	7,59 %
TOIMINTAKATE	- 189	- 20	- 209	- 222	- 12	5,83 %
Varhaiskasvatus- ja koulutuslautakunta						
TOIMINTATUOTOT	3 009	- 250	2 759	3 050	291	10,56 %
TOIMINTAKULUT	- 44 534	- 1 494	- 46 028	- 46 390	- 362	0,79 %
TOIMINTAKATE	- 41 525	- 1 744	- 43 269	- 43 340	- 71	0,16 %
Kulttuuri- ja vapaa- aikalautakunta						
TOIMINTATUOTOT	355		355	416	61	17,26 %
TOIMINTAKULUT	- 3 889	- 27	- 3 916	- 3 764	152	-3,89 %
TOIMINTAKATE	- 3 534	- 27	- 3 561	- 3 347	214	-6,00 %
Tekninen lautakunta						
TOIMINTATUOTOT	15 007		15 007	14 829	- 179	-1,19 %
TOIMINTAKULUT	- 17 076	- 107	- 17 183	- 17 704	- 522	3,04 %
TOIMINTAKATE	- 2 069	- 107	- 2 176	- 2 876	- 700	32,19 %
Kaavoitus- ja rakennuslautakunta						
TOIMINTATUOTOT	2 748		2 748	3 289	541	19,67 %
TOIMINTAKULUT	- 1 794	- 22	- 1 816	- 2 664	- 849	46,75 %
TOIMINTAKATE	955	- 22	933	624	- 308	-33,05 %

Yhteensä	Alku- peräinen talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikk. €	Poikk. %
TOIMINTATUOTOT	32 192	- 250	31 942	33 278	1 337	4,18 %
TOIMINTAKULUT	- 78 090	- 1 793	- 79 883	- 81 292	- 1 409	1,76 %
TOIMINTAKATE	- 45 898	- 2 043	- 47 941	- 48 013	- 72	0,15 %

Vuosi 2023 oli talouden suunnittelun ja seurannan näkökulmasta varsin suoraviivainen. Lisämäärärahoja myönnettiin palkankorotuksiin kaikille lautakunnille sekä varhaiskasvatus- ja koulutuslautakunnan alaiseen toimintaan palveluntarpeen kasvusta sekä tulojen alittumisesta johtuen. Kokonaisuutena koko kaupungin toimintakate toteutui lopulta noin 72 tuhatta euroa muutettua talousarviota heikompana.

Lautakuntakohtaiset poikkeamat talousarvioon verrattuna on käsitelty lautakuntien raporteissa kohdassa 2.1.2.

2.1.2 Käyttötalouden toteuma lautakunnittain

Tarkastuslautakunta

Tarkastuslautakunnan puheenjohtaja Henrik Solin

TOIMINTASUUNNITELMA

Kuntalain 121 §:n mukaan valtuusto asettaa tarkastuslautakunnan toimikauttaan vastaavien vuosien hallinnon ja talouden tarkastuksen sekä arvioinnin järjestämistä varten. Tarkastuslautakunta valmistelee valtuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat.

Tarkastuslautakunta edustaa kaupungin ulkoista tarkastustoimintaa ja sen tehtäviin kuuluu Kuntalain mukaan arvioida, ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet toteutuneet. Arvioinnin tulokset esitetään vuosittain laadittavassa arviointikertomuksessa, joka luovutetaan kaupunginvaltuustolle. Arviointikertomuksessa esitettyihin havaintoihin pyydetään palautteet kaupungin hallintoelimiltä.

Liedon kaupungin tarkastussäännön 4 §:n mukaan tarkastuslautakunnan tehtävänä on myös tehdä aloitteita ja esityksiä lautakunnan, tilintarkastajan ja sisäisen valvonnan tehtävien yhteensovittamisesta mahdollisimman tarkoituksenmukaisella tavalla. Kuntalain 84 §:n mukaan tiettyjen kunnan luottamushenkilöiden ja viranhaltijoiden on ilmoitettava julkisesti sidonnaisuuksistaan. Sidonnaisuusilmoitukset tehdään tarkastuslautakunnalle, joka valvoo ilmoitusvelvollisuuden noudattamista ja saattaa ilmoitukset valtuuston tiedoksi.

SUORITTEET JA VERTAILUHINNAT

Suorite	TP2022	TA2023	TP2023	Toteutumis %
Tilintarkastuspäivät	32	30	37	123,33%
€ / tilintarkastuspäivä	993	1 300	1 169	89,92%
Lautakunnan kokouksia	10	10	13	130,00%

TALOUS

1 000 €	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama €	Poikkeama %
TOIMINTATUOTOT						
TOIMINTAKULUT	- 47		- 47	- 43	4	-8,71 %
TOIMINTAKATE	- 47		- 47	- 43	4	-8,71 %

Keskusvaalilautakunta

Toimialajohtaja Anne Rantala, keskusvaalilautakunnan I sihteeri

Taloussihteeri Marjo Naatula, Keskusvaalilautakunnan II sihteeri

TOIMIALAJOHTAJAN KATSAUS

Vaalilain 13 §:n mukaan valtuuston on asetettava kuntaan toimikaudekseen kunnan keskusvaalilautakunta, johon kuuluu puheenjohtaja, varapuheenjohtaja ja kolme muuta jäsentä sekä tarpeellinen määrä varajäseniä (kuitenkin vähinkään viisi varajäsentä).

Keskusvaalilautakunnan tehtäviin valtiollisissa vaaleissa kuuluvat vaalien erinäiset valmistelutoimet ja ennakoönnestysasiakirjojen tarkastaminen. Kuntien nykyiset vaaliviranomaiset (keskusvaalilautakunta, vaalilautakunnan, vaalitoimikunnat ja vaalitoimitsijat) toimivat eduskuntavaaleissa normaaliin tapaan. Kuntavaaleissa keskusvaalilautakunnan tehtävät ovat laajemmat käsittäen edellä olevan lisäksi ehdokashakemusten vastaanoton ja tarkastamisen sekä ehdokaslistojen yhdistelmän laatimisen, ennakoönnestysten laskemisen ja kaikkien äänien tarkastuslaskennan suorittamisen sekä vaalien tuloksen vahvistamisen ja julkistamisen.

Eduskuntavaalit järjestettiin sunnuntaina 2.4.2023. Vuoden 2024 presidentinvaalin valmistelevat toimet aloitettiin loppuvuodesta 2023.

VALTUUSTOON NÄHDEN SITOVA TAVOITTEET

Strategian painopiste ja kriittinen menestystekijä	Talouden ja toiminnan kehys - Kerralla kuntoon
Tavoite	Eduskuntavaalien järjestäminen

Eduskuntavaalit järjestettiin onnistuneesti.

TALOUS

1 000 €	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama €	Poikkeama %
TOIMINTATUOTOT	35		35	37	2	6,00 %
TOIMINTAKULUT	- 62		- 62	- 63	- 1	1,07 %
TOIMINTAKATE	- 27		- 27	- 26	1	-5,33 %

Kaupunginhallituksen alainen toiminta

Kaupunginjohtaja Mika Ingi

Toimialajohtaja Anne Rantala

Kaupunginhallituksen alaiseen toimintaan sisältyvät seuraavat tulosalueet:

Konsernihallinto

Sisäiset palvelut

Maaseutupalvelut

Pelastustoimi

Työllistäminen

TOIMIALAJOHTAJAN KATSAUS

Kaupunginhallituksen alaisen toiminnan perustehtävänä on varmistaa hyvät olosuhteet kaupungin ylimmälle päätöksenteolle kaupunginhallituksessa ja -valtuustossa. Toiminta-ajatuksena on laadukkaalla valmistelulla ja selvitystyöllä ohjata ja tukea toimialoja talous- henkilöstö- ja tietohallinnon asiantuntijuutta edellyttävissä tehtävissä. Tässä tarkoituksessa hallintopalvelut toimenpiteillään edistää ja ohjaa em. tukipalveluiden tarkoituksenmukaista ja tehokasta toteuttamista yli toimialarajojen.

Konsernihallinnon ydinprosesseja ovat kaupunginvaltuuston ja -hallituksen päätöksenteon sekä hallinnon tukipalvelut. Näistä demokratian tukeen liittyvät luottamushenkilöhallintoon ja -pätöksentekoon liittyvät tukipalvelut. Hallinnon toimialarajat ylittävät tukipalvelut ja prosessit liittyvät asianhallintaan, talouteen, henkilöstöhallintoon ja tietohallintopalveluihin.

Vuonna 2023 jatkettiin valmistautumista sote-uudistuksen jälkeiseen aikaan ja kartoitettiin palveluita. Hyvinvointialueen pyytämät lisäselvitykset työllistivät vuoden alussa merkittävästi ja palveluiden toimittamista hyvinvointialueelle jatkettiin varsinkin IT:n osalta vuoden loppuun asti. Lisäksi hyvinvointijohtaja aloitti keväällä 2023 kaupungin velvollisuuksien siirtyessä hyvinvoinnin edistämiseen sote-asioissa.

Elinvoiman kehittämistä jatkettiin ja tavoitetta tukemaan perustettiin Liedon Innovaatiokampus Oy.

Tavoitteena on yhtiön toiminnan kehittyminen merkittävästi vuoden 2023 aikana.

LIEDON KAUPUNKISTRATEGIAN TOTEUTUMINEN

Liedon kaupungin strategia päivitettiin vuoden 2022 aikana.

Liedon kaupunkistrategian 2018–2025 painopistealueet ovat:

- Unelmien kaupunki – Viihtyisä ja vireä keskustaajama ja omaleimaiset asuinalueet
- Avoin ja oivaltava ote tulevaisuuteen
- Lietolainen on aktiivinen ja onnellinen
- Talouden ja toiminnan kehys

Kaupunginhallituksen alaisen toiminnan osalta konsernihallinnon ja hallintopalveluiden tärkeimpinä strategisena painopistealueena ovat olleet edelleen talouden ja toiminnan kehys ja siihen liittyvät kriittiset menestystekijät ”Kerralla kuntoon” ja ”Kulut kurissa – ylijäämäinen ja investoinnit mahdollistava talous”.

Kaupunginhallituksen alaisen toiminnan ja sen tulosalueiden toiminnalliset tavoitteet ovat johdettu kaupunkistrategiasta ja ovat hyvin toteuttaneet sen mukaisia tavoitteita.

TOIMINTA-AJATUS

Kaupunginhallituksen alaisen toiminnan ydintehtäviä ovat kaupunginvaltuuston ja –hallituksen päätöksenteon sekä hallinnon tukipalvelut ml. luottamushenkilöhallintoon ja –pätöksentekoon liittyvät tukipalvelut. Hallinnon toimialarajat ylittävät tukipalvelut ja prosessit liittyvät asianhallintaan, talouteen, henkilöstöhallintoon ja tietohallintopalveluihin. Lisäksi toimialalle kuuluvat työllisyyspalvelut ja ylikunnalliset maaseutupalvelut.

ARVIO SISÄISEN VALVONNAN SEKÄ RISKIENHALLINNAN TOIMIVUUDESTA JA RIITTÄVYYDESTÄ

Kaupunginhallitus saa kuukausittain raportin taloudesta. Myös keskushallinnossa tehtävänkuvia tarkastellaan ja päivitetään aina tehtäväkentän muuttuessa ja henkilövaihdosten yhteydessä. Toimintojen haavoittuvuuden välttämiseksi kaikille on määritelty sijaiset, käytännössä sijaistetaan tiimien sisällä ja myös yli tiimirajojen hyödyntäen myös eri hallintokunnissa olevaa osaamista. Tuottavuutta seurataan suoritehintojen ja suoritteiden kautta. Laskujen hyväksyntäkierto ja oikeudet tarkastetaan vuosittain. Hallintosääntöön tehdään aina tarvittaessa mm. organisaatiomuutosten edellyttämät päivitykset ja käyttöönoton yhteydessä toimivallan siirrot. Kaupunginvakuutusurva kilpailutettiin vuonna 2023 ja kilpailutuksen yhteydessä huomioidaan hyvinvointialueuudistuksen vaikutukset. Kokonaisuutena voidaan todeta, että sisäisten palveluiden osalta sisäinen valvonta toimii antaen riittävän varmuuden riskien hallinnasta sekä toiminnan taloudellisuudesta, tehokkuudesta ja tuloksellisuudesta

VALTUUSTOON NÄHDEN SITOVA TAVOITTEET

Strategian painopiste ja kriittinen menestystekijä		Talouden ja toiminnan kehys - Kulut kurissa – ylijäämäinen ja investoinnit mahdollistava talous
Tavoite	1: Talouden tasapainottaminen	
Tavoite	2: Toiminnan tehostaminen	
Strategian painopiste ja kriittinen menestystekijä		Talouden ja toiminnan kehys - Kerralla kuntoon
Tavoite	3: Valmistelun ja päätöksenteon laadun parantaminen	
Strategian painopiste ja kriittinen menestystekijä		Talouden ja toiminnan kehys - Osaava ja motivoitunut henkilöstö
Tavoite	4: Työhyvinvoinnin parantaminen	
Strategian painopiste ja kriittinen menestystekijä		Avoin ja oivaltava ote tulevaisuuteen - Yrittäjyyden edistäminen
Tavoite	5: Yritysten toimintaedellytysten turvaaminen ja edistäminen	
Strategian painopiste ja kriittinen menestystekijä		Lietolainen on aktiivinen, osaava ja onnellinen
Tavoite	6: Terveiden ja hyvinvoinnin edistäminen	
Strategian painopiste ja kriittinen menestystekijä		Avoin ja oivaltava ote tulevaisuuteen - Avoin ja aktiivinen viestijä
Tavoite	7. Ajankohtainen ja ennakoiva tiedottaminen	
Strategian painopiste ja kriittinen menestystekijä		Avoin ja oivaltava ote tulevaisuuteen - Uteliaat, tutkivat, osallistavat ja innokkaat kokeilut
Tavoite	8. Kuntalaiset tavoitettava ja nykyaikainen palvelu	

Tavoitteet toteutuneet kokonaisuudessaan talousarvion mukaisina. Hyvinvointialueudistus aiheutti lisätöitä hallintopalveluissa. Pilvipalveluihin ja sähköiseen arkistoon siirtyminen jatkuvat edelleen vuonna 2023.

Tarkemmat selvitykset löytyvät tulosalueiden ja vastuualueiden arvioinneista.

TALOUS

1 000 €	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama €	Poikkeama %
TOIMINTATUOTOT	9 468		9 468	9 965	497	5,25 %
TOIMINTAKULUT	- 8 929	- 123	- 9 052	- 8 749	303	-3,35 %
TOIMINTAKATE	539	- 123	416	1 216	800	192,23 %

Toimintakate = Valtuustoon nähden sitova erä

Toimintatulot ja -menot

Kaupunginhallituksen alaisen toiminnan toimintakate toteutui noin 800 tuhatta euroa muutettua talousarviota parempana. Tämä johtuu pääosin hyvinvointialueen maksamista vuokratuloista, jotka toteutuivat talousarviota korkeampina.

Toimintakulut alittuivat 300 tuhatta muutetusta talousarviosta. Alitus johtui varauksina olleista määrärahoista, joita jäi käyttämässä yli 130 tuhatta euroa. Lisäksi Joukkoliikenteen toimintakulut alittuivat 60 tuhatta euroa. Merkittävin alitus syntyi työllistämisen tulosalueella, sillä edelleensijoituksia, palkkatukityöjaksoja ja veloitetyöjaksoja toteutui ennakoitua vähemmän. Sisäisten palveluiden toimintakulut ylittyivät, joka johtui palveluostojen ylityksestä. Näistä merkittävimmät tekijät olivat taloushallinto- ja palkanlaskentapalvelu sekä IT-lisenssit. Myös työterveyshuollon kustannukset ylittyivät.

Konsernihallinto

Kaupunginjohtaja Mika Ingi

Hallintopalveluiden toimialajohtaja Anne Rantala

TULOSALUEEN KUVAUS JA TOIMINTASUUNNITELMA

Konsernihallintoon kuuluvat kaupunginvaltuusto, -hallitus, kaupunginjohtaja, elinkeinotoimi, joukkoliikenne ja tiedottaminen. Kaupungin strategian päivistyö on käynnissä talousarviota laadittaessa.

Kaupunginvaltuusto ja hallitus edistävät demokraattisesti kaikilla toimillaan kaupungin ja sen asukkaiden hyvinvointia kuntastrategian mukaisesti.

TOIMENPITEET JA MITTARIT

Lautakunnan tavoite		1: Talouden tasapainottaminen		
Toimenpide	Tulevaisuusohjelma 2 laatiminen			
Arviointi	Laatiminen on kesken.			
Mittari		Lähtöarvo 6/2022	Tavoitearvo 12/2023	Toteuma-arvo 12/2023
Ohjelma on laadittu 0=kesken 1=laadittu		0,0	1,0	0,0
Lautakunnan tavoite		5: Yritysten toimintaedellytysten turvaaminen ja edistäminen		
Toimenpide	Yritysten toimintaedellytysten turvaaminen ja edistäminen			
Arviointi	Asiakastyytyväisyyskyselyä ei ole toteutettu.			
Mittari		Lähtöarvo 6/2022	Tavoitearvo 12/2023	Toteuma-arvo 12/2023
Asiakastyytyväisyyskysely (1-5)		0,0	4,0	0,0

Lautakunnan tavoite		6: Terveiden ja hyvinvoinnin edistäminen		
Toimenpide	Kunnan osallisuusohjelman laatiminen			
Arviointi	Osallisuusohjelman laatiminen on kesken.			
Mittari	Lähtöarvo 6/2022	Tavoitearvo 12/2023	Toteuma-arvo 12/2023	
Osallisuusohjelma laadittu ja hyväksytty 0=laadinta kesken 1=ohjelma laadittu ja hyväksytty	0,0	1,0	0,0	
Toimenpide	Terveiden ja hyvinvoinnin edistämishojelman laatiminen			
Arviointi	Ohjelman laatiminen on kesken.			
Mittari	Lähtöarvo 6/2022	Tavoitearvo 12/2023	Toteuma-arvo 12/2023	
Laadittu kuntalaisten terveyden ja hyvinvoinnin edistämistä koskeva ohjelma 0=laadiminen kesken 1= ohjelma laadittu ja hyväksytty	0,0	1,0	0,0	

TULOSALUEEN SUORITTEET JA VERTAILUHINNAT

Suorite	TP2022	TA2023	TP2023	Toteutus %
Konsernihallinto, toimintakulut €/asukas	156	105	101	96,19%
Asukasluku	20 513	20 600	20 635	100,16%

HENKILÖSTÖN MÄÄRÄN MUUTOKSET

Konsernihallinnon henkilömäärä kasvoi yhdellä henkilöllä.

TALOUS

1 000 €	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama €	Poikkeama %
TOIMINTATUOTOT	6 159		6 159	6 572	413	6,71 %
TOIMINTAKULUT	- 2 133	- 76	- 2 209	- 2 077	132	-5,98 %
TOIMINTAKATE	4 026	- 76	3 950	4 496	546	13,81 %

Konsernihallinnon toimintakate toteutui noin 500 tuhatta euroa muutettua talousarviota parempana. Tämä johtuu pääosin hyvinvointialueen maksamista vuokratuloista, jotka toteutuivat talousarviota korkeampina.

Toimintakulut ylittivät 132 tuhatta alkuperäisestä talousarviosta. Ylitys johtuu pääosin palveluostojen ylityksestä, joista merkittävimmän erän muodostaa talous- ja palkanhallintapalveluiden ostot.

Varauksina olleet kohteet toteutuivat seuraavasti: Avantin joukkoliikenteeseen varattu määräraha sekä lisämääräraha toteutuivat kokonaisuudessaan, Hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen varatusta 180 tuhannen euron määrärahasta käytettiin 73 tuhatta euroa ja soten avustuksiin varatusta 26 tuhannesta eurosta käytettiin 10 tuhatta euroa.

Joukkoliikenne

Kaupunginjohtaja Mika Ingi

TULOSALUEEN KUVAUS JA TOIMINTASUUNNITELMA

Turun seudun joukkoliikenne Föli tarjoaa helppokäyttöistä ja sujuvaa joukkoliikennettä kuuden kunnan alueella. Föliin kuuluvat Turku, Kaarina, Raisio, Lieto, Naantali ja Rusko. Föli vastaa alueen joukkoliikenteen järjestämisestä ja sen toimintaedellytysten edistämisestä, suunnittelee aikataulut, lippujen hinnat sekä vastaa joukkoliikenteen markkinoinnista ja matkustajainformaatiosta. Föli hankkii liikennepalvelun kulloinkin kilpailutuksen kautta valitulta liikennöitsijältä.

Turun kaupunkiseudun joukkoliikennelautakunnan vuoden 2023 talousarvioesityksen perusteella Liedon nettokustannukset kasvavat vuonna 2023 noin 10.000 euroa vuoden 2022 talousarviosta. Joukkoliikenteen käyttäjämäärien palautumiseen normaalille tasolle liittyy kuitenkin huomattavaa epävarmuutta.

Joukkoliikenteen kustannuksia seurataan omana tulosalueenaan vuonna 2023.

TOIMENPITEET JA MITTARIT

TULOSALUEEN SUORITTEET JA VERTAILUHINNAT

Suorite	TP2022	TA2023	TP2023	Toteutumis %
Föli laskennalliset matkamäärät	844 750	800 000	901 638	112,70%

TALOUS

1 000 €	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama €	Poikkeama %
TOIMINTATUOTOT						
TOIMINTAKULUT	- 1 141		- 1 141	- 1 084	57	-4,99 %
TOIMINTAKATE	- 1 141		- 1 141	- 1 084	57	-4,99 %

Seudullisen joukkoliikenteen kustannukset alittuivat hieman. Matkustajamäärät kehittyivät suotuisasti.

Sisäiset palvelut

Hallintopalveluiden toimialajohtaja Anne Rantala

Talousjohtaja Markus Maunula

Tietohallintopäällikkö Ari Toivola

Henkilöstöpäällikkö Minna Kekarainen

TULOSALUEEN KUVAUS JA TOIMINTASUUNNITELMA

Sisäisten palvelujen tulosalue tuottaa kaupungin muille toimialoille talous-, tieto- ja henkilöstöhallinnon sekä asiahallinnan tuki- ja asiantuntijapalveluita. Toimialoja tuetaan myös kilpailutuksiin sekä sopimus- ja lakiasioihin liittyvällä neuvonalla. Tulosalue hoitaa lisäksi kaupunginhallituksen ja -valtuuston sekä keskusvaalilautakunnan ja yhteistyötoimikunnan valmistelu- ja täytäntöönpanotehtävät. Lisäksi hallintopalvelut huolehtivat tarkastuslautakunnan ja Liedon Asuntojen hallituksen teknisen sihteerin tehtävistä.

Sisäisten palvelujen keskeisenä pitkän aikavälin tavoitteena on edesauttaa ja mahdollistaa kaupungin toimintatapojen ja niitä tukevien kyvykkyyksien suunnitelmallinen kehittäminen.

Tavoitteiden mukaisesti vuonna 2023 sähköisen arkiston käyttöönottoprojekti eteni ja työtä jatketaan suunnitelman mukaisesti vuonna 2024 ja siitä eteenpäin. Henkilöstöhallinnon tavoitte henkilöstön työhyvinvoinnin ja työssä jaksamisen edistäminen osana perustehtävää sekä kartoittaa yhteistyössä henkilöstön ja pääluottamusmiesten kanssa erityisiä toimenpiteitä työhyvinvoinnin ja työssä jaksamisen lisäämiseen eteni suunnitellusti. Asiakastytyväisyyskyselyt toteutettiin ja tulokset käytiin läpi hallintopalveluiden johtoryhmässä.

TOIMENPITEET JA MITTARIT

Lautakunnan tavoite		1: Talouden tasapainottaminen		
Toimenpide	Hyvinvointialueuudistuksen edellyttämät muutokset kaupungin organisaatioon			
Arviointi	Hyvinvointialueen pyytämät lisäselvitykset on toimitettu. Hyten muutostyöt edenneet suunnitelmien mukaan.			
Mittari		Lähtöarvo 12/2022	Tavoitearvo 12/2023	Toteuma-arvo 12/2023
Saumaton siirtymä: Hyte uudistuksen edellyttämät muutostyöt ja hyvinvointialueen pyytämät lisäselvitykset		0,0	1,0	1,0
Mittari		Lähtöarvo 12/2022	Tavoitearvo 12/2023	Toteuma-arvo 12/2023
Organisaatiomuutoksen osana tehtävänkuvat ja resurssitarpeet sisäisissä palveluissa on uudelleen arvioitu, resurssi sopeutettu toimintaympäristön muutokseen 0= ei tehty 1= muutokset toteutettu		0,0	1,0	1,0
Toimenpide	Hyvinvointialueuudistuksen edellyttämät muutokset kaupungin organisaatioon			
Arviointi	Hyvinvointialueen pyytämät lisäselvitykset on toimitettu. Hyten muutostyöt edenneet suunnitelmien mukaan.			
Mittari		Lähtöarvo 12/2022	Tavoitearvo 12/2023	Toteuma-arvo 12/2023
Organisaatiomuutoksen osana tehtävänkuvat ja resurssitarpeet sisäisissä palveluissa on uudelleen arvioitu, resurssi sopeutettu toimintaympäristön muutokseen 0= ei tehty 1= muutokset toteutettu		0,0	1,0	1,0
Lautakunnan tavoite		2: Toiminnan tehostaminen		
Toimenpide	Asiantuntevat ja tarpeenmukaiset sisäiset palvelut			
Arviointi	Asiakastyytyväisyyskysely toteutettu keväällä ja tietoturvallisuuden parantamisen tavoitteet täytetty.			
Mittari		Lähtöarvo 12/2022	Tavoitearvo 12/2023	Toteuma-arvo 12/2023
Asiatytyväisyyskyselyn tulokset (1-4)		0,0	4,0	2,5
Mittari		Lähtöarvo 12/2022	Tavoitearvo 12/2023	Toteuma-arvo 12/2023
Tietoturvallisuuden parantaminen, 0=selvitykset kesken, 1=selvitykset toteutettu, 2=toteutusmalli päätetty		0,0	2,0	2,0
Toimenpide	Sähköisen arkiston käyttöönotto 2023 aikana, 0=kesken 1= toteutunut			
Arviointi	Sähköisen arkiston käyttöönotto on edennyt suunnitelmien mukaan. Projekti jatkuu ja pöytäkirjoja viedään sähköiseen arkistoon edelleen.			
Mittari		Lähtöarvo 12/2022	Tavoitearvo 12/2023	Toteuma-arvo 12/2023
Sähköisen arkiston käyttöönotto 2023 aikana, 0=kesken 1=toteutunut		0,0	1,0	1,0
Lautakunnan tavoite		4: Työhyvinvoinnin parantaminen		

Toimenpide	Henkilöstön hyvinvoinnin ja työssäjaksamisen lisääminen		
Mittari	Lähtöarvo 12/2022	Tavoitearvo 12/2023	Toteuma-arvo 8/2023
Työhyvinvointikyselyn 2022 tulokset 0=tulokset laskeneet tai ennallaan 1=tulokset parantuneet	0,0	1,0	1,0
Mittari	Lähtöarvo 12/2022	Tavoitearvo 12/2023	Toteuma-arvo 8/2023
Sairaslomapäivien määrä	14,3	13,5	9,6

TULOSALUEEN SUORITTEET JA VERTAILUHINNAT

Suorite	TP2022	TA2023	TP2023	Toteutus %
Työntekijöiden määrä (työterveyspiirissä olevat henkilöt), ka/kk	1 276	780	805	103,21%
Työntekijöiden määrä 31.12.	1 338	810	837	103,33%
Sairauspoissaolot pv	24 896	10 530	10 553	100,21%
Sairauspoissaolot keskimäärin/henkilö (työterveyshuollon piirissä olevat henkilöt ka/kk)	19,5	13,5	16,2	120,00%
Asukasluku	20 513	20 600	20 635	100,16%
Työterveyshuolto € / työntekijä (työntekijöiden määrä 31.12.)	194	240	254	105,83%
Maksetut sairauspäivien palkat	1 704 717	725 000	1 088 421	150,12%
Sisäisten palvelujen toimintamenot €/asukas (ml. asiointipiste)	176	140	159	113,57%
€/kirjanpitoventi	1,2	1,5	1,8	120,00%
€/palkkalaskelma	27	28	37	100,00%
€/§ KV ja KH pykälä	631	627	733	116,90%
€/henkilökunnan työasema	680	825	829	100,48%

HENKILÖSTÖN MÄÄRÄN MUUTOKSET

Sisäisten palveluiden henkilöstömäärässä ei tapahtunut muutoksia.

TALOUS

1 000 €	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama €	Poikkeama %
TOIMINTATUOTOT	2 205		2 205	2 346	141	6,38 %
TOIMINTAKULUT	- 2 929	- 16	- 2 945	- 3 282	- 338	11,46 %
TOIMINTAKATE	- 724	- 16	- 740	- 937	- 197	26,60 %

Selvitetään poikkeamat +/- 5% tai yli 100 000 euroa

Sisäisten palvelujen toimintakate ylittää muutetun talousarvion noin 200 tuhatta euroa.

Olennaisin poikkeama muutettuun talousarvioon nähden on palveluostojen ylittyminen noin. Näistä merkittävimmät tekijät olivat taloushallinto- ja palkanlaskentapalvelu sekä IT-lisenssit.

Maaseutupalvelut

Toimialajohtaja Anne Rantala

Maaseutupäällikkö Ulla Nummila

TULOSALUEEN KUVAUS JA TOIMINTASUUNNITELMA

Liedon yhteistoiminta-alueen muodostavat Liedon, Naantalin, Raision ja Turun kaupungit sekä seuraavat kunnat: Aura, Koski Tl, Marttila, Masku, Mynämäki, Nousiainen sekä Rusko. Liedon kaupunki on Liedon maaseutupalveluiden yhteistoiminta-alueen järjestämisvastuussa oleva kaupunki.

Liedon maaseutupalvelujen perustehtävänä on maksajavirastosopimuksella Liedon maaseutupalveluille siirrettyjen tehtävien vastuullinen hoitaminen sekä asiantuntevan neuvonnan ja sujuvien palvelujen antaminen koko yhteistoiminta-alueella.

Liedon maaseutupalvelut hoitaa tehtävät tarpeenmukaisesti, kustannustehokkaasti, yrittäjämysteisesti. Hakemusten ja maksujen käsittely on tehty maksajavirastovaatimusten mukaisesti. Saatu palaute on ollut erittäin positiivista sekä Ruokavirastosta että palveluiden käyttäjiltä.

Suomen uutta CAP27-suunnitelmaa alettiin soveltaa vuoden 2023 alusta. Uudistuksen vaikutukset työllistävät maaseutupalveluiden neuvonta- ja tukien käsittelytehtävissä, uudistuksen alkuvuosina.

Henkilöstön koulutustarve on ollut uuden ohjelmakauden alkuvuosina, suunniteltua suurempi.

Maaseutupalveluissa on panostettu maatalousyrittäjien oikea-aikaiseen neuvontaan ja koulutukseen sekä viestintään.

Alueella ovat lisääntyneet petoeläinvahingot sekä rauhoitettujen lintujen aiheuttamien vahinkojen arviointi- ja käsittelytyöt.

MUUTOKSET EDELLISEEN VUOTEEN

Vuosi 2023 oli uuden EU:n yhteisen maaseutupolitiikan (CAP27) ohjelmakauden ensimmäinen vuosi. Uusi ohjelmakausi on ollut hyvin työllistävä ja henkilöstön oman osaamisen pitäminen ajantasalla on korostunut. Oma toimintaa on kehitetty jatkuvasti. Vuoden aikana on kehitetty neuvonnallista tiedotusta mm. uutiskirjeellä, somessa ja koulutuksissa. Viljelijätukikoulutuksia on järjestettiin 11 kpl yhteistoiminta-alueen eri kunnissa (v.2022 2 kpl). Seutukunnallisia koulutuksia järjestettiin alueellamme kaksi (2) yhteistyössä muiden Varsinais-Suomen maaseutupalveluiden sekä Ely-keskuksen kanssa.

Vuoden 2023 alusta lähtien jokaisessa EU:n jäsenvaltiossa on otettu käyttöön maataloustoiminnan satelliittipohjainen seurantajärjestelmä eli satelliittiseuranta. Pinta-alamonitoroinnin selvityspyyntöjen käsittely ja niiden perusteella tehtävät ratkaisut ovat uusia kunnan tehtäviä. Kunnissa ei aiemmin ole tehty hallinnollista valvontaa, mutta nyt niitä on lisätty kunnan tehtäviin. Satelliittiseurantaa tehdään jatkossa vuoden ympäri painottuen kevääseen ja loppukesään.

TOIMENPITEET JA MITTARIT

Lautakunnan tavoite		Avoin ja oivaltava ote tulevaisuuteen - Yrittäjyyden edistäminen		
Toimenpide	Annamme asiantuntevaa neuvontaa, digitalisaation hyödyntäminen mm. sähköisten asiakaskirjeiden käyttöönotto. Asiakaspalautteen kerääminen toiminnan kehittämiseksi.			
Arviointi	Asiakaspalautetta on saatu 1.1.2023 alkaen. Palaute on ollut hyvin positiivista.			
Mittari	Lähtöarvo 12/2022	Tavoitearvo 12/2023	Toteuma-arvo 12/2023	
Asiakaspalaute, asteikko 1-5	0,0	4,0	5,0	

TULOSALUEEN SUORITTEET JA VERTAILUHINNAT

Suorite	TP2022	TA2023	TP2023	Toteutumis %
Tukikelpoisten tilojen lukumäärä	1 185	1 100	1 108	100,72%
€ / tila	326	347	366	105,47%

Vuosi 2023 oli uuden EU:n yhteisen maaseutupolitiikan (CAP27) ohjelmakauden ensimmäinen vuosi. Tilojen kokonaismäärä väheni, mutta ennakoitua vähemmän.

HENKILÖSTÖN MÄÄRÄN MUUTOKSET

Henkilöstön määrässä ei tapahtunut muutoksia vuonna 2023.

TALOUS

1 000 €	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama €	Poikkeama %
TOIMINTATUOTOT	369		369	368	- 1	-0,27 %
TOIMINTAKULUT	- 445	- 8	- 453	- 430	24	-5,22 %
TOIMINTAKATE	- 76	- 8	- 84	- 61	23	-27,03 %

Toimintakate = Valtuustoon nähden sitova erä

Toimintatuotot ja -kulut

Selvitetään poikkeamat +/- 5 %, tai yli 100 000 euroa

Maaseutupalveluiden toimintakulut olivat 430 t euroa ja alittivat talousarvion 24 t euroa eli 5,3 %. Yhteistoiminta-alueen kunnat jakavat kustannukset maatalojen määrän suhteessa, toimintatulot ovat kuntien maksuosuudet. Maatalojen suhde/kunta vaihtelee vuosittain. Henkilöstökuluissa tuli säästöä kun yhtä virkaa hoidetaan osa-aikaisesti. Näistä syistä johtuen Liedon kaupungin maksuosuus oli 23 t euroa (27 %) arvioitua pienempi.

Työllistäminen

Toimialajohtaja Anne Rantala
vs. työllisyysjohtaja Reea Viljanen

TULOSALUEEN KUVAUS JA TOIMINTASUUNNITELMA

Vaikuttavan työllisyyspalvelun tuottaminen lietolaisille. Työttömien lietolaisten määrän minimointi, nuorisotyöttömyyden ja pitkäaikaistyöttömyyden vähentäminen ja ehkäisy. Työnhakijoiden valmiuksien ja osaamisen kehittäminen nykytyömarkkinoille soveltuvaksi. Yhteistyö paikallisten yrittäjien ja työnantajien kanssa.

Työvoiman saatavuudessa ja kohtaannossa on haasteita. Työnhakijoiden valmiuksia kehitetään edelleensijoitusten, oppisopimusten ja työpajan opinnollistamisen kautta. Hyvinvointialueen kanssa kehitetään yhteistyötä vaikeasti työllistyvien monialaisten palvelujen osalta. TE-palveluiden siirtoa kuntiin vuoden 2025 alussa valmistellaan. Kunnille tulee TE-uudistuksen myötä uusi rahoitusmalli työllisyyden edistämiseen.

MUUTOKSET EDELLISEEN VUOTEEN

Työllisyys on parantunut ennakoitua nopeammin ja myös pitkäaikaistyöttömien määrä on saatu laskuun. Toimintatuotot ovat kasvaneet vuodesta 2022 noin 35.000 euroa. Työmarkkinatuen kuntaosuus on laskenut edeltävästä vuodesta noin 34.000 euroa.

TOIMENPITEET JA MITTARIT

Lautakunnan tavoite		8. Kuntalaiset tavoittava ja nykyaikainen palvelu		
Toimenpide	Alueellisesti vaikuttava työllistämispalvelu			
Arviointi	Tavoitteenamme oli olla alueellisesti alle neljäntenä. Onnistuimme tavoitteessamme.			
Mittari		Lähtöarvo 12/2022	Tavoitearvo 12/2023	Toteuma-arvo 12/2023
	Alueellisesti yksi Varsinais-Suomen kuntien (27) matalimmista työttömyysprosentista (sijoitus keskimäärin suhteessa muihin kuntiin)	5,0	4,5	3,5
Toimenpide	Työtä hakevien lietolaisten asiakaslähtöinen palvelu			
Arviointi	Edelleensijoituksiin vaikutti 1.7.2023 voimaan tullut palkkatuki uudistus. Onnistuimme palvelemaan asiakkaitamme niin, että suurin osa palvelun päättäneistä oli muualla kuin työttömänä. Suoritettuihin osatutkintoihin vaikutti se, että meillä oli kuntouttavassa työtoiminnassa 31 asiakasta vähemmän kuin viime vuonna.			

Mittari	Lähtöarvo 12/2022	Tavoitearvo 12/2023	Toteuma-arvo 12/2023
Työttömyys-% (keskimäärin vuoden aikana)	5,9	5,5	4,9
Mittari	Lähtöarvo 12/2022	Tavoitearvo 12/2023	Toteuma-arvo 12/2023
Edelleensijoitus yrityksiin, yhdistyksiin ja säätiöihin.	13,0	25,0	16,0
Mittari	Lähtöarvo 12/2022	Tavoitearvo 12/2023	Toteuma-arvo 12/2023
Vähintään 50% palvelun päättävistä asiakkaista on muualla kuin työttömänä	65,0	50,0	87,0
Mittari	Lähtöarvo 12/2022	Tavoitearvo 12/2023	Toteuma-arvo 12/2023
Vähintään 50% palvelun päättävistä nuorista on muualla kuin työttömänä	70,0	50,0	94,9
Mittari	Lähtöarvo 12/2022	Tavoitearvo 12/2023	Toteuma-arvo 12/2023
Etsivän nuorisotyön asiakkaista vähintään 95% on ohjattu muihin palveluihin	95,0	95,0	98,9
Mittari	Lähtöarvo 12/2022	Tavoitearvo 12/2023	Toteuma-arvo 12/2023
Suoritettuja osatutkintoja	15,0	15,0	7,0

TULOSALUEEN SUORITTEET JA VERTAILUHINNAT

Suorite	TP2022	TA2023	TP2023	Toteutumis %
Työttömyys % (keskimäärin vuoden aikana)	4,75	5,5	4,91	89,27%
Työvoima	9 941	10 200	10 002	98,05%
Työttömät keskimäärin	472	540	491	90,92%
Työllistämisen asiakkaat (sis. etsivän asiakkaat)	570	600	499	83,16%
Toimintamenot € / työllistämisen asiakkaat	3 480	3 660	3 760	102,73%
Toimintakate € / työllistämisen asiakkaat	2 231	2 330	2 399	102,96%
Kunnan osarahoittama työmarkkinatuki € / vuosi	378 152	350 000	343 922	98,26%
Kunnan osarahoittama työmarkkinatuki € / asukas	18,43	16,94	16,67	98,40%

HENKILÖSTÖN MÄÄRÄN MUUTOKSET

Työllistämispalveluihin rekrytoitiin maahanmuuttokoordinaattori, joka aloitti virassaan 1.3.2023. Työllisyysjohtaja jäi perhevapaille huhtikuussa ja hänen tilalla aloitti vs. työllisyysjohtaja 24.4.2023. Vs. työllisyysjohtaja työskenteli ennen perhevapaaalla olevan yksilövalmentajan sijaisena. Perhevapaailla oleva yksilövalmentaja palasi töihin 1.6.2023. Maahanmuuttokoordinaattori irtisanoutui 30.6.2023. Tilalle rekrytoitiin uusi henkilö. Yhden määräaikaisen työvalmentajan työsuhde päättyi 31.7.2023 eikä työsuhdetta jatkettu, sillä elämänlanka -hankerahoitus oli pienempi kuin se summa jota haimme. Kaksi työvalmentajaa oli vuoden aikana opintovapaaalla. Toinen oli heinäkuun ja toinen syys-joulukuun. Pidemmän opintovapaan ajaksi rekrytoimme sijaisen työvalmentajalle.

TALOUS

1 000 €	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama €	Poikkeama %
TOIMINTATUOTOT	735		735	679	- 56	-7,64 %
TOIMINTAKULUT	- 2 281	- 23	- 2 304	- 1 876	428	-18,57 %
TOIMINTAKATE	- 1 546	- 23	- 1 569	- 1 197	372	-23,69 %

Toimintatulot

Työllistämisen tulosalueen toimintatuotot jäivät noin 56.000 euroa alle talousarvion. Työllistämistuet jäivät noin 114.200 euroa alle talousarvion. Työllistämisen edelleensijoituksia sekä palkkatukityöjaksoja toteutui alhaisen kunnan työmarkkinamaksuosuuslistan myötä talousarviossa ennakoitua vähemmän. Työllistettyjen velvoitetyöjaksoja oli myös talousarviota ennakoitua vähemmän. Kierrätyksen kokonaistuotto oli noin 114.000 euroa. Lounais-Suomen Jätehuollolta laskutettavaa kierrätysneuvontaa oli noin 12.700 euroa. Kahdesta eri hankkeesta (Elämänlanka-hanke ja Etsivät-hanke) saatiin avustuksia yhteensä noin 197.600 euroa.

Toimintamenot

Toimintamenot jäivät noin 405.000 euroa alle talousarvion. Työllistämisen edelleensijoituksia, palkkatukityöjaksoja ja velvoitetyöjaksoja toteutui talousarviossa ennakoitua vähemmän ja työllistettyjen henkilöstökustannukset jäivät noin 246.000 euroa talousarviota pienemmiksi.

Kunnan työmarkkinatukimaksut vuodelle 2023 alitti talousarviossa olevan määrärahan noin 36.000 eurolla.

Toimintakate

Em. menojen ja tulojen muutosten johdosta toimintakate poikkeaa arvioidusta noin 372.000 euroa.

Ympäristöterveyslautakunta

Vs. toimialajohtaja Tiina Torkkeli-Pitkäranta

TOIMIALAJOHTAJAN KATSAUS

Ympäristöterveyslautakunnan vuoden 2023 ja taloussuunnitelmakauden tavoitteiden asettelussa lähtökohtana on Liedon kuntastrategia. Vision 2025 mukaan Liedon tulevaisuutta rakennetaan avoimella ja oivaltavalla otteella siten, että kulut pidetään kurissa ja asiat tehdään kerralla kuntoon. Tuloksena on elinvoimainen kunta sekä hyvinvoiva ja onnellinen asukas ja yrittäjä, jolle luonteenomaisia piirteitä ovat aktiivisuus ja yhteisöllisyys.

Liedon kaupungin strategiset päämäärät saavat tukea myös valtakunnallisesti, sillä vuoden 2023 hallitusohjelmassa yksi strateginen kokonaisuus on toimiva ja kestävä hyvinvointiyhteiskunta, jonka yksi osakokonaisuus on ruokaturva, huoltovarmuus ja puhtaan veden saatavuuden takaaminen.

Kuntien taloudelliset haasteet on huomioitu ympäristöterveyslautakunnan talousarviossa ja tavoitteena on jatkaa kuntien kannalta suotuisaa kustannuskehitystä toimintoja järkeistämällä, toimintaympäristön muutokset huomioimalla ja vaihtoehtoisia toimintatapoja kokeilemalla. Euroopan parlamentin ja neuvoston valvonta-asetusta (EU) 2017/625 sovelletaan 14.12.2019 alkaen. Asetuksen myötä mm. elintarvikevalvontatyössä on mahdollista käyttää ulkopuolista asiantuntijaa. Valvonta-asetuksen tarkoituksena on uudistaa ja yksinkertaistaa virallista valvontaa. Liedon ympäristöterveyslautakunta on päättänyt hyödyntää tätä mahdollisuutta vuoden 2021 alusta osana Liedon kaupungin talouden kärkihankkeita ja kuntastrategian tavoitetta "avoin ja oivaltava ote tulevaisuuteen - Uteliaat, tutkivat, osallistavat ja innokkaat kokeilut". Kokonaisuutena ympäristöterveydenhuollon valvontapalveluiden tavoitteena on elinympäristön terveyden korkea taso, jota osaltaan valvonnan keinoin edistetään tehokkaasti ja oikea-aikaisesti. Asetuksen mukaisesti virallista valvontaa suoritetaan säännöllisesti, riskien mukaan ja sopivalla tiheydellä.

Valtiovarainministeriö käynnisti heinäkuussa 2021 valmistelun hyvinvointialueiden mahdollisista uusista tehtävistä, niiden rahoituksesta ja maakuntaverosta. Ympäristöterveydenhuollon tehtävät jäivät lopulta kuntiin hyvinvointialueiden aloittamisen myötä. Hyvinvointialueilla ja kaupungin ympäristöterveydenhuollolla on kuitenkin paljon yhdyspintoja mm. tartuntatautien ehkäisyssä sekä häiriötilanteisiin varautumisessa.

3.3.2023 vahvistettiin uusi eläinlääkintähuoltolaki (285/2023). Laissa säädetyt julkiset eläinlääkäripalvelut notifioidaan Euroopan komissiolle yleishyödyllisinä, luonteeltaan taloudelliseksi toiminnaksi katsottavina palveluina. Laki tulee voimaan valtioneuvoston asetuksella säädettävänä ajankohtana sen jälkeen, kun Euroopan komissio on hyväksynyt notifikaation, aikaisintaan vuonna 2024. Uudessa laissa kuntien velvoitteita eläinlääkäripalvelujen järjestämisessä tarkennetaan luetteloimalla järjestämisvelvoitteen piiriin kuuluvat palvelut. Luetteloon on sisällytetty vain sellaisia palveluita, joita kunnat käytännössä järjestävät jo nykyisen lain nojalla. Täsmällisempi luettelo kunnille lakisääteisistä tehtävistä on kuitenkin tarpeellinen kuntalain ja kilpailulain säännösten soveltamisen kannalta. Laki mahdollistaa nykyisenkaltaisen pääosin virkasuhteisten eläinlääkäreiden varaan rakentuvan eläinlääkintähuoltojärjestelmän jatkuvuuden. Nykyisen lain nojalla kunnat voivat periä asiakkailta maksuja vastaanottotiloista, välineistä ja avustavan henkilökunnan palkkauksesta. Uudella lailla annetaan kunnille oikeus periä asiakasmaksuja myös muista vastaanotolla tarjottavien palveluiden tuottamisesta aiheutuvista kustannuksista, kuten eläinlääkärin palkkauksesta. Lain edellyttämiä muutoksia ei ole juurikaan voitu valmistella käytännön tasolla vuoden 2023 aikana lain voimaantulon siirtyessä myöhemmäksi.

Vuoden 2023 alusta astuivat voimaan sivutuotelakiin ja sen nojalla annettuun asetukseen tulleet muutokset, joiden odotetaan mm. lisäävän viranomaisvalvonnan vaikuttavuutta.

Maakunnallisen pieneläinpäivystyksen osalta sopimuskausi loppui elokuussa ja uutta sopimusta ei saatu kilpailutuksessa aikaan. Maakunnan valvontayksiköt tekivät määräaikaisen sopimuksen aiemman toimijan kanssa vuoden 2024 loppuun sekä käynnistivät selvityksen pieneläinpäivystyksen järjestämisestä.

ARVIO SISÄISEN VALVONNAN SEKÄ RISKIENHALLINNAN TOIMIVUUDESTA JA RIITTÄVYYDESTÄ

Tavoitteiden toteutumisen varmistamisen ja resurssien oikean kohdentamisen suhteen vertailu valtakunnallisiin tilastoihin antaa tukea johtamistyölle. Valtakunnallisen Vati-järjestelmän käyttöönoton myötä myös erilaisten vertailujen tekeminen on ollut aiempaa helpompaa. Vuodesta 2018 yksikön käytössä on ollut valtakunnallinen sähköinen LaatuNet-laatu järjestelmä. Laatu järjestelmä on lakisääteinen vaatimus elintarvikevalvonnalle, sen tarkoituksena on tukea organisaatiota toiminnan ja prosessien jatkuvassa kehittämisessä ja auttaa vastaamaan asiakkaiden laatuodotuksiin. Tavoitteen asettelussa huomioidaan resurssien tehokas käyttö. Asiakas palaute on tärkeää toiminnan kehittämisen kannalta ja palautteen käsittely ja palautteen johdosta sovitut toimenpiteet toiminnan kehittämiseksi kirjataan. Suunnitelmallisen valvonnan riittävä ja riskiperusteinen kattavuus ja kohdentaminen antaa riittävän varmuuden ympäristöterveydenhuollon lainsäädännön määräysten noudattamisesta ja mm. elintarviketurvallisuudesta toimialueella. Henkilöstöriskien hallitsemiseksi Varsinais-Suomen valvontayksiköt ovat solmineet

yhteistyösopimuksia erityistehtävien hoidon turvaamiseksi. Vuonna 2020 Liedon kunta kilpailutti elintarvikevalvonnan tarkastuspalvelun 1.1.2021 alkavalle sopimuskaudelle ja käyttämällä ulkopuolista asiantuntijaa yksikön käytössä oleva osaamis pohja on laajentunut merkittävästi.

Vuonna 2023 on tehty seuraavat sisäiset auditoinnit: 1. asiakastytyväisyyskysely, 2. asunnontarkastusprosessi, 3. riskiluokitus ja 4. käsittelyajat. Lisäksi Lounais-Suomen aluehallintovirasto on tehnyt laajahkon arviointi- ja ohjauksen, jossa on arvioitu elintarvike-, terveydensuojelu- ja tupakkavalvonnan säännösten mukaisuutta, ohjeiden ja suunnitelmien noudattamista sekä toiminnan tehokkuutta ja sopivuutta tavoitteiden saavuttamiseksi. Arviointi- ja ohjauksen sisältyi valvontayksikön asiakirjoihin ja valvontatietoihin perehtyminen, yhteinen ympäristöterveydenhuollon viranhaltijoiden haastattelu sekä erilliset elintarvike-, terveydensuojelu- ja tupakkalain mukaista valvontaa hoitavien viranhaltijoiden haastattelut. Auditoinneilla pyritään varmistamaan mm. toimintatapojen yhdenmukaisuus, toiminnanharjoittajien tasapuolinen kohtelu ja menettelytapojen lainmukaisuus. Havaitut puutteet käsitellään aina yhdessä henkilöstön kanssa ja huomioidaan toiminnan kehittämiseksi.

LIEDON KUNTASTRATEGIAN TOTEUTUMINEN

Liedon vision 2025 mukaan Liedon tulevaisuutta rakennetaan avoimella ja oivaltavalla otteella siten, että kulut pidetään kurissa ja asiat tehdään kerralla kuntoon. Tuloksena on elinvoimainen kunta sekä hyvinvoiva ja onnellinen asukas ja yrittäjä, jolle luonteenomaisia piirteitä ovat aktiivisuus ja yhteisöllisyys. Ympäristöterveyslautakunnan toimialalla strategisten tavoitteiden toteutumista tuetaan seuraavien painopistealueiden ja menestystekijöiden osalta: Avoin ja oivaltava ote tulevaisuuteen: yrittäjyyden edistäminen, hyvällä palvelulla on kasvot sekä talouden ja toiminnan kehys. Näiden tavoitteiden mukaisten toimenpiteiden toteumaa seurataan puolivuositain (ks. taulukko valtuustoon nähden sitovat tavoitteet). **Kokonaisuutena voidaan todeta tavoitteiden pääsääntöisesti toteutuneen.** Kuntien taloudelliset haasteet on huomioitu ympäristöterveyslautakunnan toiminnassa ja tavoitteena on jatkaa kuntien kannalta suotuisaa kustannuskehitystä toimintoja järjeistämällä, toimintaympäristön muutokset huomioimalla ja vaihtoehtoisia toimintatapoja kokeilemalla. Valvontatyössä on mahdollista hyödyntää ulkopuolista asiantuntijaa ja myös tätä vaihtoehtoa kannattaa hyödyntää silloin, kun se on taloudellisesti ja toiminnallisesti järkevä.

VALTUUSTOON NÄHDEN SITOVAT TAVOITTEET

Strategian painopiste ja kriittinen menestystekijä	Avoin ja oivaltava ote tulevaisuuteen - Yrittäjyyden edistäminen
Tavoite	Vaikuttava, riskiperusteinen ja asiantunteva valvonta. Hyödynnetään valvonta-asetuksen mahdollistamaa elintarvikevalvontapalvelun tuottamista osin ostopalveluna. Vuoden 2024 aikana hankinta kilpailutetaan uudelle nelivuotiskaudelle
Strategian painopiste ja kriittinen menestystekijä	Talouden ja toiminnan kehys - Kulut kurissa – ylijäämäinen ja investoinnit mahdollistava talous

Tavoite	Kustannustehokkuus, toiminta hoidetaan kustannuksiltaan vertailukelpoisesti huomioiden eläinlääkintähuollon palvelurakenne. Kuntien kustannukset eivät kasva taloussuunnitelmakaudella. Vuoden 2024 aikana valmistellaan uuden eläinlääkintähuoltolain mahdollistamalla tavalla asiakasmaksujen käyttöönotto eläinlääkintähuollossa sekä selvitetään vaihtoehtoisia tuottamistapoja pieneläinpäivystyksen osalta.
---------	---

Tavoitteet ovat toteutuneet talousarviossa suunnitellun mukaisesti.

INVESTOINNIT / ESITYKSET

Ei investointeja. Talousarvion laadintaohjeen mukaisesti investoinnin arvonlisäveroton raja on 10.000 euroa. Sitä pienemmät hankinnat tulevat käyttötalousosaan.

TALOUS

1 000 €	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama €	Poikkeama %
TOIMINTATUOTOT	1 570		1 570	1 693	123	7,82 %
TOIMINTAKULUT	- 1 759	- 20	- 1 779	- 1 914	- 135	7,59 %
TOIMINTAKATE	- 189	- 20	- 209	- 222	- 12	5,83 %

Toimintakate = Valtuustoon nähden sitova erä

Toimintatuotot ja -kulut

Selvitetään poikkeamat +/- 5 %, tai yli 100 000 euroa

Toimintakulut ylittyivät 6 % (-135 t e) ja toimintatuotot ylittyivät 5 % (123 t e). Toimintakulut ovat ylittyneet yleisen hintatason nousun takia sekä joidenkin odottamattomien menojen takia, mm.

eläinlääkäriavustusten varustelu, korvaukset, pieneläinpäivystyksen maksut syyskuusta alkaen ja ulkopuolisten palveluiden käyttäminen. Henkilöstökulut ovat toteutuneet arvion mukaisesti, koska muutetussa talousarviossa on lisätty 20 t euroa henkilöstökuluihin palkkojen nousun takia.

Asiakasmaksutuotot ylittivät talousarvion 120 t samoista syistä kuin 2022 eli valvonnan perusmaksuja ei ole voitu arvioida tarkkaan, lisäksi muut valvontamaksut, varsinkin ilmoitusmaksut ovat olleet arvioitua suuremmat.

Toimintakate

Toimintakate on Liedon kaupungin maksuosuus. Yksittäisen kunnan vuosimaksuosuus riippuu asukasluvusta (20%) ja suoritteiden määrästä (80%).

Ympäristöterveyspalvelut

Vs. toimialajohtaja Tiina Torkkeli-Pitkäranta

TULOSALUEEN KUVAUS JA TOIMINTASUUNNITELMA

Ympäristöterveyslautakunnan alaisuudessa on yksi tulosalue, ympäristöterveydenhuolto. Kohtelemme toiminnanharjoittajia tasapuolisesti, annamme asiantuntevaa neuvontaa ja ohjausta sekä palvelemme sujuvasti ilmoitus- ja lupa-asioissa. Henkilöstölle on asetettu selkeät vuosittaiset tavoitteet ja vastuualueet. Asetettujen tavoitteiden toteutumista seurataan säännöllisesti ja henkilöstöresurssia suhteutetaan toimintaympäristön ja tehtävien muutoksiin. Liedon ympäristöterveyspalvelut keskittyy suunnitelmakaudella hoitamaan lainsäädännön mukaiset kunnan ympäristöterveydenhuollon tehtävät kuntastrategian edellyttämällä tavalla: tarpeenmukaisesti, kustannustehokkaasti, yritysmuotoisesti ja laadukkaasti.

TOIMENPITEET JA MITTARIT

Lautakunnan tavoite		Kustannustehokkuus, toiminta hoidetaan kustannuksiltaan vertailukelpoisesti huomioiden eläinlääkintähuollon palvelurakenne. Kuntien kustannukset eivät kasva taloussuunnitelmakaudella. Vuoden 2024 aikana valmistellaan uuden eläinlääkintähuoltolain mahdollistamalla tavalla asiakasmaksujen käyttöönotto eläinlääkintähuollossa sekä selvitetään vaihtoehtoisia tuottamistapoja pieneläinpäivystyksen osalta.		
Toimenpide	Resurssi sopeutetaan toimintaympäristön muutoksiin, toimitilojen käyttöä tehostetaan ja käytetään ostopalvelua oman työn rinnalla.			
Arviointi	2			
Mittari	Lähtöarvo 12/2022	Tavoitearvo 12/2023	Toteuma-arvo 12/2023	
Kuntien kustannukset eivät kasva suunnitelmakaudella, asiakasmaksuilla ja toiminnan muutoksilla katetaan kustannusten kasvu. Kuntien maksuosuus. 1= Kuntien maksuosuus edellisen vuoden tasolla. 0 = kuntien maksuosuus kasvanut.	1,0	1,0	1,0	
Mittari	Lähtöarvo 12/2022	Tavoitearvo 12/2023	Toteuma-arvo 12/2023	
Eläinlääkintähuollon asiakasmaksujen käyttöönotosta päätetään vuoden 2024 aikana. Asiakasmaksut käytössä viimeistään 1.1.2025 lukien (0 = maksuista ei päätöstä ja 1 = maksut käytössä).	0,0	1,0	0,0	

Lautakunnan tavoite		Vaikuttava, riskiperusteinen ja asiantunteva valvonta. Hyödynnetään valvonta-asetuksen mahdollistamaa elintarvikevalvontapalvelun tuottamista osin ostopalveluna. Vuoden 2024 aikana hankinta kilpailutetaan uudelle nelivuotiskaudelle		
Toimenpide	Valvontasuunnitelman toteuttaminen ja asiakaspalautteen kerääminen. Hyödynnetään valvonta-asetuksen mahdollistamaa valvontapalvelun tuottamista osin ostopalveluna.			
Arviointi	4,5			
Mittari	Lähtöarvo 12/2022	Tavoitearvo 12/2023	Toteuma-arvo 12/2023	
Asiakaspalaute asteikolla 1-5, säilyy korkealla tasolla tuottamistavasta riippumatta: laatu, tarkastajan asiantuntevuus, yhteistyökykyisyys ja palveluhenkisyys	4,2	4,0	4,5	

TULOSALUEEN SUORITTEET JA VERTAILUHINNAT

Suorite	TP2022	TA2023	TP2023	Toteutumis %
Eläinlääkintähuolto €/asukas	8	7,4	8,3	112,16%
Terveysvalvonta €/asukas	5	5,4	6	111,11%
Eläinlääkäreiden hoitokäynnit	10 987	11 500	10 600	92,17%
Eläinsuojelu- ja eläintautivalvontakäynnit	381	420	379	90,23%
Terveysvalvonnan tarkastukset ja muut toimenpiteet	1 794	1 250	1 737	138,96%
Eläinlääkintähuolto ja eläinten terveyden ja hyvinvoinnin valvonta kuntien kustannusosuus€/asukas				100,00%
Terveydensuojelu sis. elintarvike- ja tupakkalainmukaiset valvontatehtävät kuntien kustannusosuus €/asukas				100,00%
Eläinlääkäreiden hoitokäynnit (kpl) *	10 987	11 500	10 600	92,17%
Eläinsuojelu- ja eläintautivalvontakäynnit (kpl)	381	420	379	90,23%
Terveysvalvonnan tarkastukset ja muut toimenpiteet (kpl) **	1 794	1 250	1 737	138,96%

Terveysvalvonnan osalta kirjauskäytännöt ovat valtakunnallisten tietojärjestelmämuutosten johdosta olleet jatkuvien muutosten alla vuodesta 2019 lähtien, siksi kirjattujen suoritteiden ennakointi on ollut vaikeata. Eläinlääkintähuollossa valtion toimeksiantotehtäviin kuuluvat paitsi eläinsuojeluilmoitukset myös elävien eläinten ja elintarvikkeiden vientitodistukset joiden kaikkien määrässä on jonkin verran vaihtelua vuosittain. Asukasluku yhteistoiminta-alueella 31.11.2023 oli yht. 125 525 asukasta. Kesäasutusta ei ole huomioitu luvuissa. Kustannukset per asukas on laskettu kokonaiskustannuksista eli ennen kuin maksu- tai muita toimintatuottoja on vähennetty kuluista.

HENKILÖSTÖN MÄÄRÄN MUUTOKSET

Talousarvion laadintaohjeen mukaisesti henkilöstömäärän lisäysten tulee perustua suoritteiden kasvulle eikä laadullisille kriteereille. Suunnittelukaudella ennakoitujen eläköitymisten sekä toiminnalliset ja taloudelliset muutokset henkilöryhmittäin tulee huomioida henkilöstösuunnittelussa. Liedon kaupungin tavoite on järjestää kustannustehokkaat ja laadukkaat palvelut kuntalaisille. Henkilöstön määrän kasvattamisen sijaan tulee erityisesti tutkia mahdollisuuksia lisätä sähköisiä palveluja sekä nostaa työn tuottavuutta esimerkiksi tietotekniikkaa hyödyntämällä ja toimintoja järjeistämällä.

Määräaikaisia ja sijaisia käytetään erityisesti eläinlääkintähuollossa, jossa kunnan päivystysvelvoite ei mahdollista suuria muutoksia henkilöresurssissa. Eläinlääkintähuollossa on myös yksi osa-aikaisen päivystävän kunnaneläinlääkärin vakanssi. Ympäristöterveyslautakunta on vuonna 2020 ja 2021 tehnyt päätökset vapautuneiden vakanssien osalta. Osa vakansseista on päätetty jättää täyttämättä koska valvontatehtäviä hoidetaan ostopalveluna. Ympäristöterveyslautakunnan toimialueella on kesäaikaan painottuvaa toimintaa etenkin saaristossa ja mm. uimarantojen vedenlaadun valvontaan liittyen. Kausivaihtelu huomioidaan sekä palvelun ostossa että tarvittaessa määräaikaisen henkilökunnan rekrytoinnissa.

TALOUS

1 000 €	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama €	Poikkeama %
TOIMINTATUOTOT	1 570		1 570	1 693	123	7,82 %
TOIMINTAKULUT	- 1 759	- 20	- 1 779	- 1 914	- 135	7,59 %
TOIMINTAKATE	- 189	- 20	- 209	- 222	- 12	5,83 %

Poikkeamat on käsitelty lautakuntatason toimintakertomuksessa, ympäristöterveyslautakunnalla on vain yksi tulosalue, joten poikkeamien tarkastelua ei ole tarpeen toistaa tulosaluetasolla.

Varhaiskasvatus- ja koulutuslautakunta

Toimialajohtaja Laila Mäkelä

TOIMIALAJOHTAJAN KATSAUS

Suurin haaste lähivuosina on varhaiskasvatus- ja koulupaikkojen riittävyys etenkin kaupungin kasvualueilla, joita ovat keskustan alue, Loukinainen ja Ilmarinen. Kaupungin tonttimyynti on nopeutunut entisestään ja lapsiperheitä muuttaa Lietoon yhä enemmän. Samaan aikaan iäkkäämmät muuttavat valmistuviin kerros- ja rivitaloihin ja myyvät omakotitalonsa lapsiperheille. Ikäihmisten päivätoimintatarve ja Lieto-opiston kysyntä kasvaa myös koko ajan. Varhaiskasvatuspaikkojen osalta tilanne paranee merkittävästi vuoden 2024 aikana, kun uusi Keskikankareen päiväkoti otetaan käyttöön 1.8.2024.

Työelämätaidot, osaaminen ja kelpoisuusehtojen muutokset haastavat myös sivistyspalveluja alati. Itsensä kehittäminen on tässä ajassa jatkuvaa lukuisten muutosten pyörteissä. Välillä vanhempien työntekijöiden on vaikea pysyä muutosten mukana ja toisaalta nuoremmille ei ole vielä karttunut käytännön kokemuksen tuomaa työpaikan sisäistä tietoa ja sosiaalista taitoa. Positiivinen asenne työyhteisössä ratkaisee monia asioita. Silloin etsimme myös itse menetelmiä, joilla suoriudumme tehtävistämme tehokkaammin. Ja riittää, että teemme joka päivä parhaamme. On tärkeää, että asetamme tavoitteita ja välitavoitteita sekä työyhteisönä että omana itsenä. Palvelemme asiakkaitamme, mutta myös toinen toisiamme. Työhyvinvointiin tulee koko kaupungin tasolla kiinnittää nyt erityistä huomiota.

Työhyvinvointiin vaikuttavat monet asiat kuten muun muassa työyhteisön henkinen ja fyysinen ilmapiiri ja oma jaksaminen sekä motivaatio. Esimiehet ovat jaksamisen kannalta avainasemassa. Erityisesti muutosvaiheisiin tulee panostaa. Tällä hetkellä sote-uudistus näkyy kaikilla toimialoilla epävarmuustekijänä. Selkeät tavoitteet ja yhtenäiset ohjeet helpottavat myös kaikkia osapuolia.

Liedon kaupunki kasvaa hyvää vauhtia. Tonttimyynti ja rakentaminen etenevät vauhdikkaasti. Tämä tarkoittaa sitä, että peruspalvelujen on pysyttävä samassa tahdissa. Kaavoitusta ja rakentamista on juoksutettava siis rintarinnan peruspalvelujemme kanssa. Uusia kokeiluja on uskallettava tehdä ja niihin on myös kannustettava. Pienetkin uudistukset voivat olla ekologisesti kestäviä ja tuoda vaikkapa ajallista säästöä. Usein ne motivoivat eniten työyhteisöjä. Kaikkea ei pidä mitata talousnäkökulmasta. Välillä esimerkiksi toimivat rakenteet ovat tärkeämpiä. Tiedolla johtamisen rinnalle tarvitaan tietojohtamista, sillä kova data ei kerro kaikkea.

Laatukortti 8 eli osallisuus ja vaikuttaminen käytiin kaikissa kouluissa läpi vuoden 2023 aikana. Sen tavoitteena oli edistää oppijoiden kasvamista aktiivisiksi kansalaisiksi. Oppilaskyselyjä hyödynnetään koulun arjessa. Oppilaskunnilla, tukioppilailla, välituntiliikuttajilla ja kummioppilailla on omat selkeät roolinsa.

Lukio on aloittanut yhteistyön Turun ammattikorkeakoulun kanssa. Lukion kansainvälinen linja on saanut virallisen tunnustetun pätevyyden. Kv-linjalla onkin jo noin 40 opiskelijaa. Innovaatiokampuksen myötä yrittäjyyskurssit on saatu käyntiin. Yrittäjyyden osalta lukio tekee yhteistyötä mm. Lieto-opiston, Taatilan koulun ja ammattikorkeakoulun kanssa.

Liikunnallinen elämäntapa ja terveystoiminta ovat keskeinen painopisteemme kaikissa sivistyspalvelujen yksiköissä. Liikunnan myönteiset vaikutukset kokonaisvaltaiseen hyvinvointiin ovat merkittävät. Sitä kautta saadaan kavereita ja onnistumisen kokemuksia, jotka puolestaan vahvistavat minäkuvaa.

Hyvinvointialueen aloitettua toimintansa 1.1.2023 olemme uuden edessä koko valtakunnassa. Nähtäväksi jää, miten yhteistyö Varsinais-Suomen hyvinvointialueen ja kuntien välillä onnistuu. Liedon kaupunki kuuluu hyvinvointialueeseen 2.

Tilinpäätöstä laadittaessa voidaan todeta, että Varhan käynnistyminen on ollut liian hidasta ja kaupungin arjen toiminnot ennaltaehkäisevässä työssä ovat merkittävästi heikentyneet Varhan aloitettua toimintansa. Epäselvyyttä on edelleen Varhan vastuista. Vastuuhenkilöitä ei tahdo löytyä ja asiat eivät etene. Varhan jatkuvat henkilöstömuutokset näkyvät kuntien arjessa. Tilakysymyksetkin puhuttavat edelleen. Perhekeskustoiminta, lastensuojelu ja sosiaalipalvelut eivät toimi toivotulla tavalla. Oppilashuollon osalta tiedonsiirto Varhalta kunnalle on toimimatonta. Lyhyesti kuvaten, olemme monta loikkaa taantuneet sote-palveluiden osalta.

Riskit:

Keskuskoulun uudisrakentamisen eteneminen viivästyy edelleen - hyvä työnantajakuva ei toteudu.

- Yhteistyö urakoitsijan kanssa on käynnistynyt hyvin

Varhaiskasvatuksen henkilöstökelpoisuuden vaatima täydennyskoulutus ei onnistu.

- Osa henkilöstöstä on sovittanut opiskelunsa työ oheen ja opinnot etenevät

Tonttien myynti ja rakentaminen eivät kulje rinnakkain peruspalvelujen kanssa

- Keskushallinnon tilaama palveluverkkoselvitys valmistunee alkuvuodesta

Jokilaakson koulun kuulutusjärjestelmää ei saada kuntoon - se on turvallisuusriski.

- *Kuulutusjärjestelmä on saatu kuntoon*

Viilennyslaitteiden puute kesällä päivystävistä varhaiskasvatussyksiköistä on terveystriski (9 kpl).

- *Varhaiskasvatuksen yksikköihin ei ole asennettu (Loukilinna, Vuorohoito).*

Lukion opiskelijamäärän väheneminen on merkittävä riski.

- *Kilpaillaan taas opiskelijoista yhä kovemmin, koska Turku lisää taas aloituspaikkoja. Tällä hetkellä 220 opiskelijaa. Pitäisi saada väh. 250-260.*

Isoin riski on kuitenkin valtion taholta tulleissa nopeissa uudistuksissa eli korvaako valtio todella täysimääräisenä kaikki uudistukset.

- *Valtionosuus selkeästi pienenee, E. Laesterä 12.9.2023, rahoitusuudistus tekeillä. Uudistus korostaa lakisääteisiä peruspalveluja ja niiden tasapuolista tarjontaa kunnissa.*

ARVIO SISÄISEN VALVONNAN SEKÄ RISKIENHALLINNAN TOIMIVUUDESTA JA RIITTÄVYYDESTÄ

Vuoden 2023 aikana tehtyä sisäistä valvontaa ja arviointia;

- laadittu oppilaan tuen ohjeellinen käsikirja, jalkautettu vuoden 2023 aikana
- erityisen tuen palvelujen kuntavertailut varhaiskasvatuksessa ja kouluissa
- systemaattiset seuratutkimukset (MA, AI, motivaatio) vuosiluokilla 1-9, TY Funa-tulokset
- hyvinvointikyselyt laadittu kaikissa kouluissa ja käyty läpi
- kouluterveyskysely 2023: koulut, huoltajat, lautakunta, oppilaskunnat, hyte-ryhmä
- opetussuunnitelman mukainen laatukortti 8 / osallisuus ja vaikuttaminen käyty kaikissa kouluissa läpi
- asiakastytyväisyyskyselyt päiväkodeissa
- osallistuttiin valtakunnallisiin opetuksen arviointikokeisiin (mm. Karvi ja Pisa)
- hyödynnettiin yliopiston ja ammattikorkeakoulun opiskelijoiden laatimia tutkimuksia toiminnan kehittämiseksi
- talouden ja toiminnan suoritteiden seuranta kuukausittain
- toimintakertomukset ja -suunnitelmat, jotka sisältävät mm. yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelman toteutumisen
- laadittu viestintäohje koskemaan kaikkia kouluja: viralliset viestintäkanavat

- yhdessä henkilöstöhallinnon kanssa selkeytetty yhteisiä pelisääntöjä, jotka koskevat kaikkia toimialoja

VALTUUSTOON NÄHDEN SITOAVAT TAVOITTEET

Strategian painopiste ja kriittinen menestystekijä		Avoin ja oivaltava ote tulevaisuuteen - Uteliaat, tutkivat, osallistavat ja innokkaat kokeilut
Tavoite	Lukion ja korkeakoulujen yhteistyö	
Strategian painopiste ja kriittinen menestystekijä		Talouden ja toiminnan kehys - Kulut kurissa – ylijäämäinen ja investoinnit mahdollistava talous
Tavoite	Tiedolla johtaminen	
Strategian painopiste ja kriittinen menestystekijä		Avoin ja oivaltava ote tulevaisuuteen
Tavoite	Kaikilla varhaiskasvatuksen lapsilla on oikeus oppia ja osallistua tieto- ja viestintätekniiseen kasvatukseen	
Tavoite	Varhaiskasvatuslain vaatimat henkilöstön kelpoisuusehdot täytetään annetussa määräajassa	
Strategian painopiste ja kriittinen menestystekijä		Talouden ja toiminnan kehys
Tavoite	Uuden varhaiskasvatusohjelman monipuolinen ja sujuva käyttöönotto ja osaamisen varmistaminen	
Strategian painopiste ja kriittinen menestystekijä		Unelmien pikkukaupunki
Tavoite	Vanhalinna-Loukinainen -alueen varhaiskasvatuspaikkojen riittävyyden varmistaminen	
Strategian painopiste ja kriittinen menestystekijä		Avoin ja oivaltava ote tulevaisuuteen
Tavoite	Opetuksen ja varhaiskasvatuksen kasvavan laitekannan hallinto	
Strategian painopiste ja kriittinen menestystekijä		Lietolainen on aktiivinen, osaava ja onnellinen
Tavoite	Monarkki-työryhmän ja sähköisen perhekeskuksen prosessit toimivat	
Tavoite	Osallisuus ja vaikuttaminen	
Strategian painopiste ja kriittinen menestystekijä		Avoin ja oivaltava ote tulevaisuuteen
Tavoite	Lukion digitaalisen oppimisympäristön päivittäminen	
Tavoite	Yhteistyön syventäminen esi- ja alkuopetuksen välillä	
Strategian painopiste ja kriittinen menestystekijä		Lietolainen on aktiivinen, osaava ja onnellinen
Tavoite	Oppilaiden perustaitojen (matematiikka, äidinkieli ja koulumotivaatio) arviointi ja tukeminen	
Strategian painopiste ja kriittinen menestystekijä		Lietolainen on aktiivinen, osaava ja onnellinen
Tavoite	Oppimisen tuki on tasalaatuista kaikissa kouluissa	

INVESTOINNIT / ESITYKSET

Keskuskouluhanke etenee. (tarkempi suunnittelu alkoi NCC:n kanssa jo 12/2023 lopussa)

Jokilaakson koulun esiopetuksen tarvitsema kuraateinen. (tekemättä)

Koulujen ja liikuntapihojen ulkoliikuntavälineet sekä Lietohallin esteettömyys. (Lietohallin parkkipaikalla vielä tehtävä esteettömyystyötä)

Varhaiskasvatusohjelman päivittäminen (koulutus ja käyttöönotto tehty)

Moduuliyksikön lisätarve / Loukinainen ja uuden päiväkodin suunnittelu ja rakentaminen (toteutettu)

Pieninvestointeja:

Jokilaakson koulun keskusradiojärjestelmän uusiminen (turvallisuuskysymys). (tehty)

Viilennyslaitteet päiväkotien nukkumatiloihin (ensisijaisesti niihin, jotka kesäpäivystävät + vuorohoito, minimi Loukilinna 6 kpl ja vuorohoito 3 kpl (ei ole toteutunut)

Tarvasjoen esiopetuksen aidan ja portin korjaaminen / uusiminen (aitaa ei ole uusittu, portti korjattu)

Avoimen päiväkodin suihkukaapin hankkiminen ja asentaminen (tehty)

TALOUS

1 000 €	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama €	Poikkeama %
TOIMINTATUOTOT	3 009	- 250	2 759	3 050	291	10,56 %
TOIMINTAKULUT	- 44 534	- 1 494	- 46 028	- 46 390	- 362	0,79 %
TOIMINTAKATE	- 41 525	- 1 744	- 43 269	- 43 340	- 71	0,16 %

Toimintatulot

Myyntituotot ylittyivät Varhailta laskutettavan vammaisten oppilaiden iltapäivätoiminnan laskutuksen ja Humanan yksikön kotikuntakorvausten vuoksi. Samoin hankeavustuksia saatiin ennakoitua enemmän vuodelle 2023.

Toimintamenot

Varhaiskasvatuksen henkilöstömenot ylittyivät. Lapsia oli varhaiskasvatuksessa ennakoitua enemmän. Esim. kesä- heinäkuussa lapsia oli 56-69 enemmän kunnallisessa varhaiskasvatuksessa kuin vuosi sitten kesällä ja joulukuussa 23 lasta enemmän. Jatkuvan mitoituksen vaatimus on myös lisännyt sijaistarvetta.

Myös sisäiset ravitsemuspalvelut ylittyivät reippaasti (noin 17 %)

Varhaiskasvatus

Toimialajohtaja Laila Mäkelä

TULOSALUEEN KUVAUS JA TOIMINTASUUNNITELMA

Varhaiskasvatuksen henkilöstörakenne päiväkodeissa on muuttumassa ja jatkossa varhaiskasvatuksen opettajia tai opettaja / sosionomeja on oltava 2 /ryhmä. Erityisesti tulee siis panostaa pätevien varhaiskasvatuksen opettajien rekrytointiin. Varhaiskasvatuksen opettajista on tällä hetkellä erittäin kova seudullinen kilpailu.

Varhaiskasvatus on naisvaltainen ala ja henkilökuntaa on usein erilaisilla perhevapailta. Varhaiskasvatuslain muutos 1.8.2021 edellyttää, että varhaiskasvatuksen järjestäjällä on riittävät ja toimivat sijais- tai muut - varajärjestelyt henkilöstön äkillisiin ja yllättäviin poissaolotilanteisiin. Tämän vuoksi tulee määrääkäsia varahenkilöitä palkata 9 kuukauden ajalle 4 suurimpaan päiväkotiin.

TOIMENPITEET JA MITTARIT

Lautakunnan tavoite	Kaikilla varhaiskasvatuksen lapsilla on oikeus oppia ja osallistua tieto- ja viestintätekniiseen kasvatukseen		
Toimenpide	Varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen digipolun käyttöönotto ja henkilöstön koulutus (digitutortuki)		
Arviointi	Esiopetussuunnitelma hyväksytty lautakunnassa 6/2023.		
Mittari	Lähtöarvo 12/2022	Tavoitearvo 12/2023	Toteuma-arvo 12/2023
Vopeka-kysely (osaamisen mittaaminen) henkilöstölle laadittu 0=eikä, 1=kyllä	0,0	1,0	1,0
Lautakunnan tavoite	Uuden varhaiskasvatusohjelman monipuolinen ja sujuva käyttöönotto ja osaamisen varmistaminen		
Toimenpide	Uusi ohjelma on otettu käyttöön, henkilöstö koulutettu ja osaamisen jatkumo varmistettu		
Arviointi	Varhaiskasvatusohjelma CGI:n Vesa otettu käyttöön 1.11.2023.		
Mittari	Lähtöarvo 12/2022	Tavoitearvo 12/2023	Toteuma-arvo 12/2023
Ohjelma käytössä 0=eikä, 1=kyllä	0,0	1,0	1,0
Mittari	Lähtöarvo 12/2022	Tavoitearvo 12/2023	Toteuma-arvo 12/2023
Uusi varhaiskasvatussihteeri rekrytoitu (eläköityminen huomioiden) 0=eikä, 1=kyllä	0,0	1,0	1,0
Lautakunnan tavoite	Vanhalinna-Loukinainen -alueen varhaiskasvatuspaikkojen riittävyyden varmistaminen		

Toimenpide	Uuden varhaiskasvatustarpeen vaatimusten, tontinmyynnin ja päiväkotipaikkojen tarpeen tarkastelu ja toimenpiteet		
Arviointi	Loukkaisten uusi Keskikankareen päiväkoti on rakenteilla. Kaupunginhallitus päätti, että palvelu toteutetaan kunnallisena toimintana.		
Mittari	Lähtöarvo 12/2022	Tavoitearvo 12/2023	Toteuma-arvo 12/2023
Tarkastelu tehty ja toimenpiteet suunniteltu 0=ei, 1=kyllä	0,0	1,0	1,0
Lautakunnan tavoite	Yhteistyön syventäminen esi- ja alkuopetuksen välillä		
Toimenpide	Joustavan esi- ja alkuopetuksen lietalaisen mallin pilotointi		
Arviointi	Pilotointi on päättynyt. Toimintamallin toteuttaminen vaatisi ylimääräistä henkilöstöresurssia.		
Mittari	Lähtöarvo 12/2022	Tavoitearvo 12/2023	Toteuma-arvo 12/2023
Toimintamalli monistettavissa muihin yksiköihin, yksiköiden määrä	2,0	3,0	0,0

TULOSALUEEN SUORITTEET JA VERTAILUHINNAT

Suorite	TP2022	TA2023	TP2023	Toteutumis %
0-6 vuotiaat 31.12.	1 552	1 500	1 552	103,46%
Lapsia varhaiskasvatuksessa kunnallisessa ja yksityisessä ka	1 138	1 150	1 164	101,21%
Lapsia varhaiskasvatuksessa kunnallisessa ja yksityisessä (sis eo ilman kesäaikaa) ka	1 172	1 185	1 193	100,67%
Lapsia varhaiskasvatuksessa %/0-6-vuotiaat ilman kesäaikaa ka	76	79	77	97,46%
Lapsia yksityisessä varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa % ka	28	30	27	90,00%
Lakisääteisten varhaiskasvatuspalveluiden piirissä olevat 0-6 v. lapset (sis. Tuet)ka	1 317	1 320	1 329	100,68%
Varhaiskasvatus € / lapsi (kunnallinen ja yksityinen ilman tukia ja avointa pk, sis. ulk. ja sis.menot	12 863	13 434	14 575	108,49%

HENKILÖSTÖN MÄÄRÄN MUUTOKSET

Edetään valtakunnallisten mitoituserämuutosten mukaan, mikä alkoi 1.8.2020. Määräaikaisten varhaiskasvatuksen opettajien vakanssit esitetään vakinaistettaviksi (saatavuus ja seudullinen kova kilpailu huomioiden).

Uudet voimaan tulevat kelpoisuusehdot tulee huomioida v. 2023 alkaen vuoteen 2030 saakka. Lisäksi on huomioitava OVTES:n piiriin siirtyvä henkilöstö sekä ryhmän henkilöstörakennemuutos (lastenhoitaja, sosionomi, varhaiskasvatuksen opettaja).

TALOUS

1 000 €	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama €	Poikkeama %
TOIMINTATUOTOT	1 666	- 250	1 416	1 427	12	0,82 %
TOIMINTAKULUT	- 16 955	- 1 181	- 18 136	- 18 534	- 398	2,20 %
TOIMINTAKATE	- 15 289	- 1 431	- 16 720	- 17 107	- 387	2,31 %

Toimintatulot

Tulot toteutuivat talousarvion mukaisesti.

Toimintamenot

Henkilöstömenot ylittyivät. Lapsia oli varhaiskasvatuksessa ennakoitua enemmän. Esim. kesä- heinäkuussa lapsia oli 56-69 enemmän kunnallisessa varhaiskasvatuksessa kuin vuosi sitten kesällä ja joulukuussa 23 lasta enemmän. Jatkuvan mitoituksen vaatimus on myös lisännyt sijaistarvetta.

Myös sisäiset ravitsemuspalvelut ylittyivät reippaasti (noin 17 %)

Yleissivistävä opetus

Toimialajohtaja Laila Mäkelä

TULOSALUEEN KUVAUS JA TOIMINTASUUNNITELMA

Liedossa lukion valtionosuus ei ole koskaan kattanut kuluja, vaan kuntarahoitusta on tarvittu n. 350.000 €. Maksuton toinen aste lisää kunnan katettavaa osuutta, vaikka valtionosuudessa on luvattukin huomioida osa kustannuksista. Uudistus astui voimaan asteittain 1.8.2021 alkaen ja koskee nyt ensimmäisen ja toisen lukiovuoden aloittaneita. Lukiossa opiskelee lukuvuosittain n. 250 opiskelijaa.

Pidennetty oppivelvollisuus astui voimaan 1.1.2021. Jokaisen peruskoulunsa päättävän tulee hakeutua jatko-opintoihin.

Koronapandemian jälkihoitoon on varattu resurssia sekä oppilas- ja opiskelijahuoltoon että erillisten hankkeiden avulla (mm. kouluvalmentajat, psykologi- ja kuraattoripalvelut, koulunuorisotyö, erityis- ja tehostettu opetus). Hyvinvointialueelle siirtymiseen varaudutaan toimintamalleja rakentamalla mm. mielenterveys- ja päihdehanke-pilotoinnilla. Hankkeen tavoitteena on luoda toimintamalleja perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon kuilun kaventamiseksi. Ensimmäisinä pilotteina toimii Liedon lukio ja Ilmaristen yläkoulu.

Esi- ja perusopetuksen tieto- ja viestintätekniiikan- sekä av-laitekantaa uusitaan portaittain.

Suurin investointikohde on Keskuskoulun uudisrakennus.

TOIMENPITEET JA MITTARIT

Lautakunnan tavoite		Lukion digitaalisen oppimisympäristön päivittäminen		
Toimenpide	Lukion av-välineet uusitaan luokissa ja auditoriossa			
Arviointi	Toteutunut			
Mittari	Lähtöarvo	Tavoitearvo	Toteuma-arvo	
	12/2022	12/2023	12/2023	
Luokkien ja auditorion av-välineet on uusittu %	30,0	100,0	100,0	
Lautakunnan tavoite		Monarkki-työryhmän ja sähköisen perhekeskuksen prosessit toimivat		
Toimenpide	Luodaan monialainen konsultaatio- ja arviointitiimi kouluikäisille lapsille ja nuorille			
Arviointi	Yhteistyö Varhan kanssa ei ole edennyt suunnitellulla tavalla. Perhekeskustoiminta (monialainen) ei ole käynnistynyt.			
Mittari	Lähtöarvo	Tavoitearvo	Toteuma-arvo	
	12/2022	12/2023	12/2023	
Tiimi toimii suunnitellulla tavalla käytännössä 0=ei, 1=kyllä	0,0	1,0	0,0	

Lautakunnan tavoite		Oppilaiden perustaitojen (matematiikka, äidinkieli ja koulumotivaatio) arviointi ja tukeminen		
Toimenpide	3.-9. luokat osallistuvat Turun yliopiston funa-mittaukseen			
Arviointi	Tavoite toteutunut.			
Mittari		Lähtöarvo 12/2022	Tavoitearvo 12/2023	Toteuma-arvo 12/2023
Jokainen koulu on analysoinut tulokset ja ottanut tarvittavat toimenpiteet käyttöön ja toimittanut tulokset koulutoimistoon		2,0	9,0	9,0
Lautakunnan tavoite		Osallisuus ja vaikuttaminen		
Toimenpide	Kaikki koulut täyttävät laatukortin nro 8, mikä koskee em. tavoitetta			
Arviointi	Toteutunut			
Mittari		Lähtöarvo 12/2022	Tavoitearvo 12/2023	Toteuma-arvo 12/2023
Laatukortin käsittely on raportoitu 0 =ei, 1=kyllä		0,0	1,0	1,0

TULOSALUEEN SUORITTEET JA VERTAILUHINNAT

Suorite	TP2022	TA2023	TP2023	Toteutumis %
1. Perusopetus				
Oppilasmäärä 20.9. (ei esioppilaat)	2 587	2 590	2 603	100,50%
€ / oppilas (20.9.) -ip.kerho	8 384	8 999	8 906	98,96%
Muissa kunnissa opiskelevat, määrä (20.9.)	140	132	137	103,78%
Ip-kerhotoimintaan osallistuvat, määrä ka	193	200	183	91,50%
€ / ip-kerholainen	1 859	2 087	2 876	137,80%
Koulukuljetusoppilaiden määrä ka	550	560	571	101,96%
Koulukuljetuskustannukset € / kulj.oppilas	1 228	1 232	1 211	98,29%
2. Lukio				
Oppilasmäärä (kaikki, myös LSKKY) 20.9.	216	240	218	90,83%
Yhdistelmäopiskelijat (LSKKY), määrä 20.9.	0	0	0	100,00%
€ / oppilas	9 616	8 956	9 811	109,54%
Vieraskuntalaiset, määrä	29	32	30	93,75%

HENKILÖSTÖN MÄÄRÄN MUUTOKSET

Koulupuolella on ollut viime vuosina n. 40-45 määräaikaista työntekijää. Suurin osa heistä on ohjaajia tai esim. hankerahalla hankittuja opettajia

TALOUS

1 000 €	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama €	Poikkeama %
TOIMINTATUOTOT	1 343		1 343	1 623	280	20,83 %
TOIMINTAKULUT	- 27 579	- 313	- 27 892	- 27 856	36	-0,13 %
TOIMINTAKATE	- 26 236	- 313	- 26 549	- 26 233	316	-1,19 %

Toimintatuotot

Tulosalueen myyntituotot ylittyivät Varhalta laskutettavan vammaisten oppilaiden iltapäivätoiminnan laskutuksen ja Humanan yksikön kotikuntakorvausten vuoksi. Samoin hankeavustuksia saatiin ennakoitua enemmän vuodelle 2023.

Toimintamenot

Menot toteutuivat talousarvion mukaisesti.

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta

Toimialajohtaja Laila Mäkelä

TOIMIALAJOHTAJAN KATSAUS

Liedon kaupunki kasvaa etenkin keskustan alueella, Loukinaisissa ja Ilmarisissa. Koulu- ja varhaiskasvatuspaikkojen kasvun myötä tarvitsemme toimivia lähiliikuntapaikkoja ja vapaa-aikapalveluja.

Vapaa-aikapalvelujen organisaatio kasvoi liikuntapaikkahoitajilla vuoden 2023 alusta. Painopistettä on siirretty viime vuosina esimiestyöstä suorittavaan työhön. Kaikki vapaa-ajan palvelut; nuoriso, liikunta, kulttuuri, kirjasto ja Lieto-opisto tuottavat uusia toimintamalleja yhdessä, mutta myös hallintorajat ylittäen. Terveystyön edistäminen ja muun muassa liikunnallinen elämäntapa korostuvat entisestään soite-uudistuksen myötä.

Vapaa-aikapalveluilla ja opetus- ja varhaiskasvatuspalveluilla on toimiva yhteistyömalli. Saatujen oppilas- ym. kyselyjen perusteella vapaa-aikapalvelut tuottavat uusia ja täydentäviä lisäpalveluja sekä päiväkoteihin että kouluihin.

Kirjasto auttaa monipuolisen lukemisen kehittämisessä, mediakasvatuksessa ja tarinankerronnassa. Opisto tarjoaa mm. kuvataiteen perusopetusta ja musiikin yksilöopetusta. Ikäihmisille suunnattujen Lieto-opiston päiväkursseiden kysyntä ja tarve kasvaa koko ajan. Liikuntatoimi järjestää erilaisia kerhoja koulupäivän aikana ja loma-aikoina. Lisäksi liikunnan olosuhteita kehitetään koko ajan yhteistyössä niin yksikkö- kuin kuntatasolla sekä seudullisesti. Nuoriso- ja kulttuuritoimi palvelee sekä kouluilla että vapaa-aikana. Koulunuoristyö on hämmästyttänyt vaikuttavuudellaan ja nuorten positiivinen palaute on kannustanut kehittämään sitä edelleen.

Vapaa-aikatoimi tavoittaa kaikenikäiset lietolaiset arjen toiminnallaan ja erilaisten hankkeiden kautta, joihin haemme aktiivisesti avustusta eri foorumeilta. Hankerahoituksen määrä on kuitenkin selkeästi pienenemässä ja toimintoja siirretään valtion taholta eri lakien kautta kunnille. Arkeen voimaa -toimintamallin vetäjä siirtyi hyvinvointialueelle ja nähtäväksi jää, saammeko enää Lieto-opistolla kursssia järjestettyä. Varsinais-Suomen kunnat kootaan Voimaa vanhuuteen -ohjelman alle, jolla edistetään kotona itsenäisesti pärjäävien ikäihmisten liikkumiskykyä ja osallisuutta. Ohjelman kautta jaetaan tietoa ja hyviä käytäntöjä ylipäätään ikäihmisten terveystoimintaan.

Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman toteuttaminen alkoi v. 2022 ja se koskee kaikkia toimialoja. Hyvinvointisuunnitelmaa laadittaessa yhteistyötä tehtiin eri viranomaisten, yhdistysten ja perheiden kanssa. Suunnitelmaa laadittaessa hyödynnettiin mm. kouluterveyskyselyjä, lastensuojelun-, perusterveydenhuollon- ja sosiaalihuollon tilastotietoja, erityisopetuksen tilastoja ja TEA-viisarin terveystietoja. Suunnitelmaa arvioidaan vuosittain.

Tarvasjoen liikuntasalin valmistuttua syksyllä 2022 myös vapaa-aikapuolen toimintaa siirtyi näihin tiloihin. Tarvasjoen liikuntasalin käyttöaste on korkea. Lähiliikuntapaikkojen merkitys on huomattavan tärkeä mm. lasten ja nuorten uudet päivittäiset liikuntasuositukset huomioiden. Niihin kannattaa edelleen satsata.

Tulevia vapaa-aikapalveluja tarkastelemme myös alueittain yhdessä järjestöjen ja yritysten kanssa. Seurojen talkooväki vähenee koko ajan ja mm. sen takia tarvitsemme avustuspäärärahaan lisäystä.

Varsinais-Suomen hyvinvointialue aloitti toimintansa 1.1.2023. Nähtäväksi jää, miten yhteistyö kuntien kanssa toimii. Liedon kaupunki kuuluu hyvinvointialueeseen 2.

Tilinpäätöstä laadittaessa voidaan todeta, että Varhan käynnistyminen on ollut liian hidasta ja kaupungin arjen toiminnot ennaltaehkäisevässä työssä ovat merkittävästi huonontuneet Varhan aloitettua toimintansa. Epäselvyyttä on edelleen Varhan vastuista. Vastuuhenkilöitä ei tahdo löytyä ja asiat eivät etene. Varhan jatkuvat henkilöstömuutokset näkyvät kuntien arjessa. Tilakysymyksetkin puhuttavat edelleen. Perhekeskustoiminta, lastensuojelu ja sosiaalipalvelut eivät toimi toivotulla tavalla. Oppilashuollon osalta tiedonsiirto Varhalta kunnalle on toimimatonta. Lyhyesti kuvaten, olemme monta loikkaa taantuneet sote-palveluiden osalta.

Riskit:

Avustuspäärärahaan ei saada riittävästi lisäystä.

- Avustuspäärärahaa oli vielä hyvin käytössä

Ilkivalta liikuntapaikoilla / liikuntareiteillä tai esim. myrskyt aiheuttavat lisäkustannuksia.

- Ilkivallan määrä on selkeästi kasvanut, eniten ilkivaltaa on tehty kirjaston omatoimialueella

- Grafiittiseinät asennetaan kevään 2024 aikana 2 kpl nuvan esittämiin paikkoihin

Liikuntapaikkojen ja -välineiden riittävään kunnossapitoon / turvallisuuteen ei ole käytössä määrärahaa ja

sen takia tapaturmien määrä lisääntyy / laitteita joudutaan poistamaan käytöstä.

- Vuoden aikana on voitu huoltaa ja vaihtaa laitteita ja välineitä tarpeen mukaan ja huolehtia turvallisuudesta

Liikuntapaikkojen hoitamiseen ei saada riittävästi resurssia ja se heijastuu kuntalaisten hyvinvoinnin edistämiseen negatiivisesti.

- Liikunnanohjaukseen saatiin hankerahoituksella resurssia. Hanke päättyi 31.12.2023. Hankkeen jälkeen saatiin 1 htv resurssi ikäihmisten liikuttamiseen 1.1.2024 alkaen.

Yllättävät sisäilmaongelmat aiheuttavat muutoksia toiminnassa.

- Vanha kunnantalon sisäilmaraportti valmistui ja toimintaa jouduttiin siirtämään pois sieltä.

- Tämä vaati varsinkin Lieto-opiston rehtorilta paljon työtä, koska kurssien pitopaikat muuttuivat ja markkinointia ja viestintää oli tehtävä uudelleen.

- Keskustan nuorisotalon alakerta on myös käyttökiellossa.

ARVIO SISÄISEN VALVONNAN SEKÄ RISKIENHALLINNAN TOIMIVUUDESTA JA RIITTÄVYYDESTÄ

Vuoden 2023 aikana tehtyä sisäistä valvontaa ja arviointia;

- Asiakaspalautteet /-kyselyt (oppilaskunnat, nuorisovaltuusto, kuntalaiset)
- Lieto-opiston asiakastyytyväisyyskysely
- Lieto-viikon palautekysely
- Kirjaston käyttäjäkysely 2023 ja lainausmäärät
- Kuukausittainen talous- ja suoriteseuranta / toteumaennusteet
- Avustusten myöntämisen yhteydessä seurataan / valvotaan avustusten vastikkeellisuutta
- Seurafoorumissa seurojen ohjeistaminen

VALTUUSTOON NÄHDEN SITOVA TAVOITTEET

Strategian painopiste ja kriittinen menestystekijä	Talouden ja toiminnan kehys - Osaava ja motivoitunut henkilöstö
Tavoite	Selkeät tehtäväkuvat ja toimintamallit
Strategian painopiste ja kriittinen menestystekijä	Lietolainen on aktiivinen, osaava ja onnellinen
Tavoite	Kirjastoon saadaan uusia asiakkaita
Strategian painopiste ja kriittinen menestystekijä	Lietolainen on aktiivinen, osaava ja onnellinen - Hyvällä palvelulla on kasvot
Tavoite	Lieto-opisto on vireä ja vahvassa nousussa
Strategian painopiste ja kriittinen menestystekijä	Lietolainen on aktiivinen, osaava ja onnellinen - Yhteisöllisyyden ja aktiivisen harrastus- ja yhdistystoiminnan edistäminen
Tavoite	Lastenkulttuurin edistäminen
Strategian painopiste ja kriittinen menestystekijä	Lietolainen on aktiivinen, osaava ja onnellinen
Tavoite	Hyvällä palvelulla on kasvot: Yhteinen somenäkyvyys ja digiulottuvuus
Tavoite	Ikäihmisten arkiliikunnan lisääminen
Tavoite	Kirjasto harrastuksena
Strategian painopiste ja kriittinen menestystekijä	Avoin ja oivaltava ote tulevaisuuteen
Tavoite	Yksinäisyyden ennaltaehkäiseminen
Strategian painopiste ja kriittinen menestystekijä	Lietolainen on aktiivinen, osaava ja onnellinen
Tavoite	Ennaltaehkäiseviä ja hyvinvointia lisääviä kursseja
Tavoite	Perheiden hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen

INVESTOINNIT / ESITYKSET

Viertolan kenttäalueen peruskorjauksen suunnittelu (eteni suunnitelman mukaisesti)

- Ilmaristen koulun kentän huoltorakennus (luvat kunnossa, ei ole tehty, toteutus v. 2024)
- Liikuntapihojen ulkoliikuntavälineet ja turvallisuus (koulut ja päiväkodit) sisältäen mm. keinujen turva-aidat (osittain tehty)
- Lietohallin esteettömyys (tehty muuten, mutta parkkipaikalta pääsy ei ole vielä esteetön)
- Vanhan kunnantalon sisäilmakorjaukset / putkistot/ poistumistiet (tutkimusraportti valmis, osa talosta asetettu käyttökieltoon - opiston piti hankkia uusia tiloja kurssien toteuttamiseksi ja keskustan nuorisotilan alakerta on käyttökiellossa)
- Tulevina vuosina tarkastellaan kunnan eri alueen tarpeet; (liikuntapaikkasuunnitelma laadittu 2024-2030).

TALOUS

1 000 €	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama €	Poikkeama %
TOIMINTATUOTOT	355		355	416	61	17,26 %
TOIMINTAKULUT	- 3 889	- 27	- 3 916	- 3 764	152	-3,89 %
TOIMINTAKATE	- 3 534	- 27	- 3 561	- 3 347	214	-6,00 %

Toimintatuotot

Tulojen ylitys johtuu pääosin hankeavustusten ylityksestä, mutta myös muita tuloja on saatu koronavuosien jälkeen hieman ennakoitua enemmän.

Toimintamenot

Menoja on säästynyt tasaisesti eri vastuualueilla eri kustannuserissä, mutta erityisesti kirjaston palveluiden ostoissa ICT- kustannukset ovat olleet ennakoitua pienemmät.

Kulttuuripalvelut

Toimialajohtaja Laila Mäkelä

TULOSALUEEN KUVAUS JA TOIMINTASUUNNITELMA

Kulttuuripalveluja tuotetaan yhdessä kaikkien vapaa-aikapalvelujen ja yhdistysten/säätiöiden kanssa.

TOIMENPITEET JA MITTARIT

Lautakunnan tavoite		Ennaltaehkäiseviä ja hyvinvointia lisääviä kursseja		
Toimenpide	Lieto-opisto järjestää yhdessä sote-palveluiden (=hyvinvointialueen) kanssa Arkeen voimaa -kurssin			
Arviointi	Arkeen voimaa - yhteistyö alkoi Varhan kanssa toimia vuoden loppupuoliskolla, joten uusi Arkeen Voimaa -kurssi opistolle sovittiin kevääksi 2024.			
Mittari		Lähtöarvo 12/2022	Tavoitearvo 12/2023	Toteuma-arvo 12/2023
Kurssi järjestetty, osallistujien määrä		0,0	12,0	0,0
Lautakunnan tavoite		Ikäihmisten arkiliikunnan lisääminen		
Toimenpide	Poikkihallinnollisen työryhmän perustaminen terveysliikuntasuunnitelman toteuttamiseksi			
Arviointi	Varha on ilmoittanut, että heiltä osallistutaan erittäin harvoin kaikkiin työryhmiin. Hyvinvointijohtaja vastaa työryhmän vetämisestä. Työryhmä on kokoontunut kerran.			
Mittari		Lähtöarvo 12/2022	Tavoitearvo 12/2023	Toteuma-arvo 12/2023
Toimiva työryhmä on perustettu 0= ei, 1=kyllä		0,0	1,0	0,5
Lautakunnan tavoite		Kirjasto harrastuksena		
Toimenpide	Kirjasto tekee yhteistyötä eri toimijoiden kanssa lukuinnon lisäämiseksi: Neuvola, varhaiskasvatus ja perhekerhot (avoin päiväkotiki) sekä kouluyhteistyö (esim. kirjastomummi ja -vaari)			
Arviointi	Toteutunut			
Mittari		Lähtöarvo 12/2022	Tavoitearvo 12/2023	Toteuma-arvo 12/2023
Tapahtumien määrä		0,0	10,0	17,0
Toimenpide	Lukudiplomin käyttöä lisätään			
Arviointi	603 alakoululaista eli noin 30 % on suorittanut lukudiplomin			
Mittari		Lähtöarvo 12/2022	Tavoitearvo 12/2023	Toteuma-arvo 12/2023
Diplomi on käytössä kaikilla 1.-6.luokilla %		50,0	100,0	30,0
Lautakunnan tavoite		Kirjastoon saadaan uusia asiakkaita		

Toimenpide	Kirjastoa markkinoidaan asukkaille ja pidetään esillä eri yhteyksissä		
Arviointi	Some-markkinointia tehostettu		
Mittari	Lähtöarvo 12/2022	Tavoitearvo 12/2023	Toteuma-arvo 12/2023
Pääkirjaston kävijämäärä	65 000,0	70 000,0	86 875,0
Lautakunnan tavoite	Lieto-opisto on vireä ja vahvassa nousussa		
Toimenpide	Painetun Lieto-opiston ohjelman jakaminen. Houkuttelevia kursseja yhteistyössä paikallisten yrittäjien kanssa		
Arviointi	Ohjelma jaettiin lietolaisiin talouksiin. Moniin toivomuksiin kursseista ja luennoista pystyttiin vastaamaan. Ohjelman jakamisella kotitalouksiin ja sen houkuttavalla sisällöllä oli selvä merkitys. ilmoittautuneita kursseille ja luennoille oli 30 % enemmän kuin vuonna 2022 - ja peräti 100 % enemmän kuin vuonna 2021. Vireys ja kasvu näkyvät erityisen selkeästi kurssilaisten määrässä.		
Mittari	Lähtöarvo 12/2022	Tavoitearvo 12/2023	Toteuma-arvo 12/2023
Kurssilaisten määrä, brutto	2 548,0	3 500,0	5 103,0
Lautakunnan tavoite	Yksinäisyyden ennaltaehkäiseminen		
Toimenpide	Kulttuuritapahtumien järjestäminen yhdessä muiden toimijoiden kanssa. Ikäihminen ei jää yksin		
Arviointi	Mm sellisti-laulajan kiertue vanhustenhuollon yksiköissä, yhteislaulutapahtumia, Taiteiden yön ja Lieto-viikon tapahtumat, Aleksis Kivi -ilta, sekä vuosittaiset viralliset tilaisuudet.		
Mittari	Lähtöarvo 12/2022	Tavoitearvo 12/2023	Toteuma-arvo 12/2023
Tapahtumien määrä	4,0	12,0	12,0
Toimenpide	Nuorisotyön tehostaminen kouluilla / matalan kynnyksen palvelut. Nuori ei jää yksin.		
Arviointi	Taatilan, Ilmaristen ja Tarvasjoen yläkouluilla on käytössä nuorisotyöntekijän palvelua sekä jonkin verran myös Jokilaakson koululla.		
Mittari	Lähtöarvo 12/2022	Tavoitearvo 12/2023	Toteuma-arvo 12/2023
Jokaisella yläkoululla on nuorisotyöntekijän palvelua käytössä	2,0	4,0	3,2

TULOSALUEEN SUORITTEET JA VERTAILUHINNAT

Suorite	TP2022	TA2023	TP2023	Toteutus %
Asukasluku	20 513	20 600	20 635	100,16%
1. Lieto-opisto				
Lieto-opiston peittävyys, %	10,8	10,5	11,5	109,52%
Tot. Oppitunnit	7 648	8 500	8 487	99,84%
€ / oppitunti netto (ilman valt.os.)	58,4	60,03	53,41	88,97%
2. Kirjasto				
Aukioloaika h	7 856	7 900	7 335	92,84%
Lainojen määrä	275 648	270 000	292 518	108,34%
€ / asukas	42,84	47,9	43,62	91,06%
Aineistokulut €	116 360	123 900	121 049	97,69%
Aineistokulut € / asukas	5,67	6,01	5,87	97,67%
3. Liikunta				
Liikuntatoiminnan osallistujat	29 718	19 000	35 132	184,90%
Siitä soveltavan liikunnan kävijämäärä	15 624	16 000	17 536	109,60%
€ / asukas	59,53	73,79	73,6	99,74%
4. Nuoriso				
Kävijämäärät	13 560	12 000	16 789	139,90%
€ / alle 29-vuotiaat (nuorisotoimi) netto	34,78	49,58	44,27	89,29%
5. Kulttuuri				
Kävijämäärät *	6 860	6 000	7 810	130,16%

HENKILÖSTÖN MÄÄRÄN MUUTOKSET

Liikuntasihteri eläköityi syksyllä 2022. Vakanssi muutettiin liikunnanohjaajaksi.

Hankerahoituksella palkattiin työntekijöitä liikunta- ja nuorisotoimeen.

Kirjastossa on ollut myös alan opintoja suorittavia harjoittelijoita.

TALOUS

1 000 €	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama €	Poikkeama %
TOIMINTATUOTOT	355		355	416	61	17,26 %
TOIMINTAKULUT	- 3 889	- 27	- 3 916	- 3 764	152	-3,89 %
TOIMINTAKATE	- 3 534	- 27	- 3 561	- 3 347	214	-6,00 %

Toimintatuotot

Tulojen ylitys johtuu pääosin hankeavustusten ylityksestä, mutta myös muita tuloja on saatu koronavuosien jälkeen hieman ennakoitua enemmän.

Toimintamenot

Menoja on säästynyt tasaisesti eri vastualueilla eri kustannuserissä, mutta erityisesti kirjaston palveluiden ostoissa ICT- kustannukset ovat olleet ennakoitua pienemmät.

Tekninen lautakunta

Toimialajohtaja Anne Ahtiainen 30.9.2023 saakka.

Vt toimialajohtaja Aki Teini 1.10.2023 alkaen.

Toimialajohtaja Jonas Nylund 1.1.2024 alkaen.

TOIMIALAJOHTAJAN KATSAUS

Teknisten palveluiden toimiala vastaa kaupungin kiinteästä omaisuudesta eli kiinteistöistä, puistoista, kaduista ja metsistä sekä vesi- ja viemäriverkostosta. Hyvin hoidettu omaisuus tuo kaupungille vetovoimaisuutta ja vähentää hallitsemattomia yllättäviä korjauskustannuksia ja tekee talouden suunnittelusta helpompaa tuleville vuosille. Rakennusten, ulkoalueiden, katujen ja kaupungin halki kulkevien teiden turvallisuus on toiminnan ykkösprioriteetti. Myös asiakkaille suoraan annettavat palvelut, kuten kiinteistönhoito, ruokapalvelut ja puhtauspalvelut edistävät kaupunkilaisten hyvinvointia, minkä vuoksi niiden toimivuuden varmistaminen on erittäin tärkeä osa toimintaa.

Vuosi 2023 oli muutosten vuosi. Suurimmat muutokset näkyivät ruoka- ja puhtauspalveluissa sotekiinteistöjen tukipalveluiden siirtyessä hyvinvointialueelle ja toiminnan keskittymisessä sivistyksen ja varhaiskasvatuksen aterioiden ja tiloihin.

Tilapalvelujen osalta sote-muutokset liittyivät kaupungin tekemiin sopimuksiin mm. tilavuokrien osalta. Kaupungin omistuksessa oleviin sosiaali- ja terveystoimen tiloihin on uudet vuokrasopimukset Varhan kanssa v2023 alusta lähtien. Puhtauspalveluissa laitoshuoltajat ja sote-kiinteistöissä toimiva henkilöstö siirtyivät suoraan Varhan alaisuuteen v2023 alusta. Ruokapalveluissa tehtiin suurempi muutos, kun joulukuussa 2022 soten ruokapalvelujen tuotanto siirrettiin Valma-kodin ja Tarvasjoen hyvinvointikeskuksen keittiöihin ja Kaarea Oy aloitti Varhan ruokapalveluiden tuottajana ja tarvittava henkilöstö siirtyi Kaarean palvelukseen. Härkätien terveyskeskuksen keittiö jäi kaupungin käyttöön ja tuotannon muutoksia valmisteltiin siten, että Opintien valmistuskeittiö suljettiin vuoden 2023 aikana ja tuotanto keskittyi kolmeen valmistuskeittiöön.

Lisäksi vuoden 2023 alusta liikuntapaikkojen hoito siirtyi liikuntatoimen alaisuuteen sivistyspalvelujen toimialalle. Kaikkiaan tekniseltä toimialalta siirtyi pois noin 25 henkilöä. Muutoksena oli myös asiointipisteen henkilöiden siirtyminen teknisten palveluiden hallinnon alle. Iso osa asiointipisteen palveluista liittyi teknisten palveluiden toimialaan mm. avainten hallinta, tilavaraukset, vene- ja vaunupaikkojen varaukset ja laskutukset.

Vuonna 2022 alkanut Ukrainan sota vaikutti edelleen teknisten palveluiden talouteen merkittävästi. Kustannukset ovat nousseet, vaikkakaan ei yhtä merkittävästi kuin vuonna 2022, tilastokeskuksen mukaan kuluttajahintaindeksi on noussut vuoden 2023 aikana 11,6% (palvelut ja materiaalit) ja rakennuskustannukset nousivat keskimäärin 3,0 % vuonna 2023. Energiakustannusten nousu ei toteutunut. Talven lämmitystarve oli suuri ja samoin aurausten ja hiekoitusten tarve. Lisäksi työehtosopimusneuvotteluiden tuloksena sovitut palkankorotukset lisäsivät kuluja ennakoitua enemmän.

Yhteistyö muiden toimialojen kanssa on keskeistä kustannustehokkuuden saavuttamiseksi. Käyttötalouteen vaikuttaa erityisesti tilojen käyttö ja etenkin ilta- ja loma-aikojen käyttöaste. Vuoden 2023 yhtenä toimenpiteenä oli energiatehokkuuden parantaminen kaupungin omistamissa kiinteistöissä. Energiankulutuksen seuranta pyrittiin kehittämään säästökohteiden löytämiseksi. Kaupungin talouden sopeuttamistoimien johdosta on turhista tiloista pääosin luovuttu, mutta toisaalta varhaiskasvatuksen nopeasti kasvanut tarve on tuonut uuden ja akuutin haasteen toimitilojen tarpeeseen, johon mm Keskikankareen päiväkotitulee vastaamaan (valmistuu v2023).

Investointien osalta kaavoitusohjelma vaikuttaa merkittävästi tulevien vuosien infrainvestointeihin ja niiden suunnittelun aikatauluttamiseen, tilatarpeiden muuttuminen sekä kohdekohtaisesti että eri taajamissa on myös merkityksellistä investointien suunnittelun kannalta. Lisäksi erilaiset infran ja tilapalveluiden saneeraustarpeet ja kasvanut korjausvelka aiheuttaa kustannusten kasvupainetta. Suurin yksittäinen investointikohde on uusi keskuskoulu, jonka urakka kilpailutettiin onnistuneesti v2023 lopulla ja rakentamisvaihe alkaa v2024 ensimmäisen kvartaalin aikana.

LIETO-STRATEGIAN TOTEUTUMINEN

Strategia on toteutunut pääosin lautakunnan sitovien tavoitteiden ja kriittisten menestystekijöiden mukaisesti. Vuosi 2023 oli kaiken kaikkiaan isojen muutosten vuosi, mutta perustoiminta ja palvelut ovat toimineet pääosin suunnitellusti.

ARVIO SISÄISEN VALVONNAN SEKÄ RISKIENHALLINNAN TOIMIVUUDESTA JA RIITTÄVYYDESTÄ

Talouden rakenteen selkeyttäminen helpottaa talouden seuranta. Henkilöstöriskit on kuitenkin todettu suurimmaksi riskiksi toiminnan kannalta. Henkilöstöä on juuri sen verran, että toiminta saadaan toteutettua joten irtisanoutumisten tai pitkien poissaolojen seurauksena on palvelujen merkittävä heikentyminen.

Investointien osalta vuosittaisena riskinä on, että varattu määräraha ei riitä hankkeen toteuttamiseen. Asia

johtuu rakentamisen kustannustason yleisestä kohoamisesta. Myös useammalle vuodelle jakaantuvien hankkeiden vuosittainen kustannusjako toteutuu harvoin suunnitellusti. Lisäksi hankesuunnitelmat usein muuttuvat rakentamisen aikana. Muutokset joudutaan pääosin teettämään lisätöinä. Vuonna 2023 toteutuneiden investointien yhteenlaskettu eurosumma alitti talousarvion.

VALTUUSTOON NÄHDEN SITOVA TAVOITTEET

Strategian painopiste ja kriittinen menestystekijä		Unelmien pikkukaupunki - Liikenneyhteydet ja saavutettavuus
Tavoite	1. Liikenteen hankkeiden ja rahoituksen varmistaminen	
Tavoite	2. Kaavoituksen ja kunnallistekniikan tiivis suunnittelu ja yhteistyö	
Tavoite	3. Viheralueiden, puistojen, leikkipaikkojen ja ulkoliikunta-alueiden jatkuva kehittäminen	
Strategian painopiste ja kriittinen menestystekijä		Talouden ja toiminnan kehys - Osaava ja motivoitunut henkilöstö
Tavoite	1. Hankkeet toteutuvat talousarvion mukaisesti	
Tavoite	2. Kiinnitetään huomiota henkilöstön tehtäväkuviin ja työmääriin kehityskeskustelujen ja koulutuksen avulla	

Tavoitteiden toteutuminen kuvattu toimialakohtaisilla sivuilla.

INVESTOINNIT / ESITYKSET

Teknisten palveluiden toimiala huolehtii lähes kaikista kaupungin investoinneista. Investointeja tehdään kaupungin omaisuuden kunnon parantamiseksi ja toisaalta muiden toimialojen tarpeen mukaan. Keskeisimmät investoinnit liittyvät kaupungin rakennuksien korjaushankkeisiin, kunnallistekniikan rakentamiseen eri puolille kaupunkia, puistojen, leikkipaikkojen ja yleisten alueiden rakentamiseen. Investoinnit toteutuivat suurimmalta osin suunnitellusti. Vuonna 2023 toteutuneiden investointien yhteenlaskettu eurosumma alitti talousarvion. Investointien toteuma on esitetty kappaleessa 2.3.

TALOUS

1 000 €	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama €	Poikkeama %
TOIMINTATUOTOT	15 007		15 007	14 829	- 179	-1,19 %
TOIMINTAKULUT	- 17 076	- 107	- 17 183	- 17 704	- 522	3,04 %
TOIMINTAKATE	- 2 069	- 107	- 2 176	- 2 876	- 700	32,19 %

Toimintatuotot

Tuotot jäivät hieman talousarviota alhaisemmiksi (1,5%). Tämä johtuu veden ja jäteveden tulojen jäämisestä

huomattavasti arvioitua alhaisemmiksi erityisesti alhaisempien jätevesimäärien johdosta, euroissa noin 700 t€. Tuota tulojen poisjääntiä puolestaan korvasi tilapalveluiden arvioitua korkeammat toimintatuotot noin 400 t€ (mm Varhalta).

Toimintamenot

Eniten euromääräistä ylitystä verrattuna talousarvioon on tullut tilapalvelujen henkilökuluylytyksestä (v2023 oli melkoista henkilöstövaihdosten aikaa, henkilöstövaihdosten takia lähteneille maksettiin lomina rahana), tilapalvelujen vuokratuluista n. 474 t€ (osa on väistötiloja ja osa lisätiloja) ja palvelujen ostoista n. 387 t€ odottamattomien korjausten ja toimenpiteiden johdosta. Infrapalveluissa palvelujen ostot kasvoivat arvioitua suuremmiksi ja puhtauspalveluissa palvelujen ostot (poissaolojen vuoksi) olivat arvioitua korkeammat. Liedon veden toimintamenot jäivät n. 290 t€ arvioitua alhaisemmaksi.

Toimintakate

Toimintakate ylittyi noin 34% erityisesti yllä mainittujen toimintamenojen ennakoimattomasta kasvusta johtuen.

Tekniset palvelut

Tulosaluejohtaja ja toimialajohtaja Anne Ahtiainen 30.9.2023 saakka.

Vt toimialajohtaja Aki Teini 1.10.2023 alkaen.

Toimialajohtaja Jonas Nylynd 1.1.2024 alkaen.

TULOSALUEEN KUVAUS JA TOIMINTASUUNNITELMA

Teknisten palveluiden hallinto tuottaa laadukkaita toimistopalveluita asiakkaille ja tulosityksiköille.

Hallinnon tehtäviin kuuluu asiakaspalvelun, toimistopalveluiden, asiakirjahallinnan, taloushallinnan ja laskutuksen järjestäminen, sekä toimialan kehittäminen. Hallinto valmistelee lautakuntien kokoukset ja vastaa siitä, että päätökset tulevat täytäntöön. Hallinto vastaa talousarvioiden ja tilinpäätösten kokoamisesta ja auttaa tulosalueita talouden seurannassa.

Yhteistyö muiden lautakuntien kanssa on tärkeää ja aikaisempien vuosien tapaan on pidetty yhteiskokouksia kaavoitus- ja rakennuslautakunnan sekä varhaiskasvatus- ja koulutuslautakunnan ja kulttuuri- ja vapaa-ajan lautakunnan kanssa.

TOIMENPITEET JA MITTARIT

Lautakunnan tavoite		2. Kiinnitetään huomiota henkilöstön tehtäväkuviin ja työmääriin kehityskeskustelujen ja koulutuksen avulla		
Toimenpide	Kiinnitetään huomiota henkilöstön työmääriin kehityskeskustelujen avulla			
Mittari		Lähtöarvo 12/2022	Tavoitearvo 12/2023	Toteuma-arvo 12/2023
	Kehityskeskustelujen toteutuminen 100 %:sesti	100,0	100,0	0,0
Toimenpide	Osaava henkilöstö			
Mittari		Lähtöarvo 12/2022	Tavoitearvo 12/2023	Toteuma-arvo 12/2023
	Koulutuksiin osallistuminen pv/hlö	1,0	3,0	3,0

TULOSALUEEN SUORITTEET JA VERTAILUHINNAT

Suorite	TP2022	TA2023	TP2023	Toteutumis %
Teknisen lautakunnan kokoukset	17	12	16	133,33%
Lautakunnan käsittelemät asiat	183	180	177	98,33%

Teknisen lautakunnan suunniteltu kokousmäärä oli 12 ja toteutuma oli 16 kpl. Tavoitteena oli ennakoida kokousten päätettävät asiat riittävästi etukäteen ja valmistella käsiteltävät asiat kokousaikatauluihin sopivaksi. Vuonna 2023 jouduttiin kuitenkin pitämään ylimääräisiä kokouksia hankintoihin liittyen sekä talousarviovalmistelun aikataulun muuttumisen vuoksi. Lautakunnan tiedonsaantia pyrittiin tehostamaan tulosaluekohtaisilla kuukausiraporteilla.

HENKILÖSTÖN MÄÄRÄN MUUTOKSET

Toimialan hallinnossa työskentelevät toimialajohtaja, teknisen toimen sihteerit, toimistopalveluesimies 50%, sekä toimistosihteerit 50%. Vuoden 2023 alusta toimialalle siirtyneissä toimistopalveluissa työskentelevät asiointipisteen virastomestari, palvelusihteerit, sekä toimistosihteerit 50%.

Toimialajohtajan palveluita myydään Liedon Lämpö Oy:lle toimitusjohtajapalveluina vuonna 2023 (ei enää v2024) ja toimistopalveluesimiehen työaika on jaettu teknisten palveluiden ja kuntakehityksen kesken.

TALOUS

1 000 €	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama €	Poikkeama %
TOIMINTATUOTOT	50		50		- 50	-99,52 %
TOIMINTAKULUT	- 412	- 6	- 418	- 431	- 13	60,81 %
TOIMINTAKATE	- 362	- 6	- 368	- 431	- 63	97,57 %

Toimintatuotot

Hallinnon tuotot koostuvat pääosin Liedon Lämmölle myydyistä toimitusjohtajapalveluista ja muista korvauksista. Toteuma korjataan, se ei ole nolla euroa.

Toimintamenot

Palkkojen toteuma oli talousarvion mukainen, mutta henkilösivukulut noin 19t€ yli talousarvion. Tarvikkeiden ostot ylittivät talousarvion noin 12 t€. Palvelujen ostot ja muut toimintakulut alittivat talousarvion.

Toimintakate

Toimintakatteen poikkeama johtui edellä mainituista syistä.

Toimitilapalvelut

Tulosaluejohtaja toimitilapäällikkö Ville Kivimäki

TULOSALUEEN KUVAUS JA TOIMINTASUUNNITELMA

Toimivat, terveelliset ja turvalliset tilat ovat lähtökohta toimitilapalveluiden toiminnalle. Kiinteistöjen isännöintiä, kunnossa- ja ylläpitoa hoidetaan oman henkilökunnan lisäksi osin ostopalveluna. Ostopalveluita ovat mm. ulkoalueiden hoito, sähkö- ja automaatiotyöt sekä laitehuollot. Investointihankkeiden ohjauksen hoitaa oma henkilökunta, hankkeiden valvontaa ostetaan lisäksi ulkopuolisilta toimijoilta. Käyttäjien huoltopyynnot siirtyvät kiinteistönhoidon työlialle huoltokirjan välityksellä. Samalla voidaan seurata korjausten vasteaikoja. Tarpeettomista tiloista luovutaan.

Tulevina vuosina kiinnitetään erityistä huomiota rakennusten energian- ja vedenkulutuksen seurantaan ja vertailuun. Sisäilmaolosuhteisiin kiinnitetään huomiota ylläpidolla ja tarvittavilla korjaustoimenpiteillä, joilla taataan laadukas sisäilma.

Kunnilla on uusiutuvan energian käytön lisäämiselle valtakunnan tason tavoitteet ja aikataulut. Tuleville vuosille on suunniteltu investointeja öljykulutuksen vähentämiseksi. Kunnan hankkima sähköenergia on 100% uusiutuvista energialähteistä peräisin. Kaupungin sähkö sopimukset kilpailutettiin vuonna 2023.

Suurempien rakennushankkeiden dokumenttien hallinta hoidetaan projektipankkien avulla. Projektipankin käyttö mahdollistaa sähköisen aineiston siirron huoltokirjaan.

Henkilökunnan ammattitaidon kehittämiseen panostetaan järjestämällä koulutuksia tarpeen mukaan.

Puitesopimussuunnittelijoiden ja -urakoitsijoiden käyttö on nopeuttanut ja helpottanut ostopalvelusuoritteiden hankkimista. Nykyiset puitesopimussuunnittelijat ja -urakoitsijat ovat olleet käytettävissä vuoden 2022 alusta. Toimitilapalveluiden puitesopimus konsultit, -suunnittelijat ja -urakoitsijat kilpailutetaan vuoden 2024 aikana kausille 2025-2027.

Rakennusten taloteknisten järjestelmien huollolla ja kunnossapidolla varmistetaan laitteiden luotettava toiminta sekä moitteeton sisäilman laatu. Kiinteistöjen kuntokartoitukset pitkän aikavälin korjaussuunnittelua varten käynnistetään vuoden 2024 aikana.

Uusinvestoinneista uuden Keskuskoulun sekä Keskikankareen päiväkodin rakennushankkeiden hankintaprosessit toteutettiin vuoden 2023 aikana. Lisäksi toteutettiin Loukinaisten päiväkodin sekä Ilmaristen koulun väliaikaiset lisätilahankkeet. Varhaiskasvatuksen nopeasti muuttuvat tilatarpeet tuovat oman haasteensa investointien suunnitteluun.

MUUTOKSET EDELLISEEN VUOTEEN

Suurin muutos vuonna 2023 oli uusinvestointien hankintaprosessien toteutuminen, joiden myötä kaupunkiin saadaan uusi koulu ja päiväkoti. Vuoden 2023 aikana toteutettiin lisäksi Tammentuvan päiväkodin öljylämmitysjärjestelmän muuttaminen maalämpöjärjestelmäksi. Suurempana korjaushankkeena toteutettiin Liedon lukion vesikaton saneeraus.

Toiminnan muutokset:

- Puitesopimussuunnittelijoiden ja -urakoitsijoiden optiovuosi 2024 päätettiin käyttää.
- Kiinteistöjen kameravalvontaa on laajennettu
- Huoltokirjan tehokasta käyttöä jatketaan ja tehostetaan
- Dokumentaationhallintaa on parannettu ja siten saatu projektienhallintaan selkeyttä
- Kunnossapidon kesän ajan harjoittelijoiden käyttöä jatketaan. Kokemukset harjoittelijoiden käytöstä ovat olleet erittäin positiivisia.
- Henkilökunnan ammattitaidon kehittämiseen jatketaan eri sisältöisillä koulutuksilla
- Yhteistyötä lähikuntien kanssa jatketaan
- Tonttimaiden ostojen yhteydessä kaupungin haltuun on siirtynyt rakennuksia, joita pyritään hyödyntämään kaupungin omissa tarpeissa tai vaihtoehtoisesti vuokraamaan, mikäli rakennusten kunto sen mahdollistaa.

TOIMENPITEET JA MITTARIT

Lautakunnan tavoite		1. Hankkeet toteutuvat talousarvion mukaisesti		
Toimenpide	Tehdään kiinteistöjen PTS suunnitelmallisemman talousarvion kehittämiseksi			
Arviointi	0			
Mittari		Lähtöarvo 12/2022	Tavoitearvo 12/2023	Toteuma-arvo 12/2023
Tehdyt pitkän tähtäimen suunnitelmat (%)		0,0	25,0	0,0
Lautakunnan tavoite		2. Kiinnitetään huomiota henkilöstön tehtäväkuviin ja työmääriin kehityskeskustelujen ja koulutuksen avulla		
Toimenpide	Kiinnitetään huomiota henkilöstön työmääriin kehityskeskustelujen avulla			
Arviointi	0			

Mittari		Lähtöarvo 12/2022	Tavoitearvo 12/2023	Toteuma-arvo 12/2023
Kehityskeskustelujen toteutuminen 100 %:sti vakituisen henkilöstön osalta		0,0	100,0	0,0
Toimenpide	Osaava henkilöstö			
Arviointi	1			
Mittari		Lähtöarvo 12/2022	Tavoitearvo 12/2023	Toteuma-arvo 12/2023
Koulutukseen osallistuminen pv/hlö		0,0	3,0	1,0

TULOSALUEEN SUORITTEET JA VERTAILUHINNAT

Suorite	TP2022	TA2023	TP2023	Toteutumis %
Kiinteistöjen lukumäärät	88	86	88	102,32%
Kiinteistönhoidon kokonaispinta-alat n. m2	83 101	80 743	83 101	102,92%
Kustannus € / m2				100,00%
Koulut	34,9	36,2	34,9	96,40%
Päiväkodit	42,8	42,6	42,8	100,46%
Hoito- ja hoivalaitokset	58	57,5	58	100,86%
Virastot	35,5	36,2	35,5	98,06%
Kulttuuri, vapaa-aika, liikunta	48	42,4	48	113,20%

HENKILÖSTÖN MÄÄRÄN MUUTOKSET

Toimitilapalveluiden henkilökunta koostui 15 henkilöstä vuoden 2023 loppuun. Toimitilapäällikön alaisuudessa työskenteli rakennuttajapäällikkö, energiapäällikkö, isännöitsijä, lvi-insinööri, kiinteistömestari ja talonrakennusmestari. Kiinteistömestarin alaisuudessa työskenteli 6 kiinteistönhoitajaa ja 2 kiinteistön ammattihenkilöä. Vuoden 2023 aikana tapahtui paljon henkilöstömuutoksia.

Kiinteistönhoidossa täyttämättömien vakanssien työsuoritteet on korvattu osin ostopalveluna. Avoimet vakanssit pyritään täyttämään mahdollisuuksien mukaan. Kunnossapitoon ja hallintoon palkataan 1-2 henkilöä harjoittelijaksi kesän ajaksi. Harjoittelijoiden työstä on ollut merkittävää hyötyä.

TALOUS

1 000 €	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama €	Poikkeama %
TOIMINTATUOTOT	4 824		4 824	5 222	399	8,26 %
TOIMINTAKULUT	- 5 122	- 13	- 5 135	- 5 888	- 753	14,67 %
TOIMINTAKATE	- 298	- 13	- 311	- 666	- 355	114,03 %

Toimintatuotot

Toimintatuotot ylittivät noin 8 % muutettuun talousarvioon verrattuna.

Toimintamenot

Toimintamenot ylittivät noin 14 % muutettuun talousarvioon verrattuna. Eriteltynä henkilöstökulut ovat noin 10% yli talousarvion eli n. 76k€. Eniten euromääräistä ylitystä verrattuna talousarvioon on tullut vuokratuista n. 474 t€ ja palvelujen ostoista n. 387 t€ odottamattomien korjausten ja toimenpiteiden johdosta.

Aineet, tarvikkeet ja tavarat jäivät puolestaan alle talousarvion.

Toimintakate

Toimintakate on huomattavasti heikompi kuin mitä talousarviossa arvioitiin. Vaikka tuotot ylittivät reilusti, ylittivät menot enemmän.

Ruokapalvelut

Tulosaluejohtaja ruokapalvelupäällikkö Marianne Rättö

TULOSALUEEN KUVAUS JA TOIMINTASUUNNITELMA

Vuosi 2023 toi muutoksia ruokapalveluiden toimintaan. Hyvinvointialueen vastuulle siirtyivät Härkätien Terveyskeskuksen potilasruokailu, Ruska, Valma, Mäntykoti, toimintakeskus, kotiateriat sekä Tarvasjoen hyvinvointikeskuksen ateriapalvelut 1.1.2023. Muutos näkyi myyntituottojen laskuna -525 769€ edelliseen vuoteen verrattuna. Koko ruokatuotanto organisoitiin uudelleen kolmeen valmistuskeittiöön Jokilaaksoon, Keskuskoululle ja Härkätielle. Opintien keittiö suljettiin helmikuussa 2023.

Liedon kaupungin ateriapalvelut tuotti kouluihin n. 3220 ateriaa ja päiväkoteihin ja esikouluihin noin 940 ateriaa päivässä. Tuotantomäärä oli yhteensä lähes 4200 ateriaa päivässä. Ruokapalveluissa työskenteli v. 2023, ruokapalvelupäällikön vakanssi mukaan luettuna 42 vakituista työntekijää, minkä lisäksi hyödynnettiin yhteistyötä puhtauspalvelun kanssa tehtäviä yhdistämällä.

TOIMENPITEET JA MITTARIT

Lautakunnan tavoite		1. Hankkeet toteutuvat talousarvion mukaisesti		
Toimenpide	Toimintakulut toteutuvat talousarvion mukaisesti			
Arviointi	Talousarviossa budjetoitu aineet tarvikkeet ja tavarat 1 075 822€, toteutui 910 832€.			
Mittari	Lähtöarvo	Tavoitearvo	Toteuma-arvo	
	12/2022	12/2023	12/2023	
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	5,0	5,0	5,0	
Lautakunnan tavoite		2. Kiinnitetään huomiota henkilöstön tehtäväkuviin ja työmääriin kehityskeskustelujen ja koulutuksen avulla		
Toimenpide	Työhyvinvointikyselyä ei ole tehty v. 2023 Liedon kaupungilla			
Arviointi	Organisaatiouudistus on saatettu päätökseen. Mitoitukset on tarkistettu, uudet tehtäväkuvat on laadittu ja palkkakorit neuvoteltu vastaamaan nykyistä organisaatiota.			
Mittari	Lähtöarvo	Tavoitearvo	Toteuma-arvo	
	12/2022	12/2023	12/2023	
Vastaajien määrä	2,0	3,0	0,0	
Mittari	Lähtöarvo	Tavoitearvo	Toteuma-arvo	
	12/2022	12/2023	12/2023	
Soteuudistuksen jälkeinen organisaatiouudistus ruokapalveluissa saatettu loppuun ja organisaatio toimii (työskentelypaikka, tehtäväkuvat, yksikön mitoitus, uudet palkkakorit) (1=valmis, 0=kesken)	0,0	1,0	1,0	

TULOSALUEEN SUORITTEET JA VERTAILUHINNAT

Suorite	TP2022	TA2023	TP2023	Toteutumis %
Suoritteiden kpl määrä päiväkodit ja koulut	1 011 606	1 069 089	1 125 035	105,23%
Yhden suoritteen keskiarvohinta/€	3,05	3,04	3,04	100,00%

Suoritteiden määrä ylittää talousarvion, sillä lapsimäärät päiväkodeissa ovat kasvussa. Kisapuiston päiväkodin avaaminen ei ollut tiedossa talousarviota laadittaessa. Loukinoisissa ja Tammentuvassa on lapsiluku kasvanut ja Jokilaakson päiväkodissa otettiin neljäs ryhmä käyttöön.

HENKILÖSTÖN MÄÄRÄN MUUTOKSET

Vuonna 2022 ruokapalvelussa oli 49 vakanssia, joista 9 siirtyi Kaarealle. Keväällä 2023 tarkistusmitoitettiin Härkätien valmistuskeittiö tuotannon uudelleen organisoinnin yhteydessä. Organisaatiouudistuksessa perustettiin kolme uutta tehtävänimikettä; kiertävä kokki, dieetikokki ja Härkätielle ravitsemistyönjohtaja. Uusien kohteiden Poutapilven ja Kisapuiston vakanssit täytettiin, jolloin ruokapalvelun henkilöstön kokonaismäärä oli mitoitusten mukaisesti 42 henkilöä ruokapalvelupäällikön tehtävä mukaanlukien.

Henkilöstökustannukset jäivät koko vuonna 63.284€ alle talousarvion, koska sijaisten saatavuus oli heikkoa. Vuoden lopulla käynnistettiin henkilöstövuokrauskumppanin kartoittaminen. Tarkoituksena on käynnistää pilottihanke v. 2024 alussa lyhytaikaisen työvoiman saatavuuden parantamiseksi.

TALOUS

1 000 €	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama €	Poikkeama %
TOIMINTATUOTOT	3 214		3 214	3 344	130	4,04 %
TOIMINTAKULUT	- 3 107	- 30	- 3 137	- 3 024	115	-8,02 %
TOIMINTAKATE	107	- 30	77	321	245	-540,73 %

Ateriamyyntituotot toteutuivat 122 132€ yli talousarvion suorittemäärien kasvaessa, kun Kisapuiston päiväkotit avautui uutena yksikkönä (ei huomioituna talousarviossa). Ruokapalveluissa sopeutettiin aineiden, tarvikkeiden ja tavaroiden hankintoja kasvaneiden kustannusten vuoksi. Ukrainan sodan seurauksena talousarviossa varauduttiin elintarvikkeiden hintojen nousuun +15%. Pellervon taloustutkimuksen mukaan elintarvikkeiden ja alkoholittomien juomien keskimääräinen hinnannousu v. 2023 oli 9% verrattuna vuoteen 2022. Elintarvikkeiden ostot jäivät 166.038€ alle talousarvion, kun kustannusnousut eivät toteutuneet niin korkeina kuin mihin varauduttiin. Edellä mainituista tekijöistä johtuen tilikaudelta jäi voittoa yli 300.000€.

Puhtauspalvelut

Tulosaluejohtaja puhtauspalvelupäällikkö Johanna Hakala

TULOSALUEEN KUVAUS JA TOIMINTASUUNNITELMA

Puhtauspalvelun tavoitteena on olla osa asiakkaiden palveluketjua, tukea toimintoja, luoda asiakkaille viihtyisä, terveellinen ja turvallinen sisäilma ja työympäristö. Tavoitteena on tehostaa arkipäivän hygieniakäytäntöjä ja työkäytäntöjen suunnittelulla vähentää myös sairastavuutta toimitiloissa. Puhtauspalvelu on tärkeää perustyötä, joka turvaa kaupungin muiden palvelujen jatkuvuuden. Puhtauspalvelut tuottaa siivouspalveluita ja siihen läheisesti liittyviä oheispalveluita kaupungin sisäisille asiakkaille. Palvelu tuotetaan lähinnä omana toimintana, ostopalvelun osuus siivottavista neliöistä vuonna 2023 oli n. 14%.

Puhtauspalvelut tekee tiivistä yhteistyötä mm. ruokapalvelun ja kiinteistönhoidon kanssa.

Puhtauspalveluissa on henkilöitä 44 (41,23 henkilötyövuotta). Puhtauspalvelun henkilökunta toimii 36 eri kiinteistössä huolehtien n. 53 000 m² puhtaanapidosta. Osa henkilökunnasta on yhteisiä ruokapalvelujen kanssa ja lisäksi joissain kohteissa puhtauspalveluiden henkilökunta tekee myös ajoittain kiinteistönhoidollisia ja päiväkodin pyykkihuolto tehtäviä. Tavoitteena on tuottaa palvelut taloudellisesti, tehokkaasti, hygieenisesti ja turvallisesti. Kaikki kaupungin siivottavat tilat on mitoitettu v. 2021.

Henkilökunnan poissaoloista johtuvat sijaisjärjestelyt ovat puhtauspalveluissa päivittäisiä ja teettävät suuren määrän työtä esimiehille. Poissaoloista ja sijaisten saatavuusvaikeuksista johtuen puhtauspalveluiden töissä on tehtävä priorisointia. Puhtauspalvelun töiden priorisointijärjestys sote-kiinteistöjen poistumisen jälkeen on 1. varhaiskasvatuksen yksiköt, 2. muut sivistyspalvelun yksiköt, 3. virastot. Huomioitava on myös se, että osa puhtauspalveluiden työntekijöistä toimii osan päivää ruokapalveluiden avustavissa tehtävissä. Ensijaisesti turvaamme kriittisten toimintojen tehtävät sisäisin siirroin ja sijaisia pyritään hankkimaan näin vapautuviin tehtäviin. Vapautuvat tehtävät kouluissa ja virastoissa ovat jääneet vaikean sijaistilanteen vuoksi usein täyttämättä, jolloin kiinteistöt ovat jääneet ilman siivousta. Sote-kiinteistöjen jäädessä pois vuoden 2023 alusta esimerkiksi erilaiset välinehuollon ja infektiovastaanottosiivouksen tehtävät poistuivat myös ammattitaitovaatimuksista.

MUUTOKSET EDELLISEEN VUOTEEN

Vuodelle 2023 uusia siivottavia kiinteistöjä tuli neljä. Kisapuiston päiväkotia, jossa alussa oli yksi

palvelutyöntekijä (50% puhtauspalvelu/50% ruokapalvelu), elokuusta alkaen kohteen siivous liitettiin Keskuskoulun siivoukseen ja työajaksi jäi 2,14h/pv . Loukilinnan päiväkodin yhteyteen tuli moduuli huhtikuun alussa, jonka siivous liitettiin Loukinaisten koulun siivoojien työaikaan. Tässä yhteydessä siivoojien töistä vähennettiin kiinteistönhuoltotyöt ja ovien avaus aamuisin. Elokuussa tuli lisäksi Ilmaristen koulun erityisopetuksen yksikkö Ketunkolo (liitettiin siivous Ilmaristen koulun siivoojille) ja Vanhan kunnantalon väistötila Kirkkotiellä (siivouksesta vastaa Jokilaakson päiväkodin siivooja).

Muutoksena edelliseen vuoteen myös Hanhilinnan päiväkodin palvelutyöntekijän (50% ruokapalvelut/50% puhtauspalvelut) työn eriyttäminen niin, että kohteen siivous 2,14h/pv liitettiin Kaupungintalon siivoojan työaikaan.

TOIMENPITEET JA MITTARIT

Lautakunnan tavoite		1. Hankkeet toteutuvat talousarvion mukaisesti		
Toimenpide	Talousarvion toteutuminen tavoitteiden mukaisesti			
Arviointi	Tilinpäätös poikkesi 1093 euroa talousarviosta, Toimintakate talousarvioon nähden oli positiivinen 1,5%.			
Mittari		Lähtöarvo 12/2022	Tavoitearvo 12/2023	Toteuma-arvo 12/2023
Toimintakate %		2,2	1,0	1,5
Lautakunnan tavoite		2. Kiinnitetään huomiota henkilöstön tehtäväkuviin ja työmääriin kehityskeskustelujen ja koulutuksen avulla		
Toimenpide	Hyvinvointikysely			
Arviointi	Hyvinvointikyselyä ei ole tehty v. 2023, mittariksi vaihdettiin kehityskeskustelujen toteutuminen.			
Mittari		Lähtöarvo 12/2022	Tavoitearvo 12/2023	Toteuma-arvo 12/2023
Vakituisen henkilökunnan kehityskeskustelu toteutuma %		100,0	100,0	85,0
Toimenpide	Koulutuspäivät			
Arviointi	Tavoitteeseen ei ihan päästy, jäi 2,5 h uupumaan.			
Mittari		Lähtöarvo 12/2022	Tavoitearvo 12/2023	Toteuma-arvo 12/2023
Koulutustunnit / tt (h)		0,0	15,0	12,5

TULOSALUEEN SUORITTEET JA VERTAILUHINNAT

Suorite	TP2022	TA2023	TP2023	Toteutumis %
Siivottavien kiinteistöjen lkm	50	36	40	111,11%
Siivottavat neliöt	69 860	52 833	53 106	100,51%
Laskennallinen €/ m2/ v (sisältää oheispalvelut)	31,77	33,79	34,79	102,95%

HENKILÖSTÖN MÄÄRÄN MUUTOKSET

Henkilömäärässä ei tapahtunut muutoksia, vaikka kohteita tuli neljä lisää, Kisapuiston päiväkotia ja Loukilinnan moduulia, Ilmaristen koulun erityisluokkaa Ketunkolo ja Vanhan kunnantalon väistötilat Kirkkotielle.

TALOUS

1 000 €	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama €	Poikkeama %
TOIMINTATUOTOT	1 719		1 719	1 777	58	3,39 %
TOIMINTAKULUT	- 1 791	- 32	- 1 823	- 1 848	- 25	1,35 %
TOIMINTAKATE	- 72	- 32	- 104	- 70	34	-32,35 %

Puhtauspalvelujen toimintakate toteutui 34 t€ talousarviota parempana.

Infrapalvelut

Tulosaluejohtaja infrapalvelupäällikkö Mira Rekola

TULOSALUEEN KUVAUS JA TOIMINTASUUNNITELMA

Infrapalvelut tulosalue vastaa infratekniikan suunnittelusta ja toteuttamisesta sekä yleisten alueiden kunnossapitopalveluiden tuottamisesta (kadut, puistot, leikki- ja viheralueet, torit, matonpesupaikat, maa- ja metsätilat). Lisäksi vastuualueen tehtäviin kuuluu mm. hulevesiverkosto, katuvalaistus, maankaatopaikan ylläpito, kaupungin yksityistieasiat ja jätehuoltotehtäviä. Infrapalvelut vastaa myös hylättyjen ajoneuvojen, kaivu-, sijoitus- ja käyttö lupien viranomaistehtävistä. Seudullista yhteistyötä tehdään ELY:n ja lähikuntien kanssa liikenteen alueella; MAL-sopimuksen tavoitteiden toteuttaminen.

Kunnallistekniikan valmistelu tehdään yhteistyössä kaavoittajan kanssa. Infrapalvelut ja Liedon Vesi tekevät yhteistyötä mm. kunnallistekniikan suunnittelussa ja rakennuttamisessa. Tila- ja sivistyspalvelun kanssa tehdään yhteistyötä päiväkotien ja koulujen pihatoimintojen suunnittelussa ja rakentamisessa.

Liikuntapaikkojen hoito on siirtynyt vuoden 2023 alusta liikuntatoimen vastuulle, jolloin myös yhteistyö liikuntapaikkojen osalta muuttui toimialojen väliseksi.

Vuonna 2023 on jatkettu hulevesiverkoston saneerauksen suunnittelua. Siltojen kuntotarkastuksia on jatkettu ja saneeraussuunnittelu aloitettu.

Koulujen ja päiväkotien pihojen kehittämisen yhteistyötä on jatkettu toimialojen kesken. Infrapalvelut suunnittelee ja toteuttaa pihojen leikkiväline hankinnat. Infrapalvelut kartoittaa leikkivälineiden kuntoa säännöllisesti ja vuosittain tehdään tarkempi kuntokartoitus ulkoisen puitesopimustoimijan toimesta. Pitkän aikavälin kunnostussuunnitelmaa seurataan ja päivitetään tarvittaessa.

Kävelyn ja pyöräilyn edistämishjelmassa liikenneturvallisuus, arkiliikunnan edistäminen ja esteettömyys ovat nousseet kehittämiskohteiksi. Liedon liikenneturvallisuusryhmä kokoontuu vuosittain ja laaja-alaisessa ryhmässä on käsitelty esiin nousseita liikenteen haasteita. Infrapalvelulla on edustaja mukana kaupungin esteettömyystyöryhmässä. Uusien kevyenliikenteenväylien rakentaminen on edistänyt kevyenliikenteen turvallisuutta. Olemassa olevia väyliä kartoitetaan ja tarvittaessa tehdään suunnitelmat turvallisuuden edistämiseksi. Liikenteenohjauslaitteiden vaihtoa tieliikennelain mukaiseksi on jatkettu.

Vuoden 2023 merkittävin investointi on ollut Avantin eritasoliittymä ja siihen liittyvä Avantintien sekä Länsi-Avantintien linjauksen muutos. VARELY on ollut mukana hankkeessa 33 %:n osuudella (max 2 M€).

Olemassa oleville kaava-alueille on rakennettu uusia väyliä. Vuoden 2023 väyläkohteita olivat Kaunistontien ja Nuolemontien kevyenliikenteen väylät. Pääskykalliontien saneeraus ja Louhoskujan rakentaminen ovat valmistuneet ja palvelevat alueen nykyisiä ja uusia yrittäjiä. Uusina kunnallistekniikan kohteina rakennettiin Teijulan kaava-alue ja Vikkeläkuja. Suunnittelukohteita olivat Tastonmetsä 2 sekä Avanti 4 (Suopohja) asemakaavat. Uudet alueet ja kadut lisäävät aina kunnossapitotarvetta.

Katuvalaistuksen saneerausta on jatkettu. Pääpaino on edelleen nykyisten kaasunpurkausvalaisimien vaihtaminen ledeiksi. 2023 saneerauskohteena oli Liedon keskustan alue, jossa kaasupurkausvalaisimia vaihdettiin led-valaisimiksi noin 270 kpl. Yhteisrakentamiskohteena Carunan kanssa jatkui taajamahanke Tuulissuolla (Littoinen), johon sisältyi kaupungin valaistuksen maakaapelointi ja vaihto ledeiksi. Led-valaisimien valaisinkohtaisen ohjauksen käyttöönotto on jatkunut. Valaisinkohtainen ohjaus mahdollistaa tulevaisuudessa siirtymisen yösammutuksesta yöhimmennykseen. Kyseessä on valtuustoaloitteeseen liittyvä hanke.

Sorateitä on asfaltoitu ja vanhoja asfalttipintoja uusittu. Investoinnilla tavoitellaan liikenneturvallisuuden parantamista sekä tienhoidon helpottamista kunnan eri osa-alueilla.

Avantin alueella on tehostettu talvihoidon toimenpiteitä yritysalueen liikenteen toiminnan varmistamiseksi kaikkina vuorokauden aikoina.

Metsänhoitotyöt on aloitettu vuonna 2021 valmistuneen metsänhoitosuunnitelman mukaisesti. Luonnon monimuotoisuus otetaan huomioon esim. maisemaniittyjen istutuksissa. Viheralueiden kunnossapitoluokituksen päivitys (valtakunnallinen RAMS 2020) on aloitettu.

Yleisten alueiden (viheralueet ja kadut) kunnossapito toteutetaan sekä oman henkilöstön että urakoitsijoiden toimesta. Oma henkilökunta vastaa työn valvonnasta.

Ankan maankaatopaikan ympäristöluvan muutokselle saatiin lupa ja alueen laajennustyöt on aloitettu.

Käytössä olevaa kalustoa on uusittu nykytarpeiden tai -määräysten mukaiseksi. Vuonna 2023 on hankittu traktori sekä hoitokalustoa.

MUUTOKSET EDELLISEEN VUOTEEN

Yhdyskuntainsinöörin vakanssissa on aloittanut uusi työntekijä joulukuussa, edellisen siirtyessä toisen työnantajan palvelukseen. Henkilöstön määrään ei tullut muutoksia mutta yksi vakanssi muutettiin

vakinaiseksi. Henkilöstöpulan vuoksi investointeja jäi toteuttamatta ja työt viivästyivät.

Infrapalvelut tulosalueen tärkeimpiä toteutuskohteita 2023:

- Avantin eritasoliittymä
- Pronssikujan hulevesiviemärin saneeraus
- Nuolemontien ja Kaunistontien kevytväylä
- Teijulan kaava-alueen kunnallistekniikka
- Louhoskujan rakentaminen ja Pääskykalliontien saneeraus
- Vikkeläkujan kunnallistekniikka
- VT10 melukaiteen verhous
- Avanti 4 kunnallistekniikka, suunnittelu
- Tastonmetsä 2 kunnallistekniikka, suunnittelu
- Siltojen saneeraussuunnittelu

Kunnossapito:

- Kunnossapitoasfaltointeja, uusia asfalttikohteita sekä vanhojen paikkauksia toteutettu eri puolilla kuntaa.
- Sorapintaisten väylien ylläpito, väylien sorastukset ja kesäaikainen sorapintojen pölyntorjuntatoimet
- Katualueiden puhtaanapito, harjaukset ja kevään hiekoitushiekan harjaus urakka
- Carunan taajamahanke Tuulissuo (Littoinen): kaupunki mukana valaistuksen osalta, työ jatkuu.
- Keskustan valaistussaneeraus
- Uusi tieliikennelaki: uuden lain mukaisten liikennemerkkien asennus
- Siltojen kartoitus ja kuntoarvio
- Uusi hulevesipumppaamo Avantin eritasoliittymän yhteyteen

Puistotoimi:

- Koulujen ja päiväkotien pihojen kehittäminen.
- Viheralueiden kunnossapitoluokituksen päivitys (valtakunnallinen RAMS 2020).
- Leikkivälineiden ja varusteiden (noin 980 kpl) vuosittaiset kuntokartoitukset.
- Metsänhoitosuunnitelmaan perustuva metsien hoito.
- Teijulan leikkipuiston suunnittelu ja rakentaminen.
- Kaivopuiston ja Koivukallion leikkipuistojen ja puistoalueiden saneeraus.
- Tammentuvan sekä Loukilinnan päiväkodin pihojen saneeraus.

TOIMENPITEET JA MITTARIT

Lautakunnan tavoite		1. Liikenteen hankkeiden ja rahoituksen varmistaminen		
Toimenpide	Osallistutaan MAL- hankkeisiin			
Mittari		Lähtöarvo 12/2022	Tavoitearvo 12/2023	Toteuma-arvo 12/2023
Hankkeiden lukumäärä		2,0	2,0	2,0
Lautakunnan tavoite		2. Kiinnitetään huomiota henkilöstön tehtäväkuviin ja työmääriin kehityskeskustelujen ja koulutuksen avulla		
Toimenpide	Osaava ja motivoitunut henkilökunta			
Mittari		Lähtöarvo 12/2022	Tavoitearvo 12/2023	Toteuma-arvo 12/2023
Koulutuksiin osallistuminen pv/hlö		3,0	3,0	3,0
Mittari		Lähtöarvo 12/2022	Tavoitearvo 12/2023	Toteuma-arvo 12/2023
Kehityskeskustelut vakituisen henkilökunnan kanssa, %		0,0		100,0

TULOSALUEEN SUORITTEET JA VERTAILUHINNAT

Suorite	TP2022	TA2023	TP2023	Toteutus %
Puistot ja viheralueet m2	186 000	185 000	187 000	101,08%
Metsät ha	938	750	940	125,33%
Katuvalaisimien lkm arvio	5 100	4 500	5 300	117,77%
Yksitystiet, avustusraha	143 500	154 000	144 900	94,09%
Keskimääräinen kunnossapitoavustus €/km	595	570	600	105,26%
Hulevesilinjat km	142	141	143	101,41%
Liikenneväylät				
Kaavatiet/km	147	150	148	98,66%
Kevyenliikenteenväylät /km	65	67	66	98,50%

HENKILÖSTÖN MÄÄRÄN MUUTOKSET

Vakinaisen henkilöstön määrä infrapalveluissa oli 2023 lopulla 16 henkilöä. Henkilöstön määrä ei ole lisääntynyt. Hoidettavien viheralueiden lisääntymisen ja vuodenaikojen (kevät, kesä ja syksy) työllistävyyden johdosta tarvitaan kausi/sesonkityöntekijöitä 3-4 henkilöä n. 7 kk:n ajaksi. Valvottavien kunnossapitoa ja sääntöilmiöiden lisääntyessä on tarve uudelle vakanssille kunnossapidon

työnjohdossa. Lisäksi kunnossapidossa on työmäärän lisääntyessä sekä työturvallisuuden varmistamiseksi tarve uudelle kunnossapitotyöntekijän vakanssille.

TALOUS

1 000 €	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama €	Poikkeama %
TOIMINTATUOTOT	119		119	67	- 52	-43,93 %
TOIMINTAKULUT	- 2 766	- 17	- 2 783	- 2 933	- 150	5,39 %
TOIMINTAKATE	- 2 648	- 17	- 2 665	- 2 867	- 202	7,59 %

Toimintamenot

- henkilöstökulut jäi alle suunnitellun n. 103 000 € (- 11,5 %)
- palvelujen ostot kasvoi n. 270 000 € (+24,5%)
- Aineet, tarvikkeet ja tavarat jäi alle suunnitellun n. 18 800 € (- 4,8 %)
- Avustusten toteutuma kasvoi n. 11 900 € (+ 7,7 %)
- Muut toimintakulut kasvoi n. 7 300 € (+ 6 %)

Toimintakate

Toimintakate huononi n. 202 000 € menojen kasvun johdosta.

Liedon vesi

Tulosaluejohtaja vesihuoltopäällikkö Aki Teini

TULOSALUEEN KUVAUS JA TOIMINTASUUNNITELMA

Liedon Vesi toimittaa laadukasta talousvettä häiriöttä kuluttajille ja johtaa jätevedet häiriöttä jätevesien puhdistuslaitokselle Kakolanmäen kalliopuhdistamoon. Käyttövesi ostetaan Turun Seudun Vesi Oy:ltä, vuotuinen kulutus on n. 1,15 Mm³.

Pääosa Tarvasjoen talousvedestä johdetaan Liedosta paineenkorotusaseman kautta kuluttajille. Tarvasjoen pohjoisosiin talousvesi (n. 25 000 m³) ostetaan Parravahan Vesi Oy:ltä. Tarvasjoen varavesiyhteys on Pöytyän ja Auran verkostosta sekä Marttilan suunnalta, varavesiyhteys Lietoon on Aurasta Päivästäntien kohdalla.

Talousvedestä otetaan 3 kpl verkostonäytteitä kahden viikon välein. Lisäksi TSV Oy ottaa tuloksia viikoittain koko veden tuotanto- ja siirtolinjalta. Ajantasaiset tulokset ovat nähtävillä Liedon Veden nettisivuilla.

Liedon Vesi hoitaa omana toimintana jakeluverkostoa ja toteuttaa uusien liittyjien liitostyöt. Sekä Liedossa että Tarvasjoella on toiminnassa oleva vesitorni eli ylävesisäiliö. Jätevesi johdetaan kunnan alueella viemäriverkostoa pitkin Kaarinan kaupungin rajalle ja edelleen Kaarinan kautta Turun seudun puhdistamo Oy:n Kakolanmäen kalliopuhdistamoon. Marttila-Tarvasjoki-Lieto siirtoviemäri on valmistunut v. 2017, jolloin lakkautettiin Tarvasjoen jäteveden puhdistamo. Auran sekä Marttilan jätevedet johdetaan siirtoviemäriinjoja pitkin Liedon viemäriverkostoon ja siitä edelleen Kaarinaan. Kuntien rajoilla on virtausmittaus, jonka todenmukaisuutta TSP valvoo. Omana toimintana hoidetaan kunnan viemäriverkostoa ja pumppaamoita.

Liedon Vesi perii liittymismaksua vesi- ja jätevesiviemäriin liittymisestä kiinteistöiltä rakennusoikeuden perusteella rivi- ja kerrostaloista. Ok-taloista (AO-tontit) on kiinteä liittymismaksu ja teollisuus- sekä palvelurakennukset lasketaan tapauskohtaisesti perustuen todellisiin rakennettaviin neliöihin. Liittymishinnat on nähtävillä jo tontin myynnin yhteydessä.

Asiakailta peritään kulutusmaksua talousvedestä ja jätevedestä vedenkulutuksen mukaan. Etäluettavia vesimittareita asennetaan kaikkiin uusiin kohteisiin. Lisäksi peritään erillisillä sopimuksilla jäteveden siirtomaksuja Auran ja Marttilan kunnilta sekä Saukonojan vesihuolto –osuuskunnalta. Turun Seudun Puhdistamo laskuttaa Auran sekä Marttilan kunnan jätevesimaksut suoraan ko. kunnalta. Lisäksi Saukonojan

vesihuolto-osuuskunnan maksu sisältää sopimuksen mukaiset investointikulut Liedon Vedelle.

Vesi- ja viemärijohtojen osalta toiminta-alue vahvistettiin v. 2023 lopussa. Kaarinan viemäriverkoston ongelmien johdosta koko viemäriverkosto on mallinnettu (Fluidit Oy) ja neuvottelut käynnissä Turun Vesihuolto Oy:n kanssa mahdollisesta osan jätevesien johtamisesta Turun verkostoon esim. Metsämäen kohdalta.

Tarvasjoen vesitornin saneeraus on piti toteuttaa v. 2023 mutta hankinta keskytettiin. Urakkatarjouksia saatiin 1 kpl ja se ylitti n. 200 t€ talousarviossa hyväksytyyn määrärahan. Taloussuunnitelmassa Tarvasjoen vesitornin saneeraus on esitetty vuodelle 2025. .

Turun Seudun Vesi Oy ja Turun seudun puhdistamo Oy osakassopimusmuutokset aiheuttavat lisääntyviä kustannuksia mm. investointien osalta. Liedon omistusosuus TSP:ssä kasvoi lisääntyneiden jv-määrien sekä pitoisuuksien vuoksi. Tämä aiheuttaa tulevaisuudessa painetta myös Liedon vesimaksujen tarkistamiseen.

MUUTOKSET EDELLISEEN VUOTEEN

Vesijohtoverkoston pumpattiin vettä keskimäärin 3 045 m³/d (v. 2022 määrä oli 3 172 m³/d). Isoja runkolinjaan kohdistuvia putkirikkoja oli 1 kpl ja pieniä 3 kpl. Lisäksi korjattiin lukuisia vuotavia venttiilejä ja paloposteja.

Liedon vesijohtoverkosto on tarkoitus mallintaa, kun Keskustan haaran vaihe 4 valmistuu. Mallinnuksen avulla vesijohtoverkosto on jaettu piireihin, joihin on tarkoitus asentaa virtaus- ja painemittaus sekä kloorausyhde. Aluemittauksella hyödynnetään saatua tietoa vesitaselaskentaan ja vuotojen paikallistamiseen/havaitsemiseen. Virtausmittaus/painemittauskaivoja ja mittareita on asennettu 3 kpl. Yliskulma–Tarvasjoki –yhdysvesijohto ja siihen liittyvä Liedonperän paineenkorotusasema otettiin käyttöön elokuussa 2018. Talusvesi johdetaan suurimpaan osaan Tarvasjokea Liedon suunnasta. Tarvasjoen vedenkulutus on n. 250 m³/vrk. Tarvasjoen pohjoisosiin talusvesi ostetaan edelleen Parravahan Vesi Oy:ltä (v. 2023 yhteensä 23 125 m³). Parravahan Vesi Oy laskuttaa talusveden johtamisen virtausmittareiden perusteella.

Tarvasjoen vesitornin saneeraussuunnitelmat valmistui keväällä 2023. Urakkakilpailutus keskeytettiin ja saneeraus on esitetty taloussuunnitelmassa v.2025.

Liedon Vesi teki kesäkuussa 2019 Digita Oy:n kanssa sopimuksen LoRa-verkon käyttöönotosta Liedon kunnan alueella. Tämä mahdollistaa etäluettavien vesimittareiden tiedonsiirrot Vesikantaan langattomasti. Vuoden 2023 lopussa etäluettavia mittareita oli 722 kpl. LoRa-verkko mahdollistaa myös erilaisten pinnanmittaus ym. laitteiden tiedonsiirrot. Mm. Littoistenjärven pinnanmittaus ja Metsolantien jv-mittaus on toteutettu LoRa-

tekniikalla.

Pitkät siirtoviemäriinlinjat Auran ja Marttila - Tarvasjoki suunnalta aiheuttavat merkittäviä rikkivedyn muodostumisesta johtuvia ongelmia Liedon verkostossa. Rikkivety aiheuttaa mm. korroosiota betonipinnoilla sekä hajuhaittoja. Asema - Ilmarinen viemäriinlinjalla on esiintynyt hajuhaittoja Palovuoren ja Harviaistenkujan kohdalla. Osaan kiinteistöistä on asennettu jo aktiivihiilisuodatin tuuletusputkeen. Fluidit Oy:n viemäriverkoston mallinnus valmistui v. 2021 lopulla. Sen perusteella on selvitetty vuotovesien aiheuttamia tulvimisriskejä poikkeustilanteissa, esitysten perusteella jatkotoimenpiteet olisi johtaa osa Liedon jätevesistä suoraan Turkuun. Johtamissopimuksessa Kaarinan kanssa max. vuorokautinen jv-määrä on 9 500 m³/vrk.

Teijulan kunnallistekniikan rakentamiskohde valmistui v. 2023, joka edellytti myös uuden jv-pumppaamon rakentamista.

Tammen pumppaamo uusittiin kesällä 2023. Uusi paineviemäri toteutettiin Länsi-Avantintien jatkeen rakentamisen yhteydessä. Länsi-Avantin alueen jv-määrät on kasvaneet merkittävästi, ja Tammen alueen jätevedet johdetaan uudesta pumppaamosta Avantin alueen viemäriverkostoon.

TOIMENPITEET JA MITTARIT

Lautakunnan tavoite		1. Hankkeet toteutuvat talousarvion mukaisesti		
Toimenpide	Toimitusvarma ja laadukas vesihuolto: talousveden laatu			
Mittari		Lähtöarvo 12/2022	Tavoitearvo 12/2023	Toteuma-arvo 12/2023
Talousvesinäytteiden 2 x kk, tulokset täyttävät STM:n talousvedelle vaaditut laatuvaatimukset (%)		0,0	100,0	100,0
Toimenpide	Toimitusvarma ja laadukas vesihuolto: toimitusvarmuus			
Mittari		Lähtöarvo 12/2022	Tavoitearvo 12/2023	Toteuma-arvo 12/2023
Kuluttajille muodostuvat vj-putkista johtuvat katkot alle 3 kpl / vuosi		0,0		1,0
Lautakunnan tavoite		2. Kiinnitetään huomiota henkilöstön tehtäväkuviin ja työmääriin kehityskeskustelujen ja koulutuksen avulla		
Toimenpide	Koulutukset, työkyvyn ylläpitäminen, motivointi			
Mittari		Lähtöarvo 12/2022	Tavoitearvo 12/2023	Toteuma-arvo 12/2023
Kehityskeskustelut pidetty 8/8		0,0	8,0	8,0
Mittari		Lähtöarvo 12/2022	Tavoitearvo 12/2023	Toteuma-arvo 12/2023
Sähköinen työajanseuranta, järjestelmät kartoitettu (1=käytössä, 0=ei valmis)		0,0	1,0	0,0

TULOSALUEEN SUORITTEET JA VERTAILUHINNAT

Suorite	TP2022	TA2023	TP2023	Toteutus %
Siirtomaksu /m3 (alv 0%)	0,11	0,12	0,12	100,00%
Investointimaksu	1	1	1	100,00%
Puhdasvesitaksa /m3 (alv 0%)	2,31	2,31	2,31	100,00%
Jätevesitaksa /m3 (alv 0%)	2,42	2,42	2,42	100,00%
1. Verkkoon pumpattu vesi, m3				
Lieto	1 157 711	1 215 000	1 088 129	89,55%
Parravaha	24 345	25 000	23 125	92,50%
2. Verkkoon pumpattu jätevesi, m3				
Lieto	1 194 522	1 200 000	1 244 059	103,67%
Aura	462 472	570 000	536 379	94,10%
Marttila	58 317	70 000	64 143	91,63%
Saukonojan VOK	11 891	12 500	11 923	95,38%

Liedon kaupunginvaltuusto hyväksyi 10 % taksankorotuksen vesi- ja jäteveden käyttömaksuihin. V. 2024 alusta uudet taksat ovat: vesi 2,54 €/m3 (alv 0%) ja jätevesi 2,66 €/m3.

Auran ja Marttilan jäteveden johtamissopimusta tarkistetaan vuosittain indeksikorotuksella.

Talousveden verkostoon johdettu määrä on pienentynyt mm. putkirikkojen korjausten seurauksena. Energian hinnan nousu vaikutti merkittävästi kulutuksen laskemiseen, jonka vuoksi myös laskutettu vesimäärä on vähentynyt.

HENKILÖSTÖN MÄÄRÄN MUUTOKSET

Liedon Veden vahvuus tällä hetkellä on 9 vakinaista henkilöä: Vesihuoltopäällikön lisäksi vesihuoltoinsinööri, 2 vesihuoltosihteeriä sekä 5 laitosmiestä.

Työmäärän kartoituksessa on todettu, että Liedon Vesi tarvitsee edelleen kahden vesihuoltosihteerin työpanoksen. Vesihuoltosihteerit hoitavat asiakaspalvelun lisäksi laskutuksen sekä sopimusasiat sekä ostolaskujen kirjaamiset ja talousarvio ym. laadinnan avustamisen.

Taloussihteerin tehtävä on siirretty Liedon kaupungin talousosaston vastuulle. Haasteena on ollut henkilön vaihtuminen, uuden rekrytointi ja todellisten talouslukujen saanti.

V. 2023 lopulla palkattiin henkilö, joka on 50% Liedon Veden ja 50 % mittaustoimen kustannuksena. Tarkoitus on kokopäivätoimisesti täydentää johtokarttaa, tarvittaessa kartoittaa sekä huolehtii Liikenne- ja viestintäministeriön asettamien vaatimusten mukaisista johtokarttojen toimituksista valtakunnallisen johtotietojärjestelmään.

Eläköityminen on lähitulevaisuudessa iso haaste; v. 2025 1 vesihuoltosihteeri ja v. 2026 2 laitosmiestä eläköityy. Strategiassa otettava huomioon uusien henkilöiden saanti operatiivisiin tehtäviin.

Liedon Veden laitosmiehet vastaavat 24/7 vesihuollon päivystyksestä. Lisäksi v. 2019 saakka käytössä on ollut ns. toimistopäivystys viikonloppuisin, jolloin vesihuoltosihteeri toimii päivystäjän tukena mm. viestien, häiriötiedotteiden ja netti/somepäivitysten osalta.

TALOUS

1 000 €	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama €	Poikkeama %
TOIMINTATUOTOT	5 081		5 081	4 418	- 663	-13,06 %
TOIMINTAKULUT	- 3 877	- 9	- 3 886	- 3 580	306	-7,87 %
TOIMINTAKATE	1 204	- 9	1 195	838	- 358	-29,92 %

Toimintatuotot

Toimintatuotot jäävät huomattavasti alle talousarvion. Syynä on ainakin energian kallis hinta ja sitä kautta vedenkulutuksen vähentyminen. Pääsyy siihen että toimintatuotot jäivät alle talousarvion on laskuttettavien

jätevesimäärien v2023 jääminen alhaisemmalle tasolle, sekä vuoden 2022 hyvityslaskun kirjautuminen vuodelle 2023. Naapurin maalaiskana Oy:n vuonna 2022 toukokuussa käyttöönotettu jätevesien esikäsittely vaikuttaa teollisuusjätevesisopimuksen mukaisesti laskutusta alentavasti.

Toimintamenot

Toimintamenot kasvoivat Turun Seudun Vesi Oy:n sekä Turun seudun puhdistamo Oy:n osalta omistussuosuksien (rahoituskulut) lisääntymisen myötä. Vastaavasti rakennusmateriaalien ja tarvikkeiden hintojen nousu lisäsivät kustannuksia. Myös sähkön hinnanvaihtelu nosti hieman kustannuksia (suuret linjapumppaamot n. 10%).

Toimintamenot jäivät silti 306 t€ alle budjetoidun: vesi- ja viemäriverkon saneerauksia toteutettiin kuntotutkimus- ja saneeraussuunnitelman mukaisesti, viemäriverkkoa pestiin ja kuvattiin n. 21 km, mittarinvaihtoja ei päästy tekemään resurssipulasta johtuen suunniteltua määrää eikä uusi etäluettavia vesimittareita hankittu varastoon. V. 2024 osalta on tarkoitus kilpailuttaa mittarinvaihtourakoitsija. Verkostorikkoja ja putkitukoksia oli vuonna 2023 edellisiä vuosia vähemmän.

Toimintakate

Toimintakate pieneni suunnitellusta toimintatuottojen pienenemisen johdosta.

Kaavoitus- ja rakennuslautakunta

Kaupunginjohtaja Mika Ingi

Vt. toimialajohtaja Jani Kreula

TOIMIALAJOHTAJAN KATSAUS

Liedon väestö kasvoi edelleen muuttovoiton kautta noin 140 asukkaalla. Asemakaavoituksella varmistettiin riittävä ja monipuolinen tonttitarjonta asuin- ja yritysraikentamiselle. Kaavoitus- ja lupaprosessien joustavuutta ja nopeutta on tehostettu entisestään. Kaavoituksen painopisteet olivat esisijaisesti nykyisten kaava-alueiden laajennusalueille.

Maaria Ilmaristen osayleiskaava eteni lopulliseen hyväksyntään, mutta Turun kaupungin päätöksenteossa tulleiden muutoksen vuoksi myös Liedon osayleiskaava piti palauttaa valmisteluun. Hanke etenee uudestaan päätöksentekoon vuoden 2024 puolella. Kanta-Liedon osayleiskaavaa valmisteltiin, mutta ei saatu päätöksentekoon. Kaarinan kaupungin kanssa yhteistyössä tehtäväksi suunniteltu ns. Kehätien varren osayleiskaava on mukana kaavoitusohjelmassa ohjelmakauden loppupuolella. Valtuuston päättämä Liedon keskusta-alueen kehittämissuunnitelma on aloitettu ja tarvittavia selvityksiä on tilattu.

Asemakaavoituksen painopisteenä oli kaikkien taajamien kehittäminen ja pientalokaavoja valmistui Ilmarisiin (Tastonmetsä 2 asemakaava), Asemanseudulle (Tammentaan asemakaava), Loukinaisiin (Matintalo 4 asemakaava, Siiventie - Ratintie asemakaava), keskusta-alueelle (Jäälinna asemakaava ja Vesikonpiha asemakaavan muutos) ja Tarvasjoelle (Meijerialueen asemakaavan muutos).

Vireillä olevia pientalo- ja kerrostalokaavoja oli Säästöpankkitalon ympäristön asemakaavan muutos, Saukonojantie 2 asemakaava ja asemakaavan muutos, Sillilä 4 asemakaava ja asemakaavan muutos ja Tammen laajennus, asemakaava ja asemakaavan muutos.

Uusia yritysalueita valmistui Tarvasjoelle (Tyllin asemakaava), Liedon asemalle (Tiemestarintie 2 asemakaava, Asema SEO:n asemakaavan muutos ja Säskylä - Arosuontien työpaikka-alue asemakaava), Loukinaisiin (Siiventie - Ratuntie asemakaava) ja Suopohjaan (Suopohjan asemakaava).

Vireillä oli Huoltomiehentie asemakaava ja asemakaava muutos.

Raakamaan hankintaan oli varattu 1,5 M€. Sitä käytettiin 1,1 M€. Raakamaata hankittiin kunnan keskeisiltä alueilta 32 ha. Keskustan ydinalueelta ostettiin neljä omakotikiinteistöä ja yksi liikerakennuskiinteistö.

Tontinmyyntituotot on käsitelty lautakunnassa kuukausittain. Talousarvion mukainen tontinmyyntituottotavoite oli 1,7M€. Tavoite ylitettiin 358 262 eurolla.

Tontinmyyntituotot olivat 2 628 050 € ja myyntitulot ja uudet vuokratulot ovat yhteensä 2 708 279 €. Myydyn maaomaisuuden tasearvo on 537 694 €, joten voittoa jäi 2 058 262 euroa.

Toimintakulujen ylitys johtuu pääosin korttelin 54129 rakennusjätteiden puhdistustyön kustannuksista, joita ei ollut varattu vuoden 2023 talousarvioon. Asia on käsitelty lautakunnassa §38/29.3.2023 ja §72/13.6.2023.

ARVIO SISÄISEN VALVONNAN SEKÄ RISKIENHALLINNAN TOIMIVUUDESTA JA RIITTÄVYYDESTÄ

Lautakunnan tuloista oleellisen osan muodostavat tontinmyyntituotot. Tontinmyyntitulon toteutumisen varmistaminen edellyttää markkinatilanteen kokoaikaista seuranta ja valmiutta tarvittaessa tehdä nopeasti muuttuvien tilanteiden edellyttämiä korjausliikkeitä. Tontinmyyntitulojen ajantasainen seuraaminen varmistetaan oman seurantatilaston pitämällä ja lautakunnalle on raportoitu taloudesta kuukausittain. Tontinmyyntituloista saatava nettotulo vaihtelee merkittävästi kaupungin eri alueilla.

VALTUUSTOON NÄHDEN SITOVA TAVOITTEET

Strategian painopiste ja kriittinen menestystekijä		Unelmien pikkukaupunki - Liikenneyhteydet ja saavutettavuus
Tavoite	1. Keskustan kehittäminen	
Tavoite	2. Kanta-Liedon osayleiskaava 2035	
Tavoite	3. 10-tien toimivuus	
Strategian painopiste ja kriittinen menestystekijä		Avoin ja oivaltava ote tulevaisuuteen - Yrittäjyyden edistäminen
Tavoite	4. Uusiutuvien energiaratkaisujen edistäminen	
Tavoite	5. Rakentamisen edellytysten turvaaminen	
Strategian painopiste ja kriittinen menestystekijä		Talouden ja toiminnan kehys
Tavoite	6. Kiinteistövero- ja tuottojen oikeamääräisyys	
Tavoite	7. Asukas- ja työpaikkamäärän kasvun edistäminen	
Strategian painopiste ja kriittinen menestystekijä		Lietolainen on aktiivinen, osaava ja onnellinen - Luonnonläheinen Lieto
Tavoite	8. Hyvinvoiva ympäristö ja monimuotoinen luonto	

TALOUS

1 000 €	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama €	Poikkeama %
TOIMINTATUOTOT	2 748		2 748	3 289	541	19,67 %
TOIMINTAKULUT	- 1 794	- 22	- 1 816	- 2 664	- 849	46,75 %
TOIMINTAKATE	955	- 22	933	624	- 308	-33,05 %

- Tuottojen ja kulujen ylitykset selvitetään tulosaluiden talouden toteuman selvityksen yhteydessä

Kaavoitus- ja mittaustoimi

Maankäyttöpäällikkö/vt. toimialajohtaja Jani Kreula

Kaavoituspäällikkö Juha Mäki/vs. kaavoituspäällikkö Pekka Sillanpää

Mittausinsinööri Janne Muikkula/vs. mittausinsinööri Kari Intonen

TULOSALUEEN KUVAUS JA TOIMINTASUUNNITELMA

Kaavoituksen tavoitteena on tuottaa ja ylläpitää korkealaatuista rakennettua ympäristöä, joka tarjoaa asukkaille vaihtoehtoisia asuin-, työpaikka- ja virkistysalueita. Mittaustoimi tuottaa maaomaisuuden hallintaan, kiinteistöjen muodostamiseen ja paikkatietoihin liittyviä palveluja.

TOIMENPITEET JA MITTARIT

Lautakunnan tavoite		1. Keskustan kehittäminen		
Toimenpide	Valtuustoaloite keskustan kehittämishankkeesta. Vanhan Säästöpankkitalon alueen, 10-tien varren tai seurakunnan alueiden kaavoitus käynnissä.			
Arviointi	Lautakuntakäsittelyssä 27.9. oli Säästöpankkitalon alue. Muutkin kaavat etenevät ja maanhankintoja tehdään. Asemakaava on ehdotusvaiheessa, mutta ei vielä hyväksytty. Keskustan kehittämishanke on aloitettu.			
Mittari	Lähtöarvo	Tavoitearvo	Toteuma-arvo	
	12/2022	12/2023	12/2023	
Kaavoitus aloitettu (0=e, 1=on)	0,0	1,0	1,0	
Lautakunnan tavoite		2. Kanta-Liedon osayleiskaava 2035		
Toimenpide	Yleiskaavaehdotus valmistunut 2024			
Arviointi	Edelleen kesken, mutta edennyt.			
Mittari	Lähtöarvo	Tavoitearvo	Toteuma-arvo	
	12/2022	12/2023	12/2023	
Yleiskaavan valmiusaste (1=alustava luonnos hyväksytty, 3=luonnos hyväksytty, 5=ehdotus hyväksytty)	1,0	5,0	1,0	
Lautakunnan tavoite		3. 10-tien toimivuus		
Toimenpide	Kaavoitusohjelman toteuttaminen. Rinnakkaistieverkon täydentäminen, joukkoliikenteen saavutettavuuden parantaminen ja käyttöasteen lisääminen, kevyen liikenteen verkon kehittäminen, osallistuminen Ely:n tien parantamiseen liittyviin hankkeisiin (MAL-sopimus).			
Arviointi	Kaavoitusohjelma edennyt suunnitelmien mukaan.			
Mittari	Lähtöarvo	Tavoitearvo	Toteuma-arvo	
	12/2022	12/2023	12/2023	
Uusi mittari	0,0	1,0	0,5	

Lautakunnan tavoite		4. Uusiutuvien energiaratkaisujen edistäminen		
Toimenpide	Yleiskaavatyöllä selvitetään mahdolliset uusiutuvaa energiaa tuottavat energiatuotantopuistoalueet sekä yksittäisissä hankkeissa neuvonnan kautta.			
Arviointi	Edelleen työn alla Ei valmistunut			
Mittari		Lähtöarvo 12/2022	Tavoitearvo 12/2023	Toteuma-arvo 12/2023
Kaavatyo aloitettu mm. selvitykset (0=e, 1=on)		0,0	1,0	0,0
Lautakunnan tavoite		5. Rakentamisen edellytysten turvaaminen		
Toimenpide	Aktiivinen maanhankinta ja kaavoitus			
Arviointi	Kiinteistökauppoja on tehty aktiivisesti.			
Mittari		Lähtöarvo 1/	Tavoitearvo 12/2023	Toteuma-arvo 12/2023
Maanhankintaan käytetty €		0,0	1 500 000,0	1 100 000,0
Mittari		Lähtöarvo 1/	Tavoitearvo 12/2023	Toteuma-arvo 12/2023
Maata hankittu ha		0,0	25,0	32,0
Lautakunnan tavoite		6. Kiinteistöverotulojen oikeamääräisyys		
Toimenpide	Kiinteistöverotulon lisääminen veropohjaa laajentamalla (projekti)			
Arviointi	Projekti etenee hallitusti. Verotietoja ei ole saatavissa vielä.			
Mittari		Lähtöarvo 12/2022	Tavoitearvo 12/2023	Toteuma-arvo 12/2023
Rakennuskanta väestökisterikeskuksen tiedostossa		8 561,0	8 800,0	8 590,0
Mittari		Lähtöarvo 12/2022	Tavoitearvo 12/2023	Toteuma-arvo 12/2023
Kiinteistöveron määrä M€		4,6	4,7	4,7
Lautakunnan tavoite		7. Asukas- ja työpaikkamäärän kasvun edistäminen		
Toimenpide	Asemakaavoitetaan tontteja asukkaiden ja yritysten erilaisiin tarpeisiin			
Arviointi	Tavoite on ylittynyt			
Mittari		Lähtöarvo 12/2022	Tavoitearvo 12/2023	Toteuma-arvo 12/2023
Myytyjen tonttien tuotto € (TA2020 1,5M€)		2 194 572,0	1 700 000,0	2 058 262,0
Mittari		Lähtöarvo 12/2022	Tavoitearvo 12/2023	Toteuma-arvo 12/2023
Vuokratuotto €		394 269,0	650 000,0	830 603,0

TULOSALUEEN SUORITTEET JA VERTAILUHINNAT

Suorite	TP2022	TA2023	TP2023	Toteutumis %
Kaavojen lukumäärä	5	12	12	100,00%
Kaavoitus- ja mittausstoimen toimintakulut / asukas, €	58,7	51,1	55,9	109,39%
Luovutettujen tonttien lukumäärä yhteensä, joista	34	40	26	65,00%
- Omakotitontteja	29	35	21	60,00%
- Rivitalotontteja	2	4	5	125,00%
- Kerrostalotontteja	3	1	0	0,00%

HENKILÖSTÖN MÄÄRÄN MUUTOKSET

- Mittausinsinöörin virkavapaan aikana tehtävät hoidettiin sijaisjärjestelyin ja uusi mittausinsinööri aloittaa 1.3.2024.

TALOUS

1 000 €	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama €	Poikkeama %
TOIMINTATUOTOT	2 488		2 488	3 063	575	23,13 %
TOIMINTAKULUT	- 1 132	- 22	- 1 154	- 2 071	- 917	79,50 %
TOIMINTAKATE	1 356	- 22	1 334	992	- 342	-25,64 %

Toimintatuotot

Vuokratuotot sekä maanluovutuksesta saatava voitto ylittivät asetetut tavoitteet.

Toimintakulut

Kulujen ylitys johtuu mm. seuraavista kulueristä:

- korttelin 54129 rakennusjätteiden puhdistustyön kustannuksista
- luontoselvitykset, geometriset tutkimukset ym. asiantuntijapalvelut
- ICT-palvelujen hintojen noususta

Rakennusvalvonta ja ympäristönsuojelu

Vastaava rakennustarkastaja Niklas Järvi

Ympäristöpäällikkö Milla Suutari

TULOSALUEEN KUVAUS JA TOIMINTASUUNNITELMA

Tulosalue huolehtii rakennusvalvonnan ja ympäristönsuojelun keinoin elinympäristön terveellisyydestä ja turvallisuudesta.

Kiinteistöveroprojekti on sitonut rakennusvalvonnan henkilöstöä vuoden 2023 aikana. Vanhojen rakennuslupien digitointihanketta jatkettiin ja hankkeeseen varattiin 20 000 euron hankintamääräraha

Ympäristönsuojelussa työskenteli vuonna 2023 määräaikainen ympäristösuunnittelija, joka jatkoi vuonna 2022 aloitettua Liedon ilmasto- ja luonnon monimuotoisuusohjelman laadintaa.

Vuonna 2023 päättyi VieKas-LIFE -hanke, jossa torjuttiin jättiputkea.

Vuonna 2023 alkoi Varsinais-Suomen Helmikunnat 2 -hanke, jossa hoidetaan ja kunnostetaan perinnebiotooppeja. Vuoden 2023 aikana laadittiin yhdelle kunnostettavista kohteista hoitosuunnitelma.

Vuonna 2023 toteutettiin jätelain 124 §:n mukaista valvontaa maataloilla. Vieraslajitorjunnan tilanteen ja tarvittavien jatkotoimien kartoitus aloitettiin ja alkuvuodesta jatkettiin vuonna 2022 aloitettua kiinteistökohtaisten jätevesijärjestelmien valvontaa ranta- ja pohjavesialueilla.

Ympäristönsuojelun valvontatarkastusten lukumäärä oli 102 tarkastuskäyntiä.

TOIMENPITEET JA MITTARIT

Lautakunnan tavoite	5. Rakentamisen edellytysten turvaaminen
Toimenpide	1 Joustavat ja nopeat lupaprosessit
Arviointi	Toteutunut

Mittari		Lähtöarvo 12/2022	Tavoitearvo 12/2023	Toteuma-arvo 12/2023
Lupien käsittelyaika viikkoa (sisältää naapurien tiedottamisen noin 3 viikkoa)		5,0	4,0	4,0
Toimenpide	2 Toimiva asiakaspalvelu			
Arviointi	Toteutunut suunnitellusti			
Mittari		Lähtöarvo 12/2019	Tavoitearvo 12/2023	Toteuma-arvo 12/2023
Tilatut katselmukset suoritetaan työpäivissä		4,0	3,0	3,0
Lautakunnan tavoite	8. Hyvinvoiva ympäristö ja monimuotoinen luonto			
Toimenpide	1 Ympäristönsuojelun valvontatarkastukset			
Arviointi	Tavoitearvo 100 saavutettiin.			
Mittari		Lähtöarvo 12/2022	Tavoitearvo 12/2023	Toteuma-arvo 12/2023
Tarkastusten lukumäärä		131,0	100,0	102,0

TULOSALUEEN SUORITTEET JA VERTAILUHINNAT

Suorite	TP2022	TA2023	TP2023	Toteutumis %
Rakennusvalvonnan lupien määrä kpl	390	400	345	86,25%
Rakennusvalvonnan katselmusten lukumäärä kpl	1 420	1 600	986	61,62%
Rakennusvalvonnan toimintakulut / asukas, €	19,9	14,26	18,12	127,06%
Ympäristönsuojelun valvontatarkastukset lukumäärä kpl	131	100	102	102,00%
Ympäristönsuojelun toimintakulut / asukas, €	11,17	11,4	9,54	83,68%

Vuonna 2023 päättyi VieKas-LIFE -hanke, jossa torjuttiin jättiputkea.

Vuonna 2023 alkoi Varsinais-Suomen Helmikunnat 2 -hanke, jossa hoidetaan ja kunnostetaan perinnebiotooppeja. Vuoden 2023 aikana laadittiin yhdelle kunnostettavista kohteista hoitosuunnitelma.

Vuonna 2023 toteutettiin jätelain 124 §:n mukaista valvontaa maataloilla. Vieraslajitorjunnan tilanteen ja tarvittavien jatkotoimien kartoitus aloitettiin ja alkuvuodesta jatkettiin vuonna 2022 aloitettua kiinteistökohtaisten jätevesijärjestelmien valvontaa ranta- ja pohjavesialueilla.

HENKILÖSTÖN MÄÄRÄN MUUTOKSET

Rakennusvalvonnan lupa- ja kaavasihteerin työskennellessä kiinteistöprojektissa, hänen tilalleen palkattiin sijaiseksi toimistosihteeriksi. Nämä palkkakulut tulivat ylimääräisenä kuluna kustannuspaikalle.

Ympäristönsuojelussa työskenteli vuonna 2023 määräaikainen ympäristösuunnittelija, jonka toimesta jatkettiin Liedon ilmasto- ja luonnon monimuotoisuusohjelman laadintaprosessia.

Ympäristöpäällikön virkavapauden aikana tehtäviä hoidettiin sijaisjärjestelyin ja uusi ympäristöpäällikkö valittiin 1.12.2023.

TALOUS

1 000 €	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama €	Poikkeama %
TOIMINTATUOTOT	261		261	226	- 35	-13,29 %
TOIMINTAKULUT	- 662		- 662	- 593	68	-10,34 %
TOIMINTAKATE	- 401		- 401	- 367	34	-8,42 %

2.2 Tuloslaskelmaosan toteutuminen

2.2.1 Liedon kaupungin talousarvion tuloslaskelmaosan toteutumisvertailu

Ulkoiset ja sisäiset 1 000 €	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikk. €	Poikk. %
TOIMINTATUOTOT	32 192	- 250	31 942	33 278	1 337	4 %
Myyntituotot	14 632		14 632	14 131	- 500	-3 %
Maksutuotot	2 401	- 250	2 151	2 293	142	7 %
Tuet ja avustukset	1 658		1 658	1 823	165	10 %
Muut tuotot	13 501		13 501	15 031	1 530	11 %
TOIMINTAKULUT	- 78 090	- 1 793	- 79 883	- 81 292	- 1 409	2 %
Henkilöstökulut	- 38 328	- 1 275	- 39 603	- 39 475	128	0 %
Palkat ja palkkiot	- 30 861	- 1 275	- 32 136	- 31 639	498	-2 %
Henkilöstösivukulut	- 7 467		- 7 467	- 7 836	- 370	5 %
Palvelujen ostot	- 19 447	- 68	- 19 515	- 21 279	- 1 764	9 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	- 6 520		- 6 520	- 6 108	412	-6 %
Avustukset	- 4 703	- 450	- 5 153	- 4 931	222	-4 %
Muut toimintakulut	- 9 092		- 9 092	- 9 499	- 407	4 %
TOIMINTAKATE	- 45 898	- 2 043	- 47 941	- 48 013	- 72	0 %
VEROTULOT	44 630		44 630	47 036	2 406	5 %
MUUT VALTIONOSUUDET	15 240		15 240	16 421	1 181	8 %
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT	- 1 891		- 1 891	- 329	1 562	-83 %
Korkotuotot	36		36	154	118	324 %
Muut rahoitustuotot	174		174	400	226	129 %
Korkokulut	- 2 000		- 2 000	- 787	1 213	-61 %
Muut rahoituskulut	- 102		- 102	- 96	6	-6 %
VUOSIKATE	12 081	- 2 043	10 038	15 114	5 076	51 %
POISTOT JA ARVONALENNUKSET	- 12 214		- 12 214	- 8 404	3 810	-31 %
Suunnitelman mukaiset poistot	- 12 148		- 12 148	- 8 333	3 815	-31 %
Arvonalentumiset	- 67		- 67	- 72	- 5	8 %
TILIKAUDEN TULOS	- 134	- 2 043	- 2 177	6 710	8 886	-408 %
Poistoeron lisäys	5		5	5		1 %
Investointivaraus	0		0	-4 000	-4 000	
TILIKAUDEN ALI-/YLIJÄÄMÄ	- 129	- 2 043	- 2 172	2 715	4 886	-225 %

Verotulot

1 000 €	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikk. €	Poikk. %
VEROTULOT	44 630		44 630	47 036	2 406	5 %
Verotulot	35 990		35 990	37 579	1 589	4 %
Kiinteistövero	4 134		4 134	4 778	644	16 %
Osuus yhteisöveron tuotosta	4 506		4 506	4 679	173	4 %

Valtionosuudet ja verotulomenetysten korvaus

1 000 €	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikk. €	Poikk. %
MUUT VALTIONOSUUDET	15 240		15 240	16 421	1 181	8 %
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus	14 412		14 412	15 755	-1 343	9 %
Veromenetysten kompensatiot	2 375		2 375	2 556	181	8 %
Opetus ja kulttuuritoimen muut valtionosuudet	- 1 548		- 1 548	- 1 891	-343	22 %

2.3 Investointiosan toteutuminen

2.3.1 Yhteenveto

Yhteensä	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikk. €	Poikk. %
Investoinnit						
Menot	- 18 400	- 237	- 18 637	- 13 125	5 512	-30 %
Tulot	1 415	0	1 415	1 219	- 196	-14 %
Netto	- 16 985	- 237	- 17 222	- 11 904	5 318	-31 %

Yhteenveto omaisuuslajeittain 1 000 €	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikk. €	Poikk. %
IRTAIMISTO						
Menot	- 250	- 59	- 309	- 230	79	-26 %
Netto	- 250	- 59	- 309	- 230	79	-26 %
RAKENNUKSET						
Menot	- 3 880	0	- 3 880	- 1 439	2 441	-63 %
Tulot	65	0	65	72	7	11 %
Netto	- 3 815	0	- 3 815	- 1 367	2 448	-64 %
INFRA						
Menot	- 9 620	- 80	- 9 700	- 7 362	2 338	-24 %
Tulot	1 350	0	1 350	1 146	- 204	-15 %
Netto	- 8 270	- 80	- 8 350	- 6 216	2 134	-26 %
VESI						
Menot	- 2 680	0	- 2 680	- 1 432	1 248	-47 %
Netto	- 2 680	0	- 2 680	- 1 432	1 248	-47 %
LIIKUNTA						
Menot	- 170	- 98	- 268	- 158	110	-41 %
Netto	- 170	- 98	- 268	- 158	110	-41 %
OSAKKEET JA OSUUDET						
Menot	0	0	0	- 10	- 10	0 %
Netto	0	0	0	- 10	- 10	0 %
MAANHANKINTA						
Menot	-1 800	0	-1 800	- 1 655	145	-8 %
Netto	-1 800	0	-1 800	- 1 655	145	-8 %

2.3.2 Investointiosan hankekohtaiset perustelut

RAKENNUKSET

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikk. €	Poikk. %
RAKENNUKSET						
Keskuskoulun rakennushanke						
Menot	-2 000 000		-2 000 000	-241 452	1 758 548	-88 %
Netto	-2 000 000		-2 000 000	-241 452	1 758 548	-88 %
Terveyskeskuksen saneeraus						
Menot	-50 000		-50 000	-44 057	5 943	-12 %
Netto	-50 000		-50 000	-44 057	5 943	-12 %
Maununtupa kunnostus						
Menot	-80 000		-80 000	-19 503	60 497	-76 %
Netto	-80 000		-80 000	-19 503	60 497	-76 %
Lietohallin esteettömät reitit						
Menot	-50 000		-50 000	-15 990	34 010	-68 %
Tulot	30 000		30 000		-30 000	-100 %
Netto	-20 000		-20 000	-15 990	4 010	-20 %
Loukilinnan lisätilat, käynnissä oleva						
Menot	-55 000		-55 000	-158 127	-103 127	188 %
Netto	-55 000		-55 000	-158 127	-103 127	188 %
Lukion vesikatteen uusiminen						
Menot	-230 000		-230 000	-181 695	48 305	-21 %
Netto	-230 000		-230 000	-181 695	48 305	-21 %
Kiinteistön lämmitysjärjestelmän muutos (kaukolämpö/maalämpö)						
Menot	-190 000		-190 000	-249 833	-59 833	31 %
Tulot	35 000		35 000	72 210	42 210	121 %
Netto	-155 000		-155 000	-177 623	-22 623	15 %
Jokilaakson koulun automaation saneeraus						
Menot	-60 000		-60 000	-36 719	23 281	-39 %
Netto	-60 000		-60 000	-36 719	23 281	-39 %
Tarvasjoen koulun julkisivun korjaus						
Menot	-50 000		-50 000	-3 796	46 204	-92 %
Netto	-50 000		-50 000	-3 796	46 204	-92 %
Lietohallin kosteiden tilojen korjaus						
Menot	-80 000		-80 000	-676	79 324	-99 %
Netto	-80 000		-80 000	-676	79 324	-99 %
Valmistus- ja jakelukeittiöiden uusinnat						
Menot	-30 000		-30 000		30 000	-100 %
Netto	-30 000		-30 000		30 000	-100 %

Liikuntatilojen valaistuksen uusiminen (Jokilaakso, Ilmarinen, Littoinen, Loukinainen)						
Menot	-55 000		-55 000	-8 090	46 910	-85 %
Netto	-55 000		-55 000	-8 090	46 910	-85 %
Loukinaisten uusi päiväkot						
Menot	-500 000		-500 000	-19 272	480 728	-96 %
Netto	-500 000		-500 000	-19 272	480 728	-96 %
Koulujen ja päiväkotien leikkivälineet						
Menot	-60 000		-60 000	-46 748	13 252	-22 %
Netto	-60 000		-60 000	-46 748	13 252	-22 %
Pienhankkeet						
Menot	-390 000		-390 000	-413 334	-23 334	7 %
Netto	-390 000		-390 000	-413 334	-23 334	7 %

Loukinaisten lisätilat

Hankkeen kustannukset ylittyivät koska kohteen perustusolosuhteet olivat oletettua heikkommat. Rakennusta ei voitu perustaa kevyesti, vaan se piti paaluttaa sekä toteuttaa raskas teräspalkisto. Myös maanrakennustyöt sekä pihojen ennallistamis- ja viimeistelytyöt olivat odotettua haastavammat tämän johdosta. Hankkeen monimutkaistuminen aiheutti myös oletettua enemmän konsultti- ja suunnittelukustannuksia.

Pienhankkeet

Nimi	Toteuma
Järvikoto vaihe 3	-403
Kukonharjan päiväkodin kosteusvaurion	-95 421
Tuulenpesä pihavarasto	-1 954
Kaupungintalon taukotila	-12 988
Jokilaakson koulun äänentoiston uusiminen	-24 940
Härkätien yhteiskeittiön perusparannus	-1 407
Vanha kunnantalo, kuntotutkimukset	-85 522
Tarvasjoen kenttätuvan kunnostus	- 8 238
Ilmaristen koulun lisätila	-20 502
Ilmalämpöpumppujen hankinta	-16 980
Loukinaisten koulun sadevesikorjaus	-26 482
Loukinaisten koulun korjaus	-4 702
Järvelän parvekkeet	-263

Pahkamäen koulun portaat	-3 683
Terveyskeskuksen katon vuotokorjaus	-71 815
Kaupungintalon vesi- ja viemärikorjaus	-18 961
Muut yksittäiset pienhankkeet	-19 073

(Pienhankkeet yhteensä 413 334)

INFRA

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikk. €	Poikk. %
INFRA						
Yleiset leikkikentät ja puistot						
Menot	-120 000		-120 000	-126 259	-6 259	5 %
Netto	-120 000		-120 000	-126 259	-6 259	5 %
Asfaltointi, asuinalueiden ensimmäinen asfaltointi ja pintaukset						
Menot	-400 000		-400 000	-424 880	-24 880	6 %
Netto	-400 000		-400 000	-424 880	-24 880	6 %
Kaavateiden valaistus						
Menot	-120 000		-120 000	-163 022	-43 022	36 %
Netto	-120 000		-120 000	-163 022	-43 022	36 %
Vanhojen valaistusten peruskorjaus / yhteiskaivuukohteet, jatkuva hanke						
Menot	-250 000		-250 000	-86 492	163 508	-65 %
Netto	-250 000		-250 000	-86 492	163 508	-65 %
Led -valaisimien himmennysliittimien asennus						
Menot	-30 000		-30 000	-31 626	-1 626	5 %
Netto	-30 000		-30 000	-31 626	-1 626	5 %
Liikenteenohjauslaitteet						
Menot	-30 000		-30 000	-19 079	10 921	-36 %
Netto	-30 000		-30 000	-19 079	10 921	-36 %
Teollisuusalueiden kytitykset						
Menot	-25 000		-25 000	-20 162	4 838	-19 %
Netto	-25 000		-25 000	-20 162	4 838	-19 %
Kävelyn, pyöräilyn ja joukkoliikenteen edistämisen pienhankkeet						
Menot	-130 000		-130 000	-53 798	76 202	-59 %
Netto	-130 000		-130 000	-53 798	76 202	-59 %
Infran pienhankkeet						
Menot	-300 000		-300 000	-227 260	72 740	-24 %
Netto	-300 000		-300 000	-227 260	72 740	-24 %

Hulevesijärjestelmät (uudet kaava-alueet ja saneeraukset)						
Menot	-300 000		-300 000	-103 744	196 256	-65 %
Netto	-300 000		-300 000	-103 744	196 256	-65 %
Nuolemontien kevyenliikenteen väylä						
Menot	-270 000		-270 000	-310 809	-40 809	15 %
Netto	-270 000		-270 000	-310 809	-40 809	15 %
Kaunistontien kevyenliikenteen väylä						
Menot	-290 000	-80 000	-370 000	-364 957	5 043	-1 %
Netto	-290 000	-80 000	-370 000	-364 957	5 043	-1 %
Teijulan alueen laajennus						
Menot	-1 000 000		-1 000 000	-626 550	373 450	-37 %
Netto	-1 000 000		-1 000 000	-626 550	373 450	-37 %
Matintalo2 ja 3 kaava-al.tot.						
Menot				-540	-540	
Netto				-540	-540	
Vanhalinnan alue, Turun Yliopistosäätiön uusi alue						
Menot	-30 000		-30 000	-411	29 589	-99 %
Tulot	30 000		30 000		-30 000	-100 %
Netto				-411	-411	
KT 40 2-vaiheen rakentaminen						
Menot	-110 000		-110 000	-71 952	38 048	-35 %
Netto	-110 000		-110 000	-71 952	38 048	-35 %
Avanti eritasoliittymä						
Menot	-4 000 000		-4 000 000	-3 515 711	484 289	-12 %
Tulot	1 320 000		1 320 000	1 146 406	-173 594	-13 %
Netto	-2 680 000		-2 680 000	-2 369 304	310 696	-12 %
Pääskykalliontien saneeraus ja Louhoskujan rakentaminen						
Menot	-650 000		-650 000	-652 773	-2 773	0 %
Netto	-650 000		-650 000	-652 773	-2 773	0 %
Suopohjan asemakaava						
Menot	-50 000		-50 000	-41 983	8 018	-16 %
Netto	-50 000		-50 000	-41 983	8 018	-16 %
Vikkeläkuja / Itäsippaantie						
Menot	-650 000		-650 000	-252 721	397 279	-61 %
Netto	-650 000		-650 000	-252 721	397 279	-61 %
Tastonmetsä 2 / Louhenpolku Sammontie KLV						
Menot	-400 000		-400 000	-80 418	319 582	-80 %
Netto	-400 000		-400 000	-80 418	319 582	-80 %
Tammentaan asemakaava						
Menot	-50 000		-50 000		50 000	-100 %
Netto	-50 000		-50 000		50 000	-100 %
Katunäkymäkuvaukset ja katujen kuntokartoitus						
Menot	-45 000		-45 000	-21 100	23 900	-53 %
Netto	-45 000		-45 000	-21 100	23 900	-53 %
Kaavateiden sillat,						

kuntokarttoitus / saneeraus						
Menot	-120 000		-120 000	-17 530	102 470	-85 %
Netto	-120 000		-120 000	-17 530	102 470	-85 %
Asfaltointi, teollisuusalueiden ensimmäinen asfaltointi ja pintaukset						
Menot	-200 000		-200 000	-148 562	51 438	-26 %
Netto	-200 000		-200 000	-148 562	51 438	-26 %
Liedon portin laajennus						
Menot	-50 000		-50 000		50 000	-100 %
Netto	-50 000		-50 000		50 000	-100 %

309101 Yleiset leikkikentät ja puistot 22-23

- projektille kirjattu kuluja virheellisesti

309201 Asfaltointi, kaava-al. ensimm. asfaltointi ja pintaukset 22-23

- projektille kirjattu kuluja virheellisesti

309301 Kaavateiden valaistus 22-23

- projektille kirjattu kuluja virheellisesti

309303 Led-valaisimien himmennysliittimien asennus 22-23

- materiaalien kustannusmuutos

309901 Nuolemontien klv 22-23

- vesihuollon ja viimeistelytöiden lisätyöt kasvattivat kuluja

309904 Matintalo 2 ja 3 kaava-al. tot. -22

- suljetulle projektille kirjattu kuluja virheellisesti

309906 Vanhalinnan uusi al. Jalokiventie -22

- suljetulle projektille kirjattu kuluja virheellisesti

Investointien toteuma jäi 1,88 M€ vajaaksi.

VESI

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikk. €	Poikk. %
VESI						
Vesijohtolinjojen saneeraus						
Menot	-140 000		-140 000	-58 376	81 624	-58 %
Netto	-140 000		-140 000	-58 376	81 624	-58 %
Viemäriinjojen saneeraus						
Menot	-140 000		-140 000	-72 290	67 710	-48 %
Netto	-140 000		-140 000	-72 290	67 710	-48 %
Tarvasjoen vesitornin kuntotutkimus / saneeraus						
Menot	-250 000		-250 000	-43 595	206 405	-83 %
Netto	-250 000		-250 000	-43 595	206 405	-83 %
Avanti-Tammi, E18						

liik.järjestelyistä johtuvat muutokset						
Menot	-50 000		-50 000	-73 876	-23 876	48 %
Netto	-50 000		-50 000	-73 876	-23 876	48 %
Tarvasjoen vesijohtoverkoston saneeraus						
Menot	-100 000		-100 000	-35 966	64 034	-64 %
Netto	-100 000		-100 000	-35 966	64 034	-64 %
Pääskykalliontien saneeraus, Louhoskuja						
Menot	-200 000		-200 000		200 000	-100 %
Netto	-200 000		-200 000		200 000	-100 %
Vesihuollon pienhankkeet						
Menot	-520 000		-520 000		520 000	-100 %
Netto	-520 000		-520 000		520 000	-100 %
Viemäriverkoston kuntotutkimus						
Menot	-100 000		-100 000	-66 712	33 288	-33 %
Netto	-100 000		-100 000	-66 712	33 288	-33 %
Teijulan alueen laajennus KT						
Menot	-400 000		-400 000	-283 305	116 695	-29 %
Netto	-400 000		-400 000	-283 305	116 695	-29 %
Laakkari-Rauhakylä-keskusta VJ-Haara, vaihe 4						
Menot	-300 000		-300 000	-12 875	287 125	-96 %
Netto	-300 000		-300 000	-12 875	287 125	-96 %
Liedon Portin laajennus II						
Menot	-40 000		-40 000		40 000	-100 %
Netto	-40 000		-40 000		40 000	-100 %
Tammentaan asemankaava						
Menot	-30 000		-30 000	-2 750	27 250	-91 %
Netto	-30 000		-30 000	-2 750	27 250	-91 %
Tastonmetsä 2 / Louhenpolku						
Menot	-230 000		-230 000	-56 895	173 105	-75 %
Netto	-230 000		-230 000	-56 895	173 105	-75 %
Suopohjan asemakaava						
Menot	-30 000		-30 000	-43 329	-13 329	44 %
Netto	-30 000		-30 000	-43 329	-13 329	44 %
Vikkeläkuja KT						
Menot	-150 000		-150 000	-89 351	60 649	-40 %
Netto	-150 000		-150 000	-89 351	60 649	-40 %

Investoinnit:

- Vesijohtolinjojen saneerauskohteita oli mm. Ajurintien vanhojen runkolinjojen ja -venttiilien uusiminen sekä Hanhipolun ja Vierun alueen runkolinjojen saneeraus

- Viemäriinjojen saneeraus tehtiin Asemalla, Ilmarisissa ja Littoisissa

- Tarvasjoen vesitornin kuntotutkimus/saneeraus: saneeraussuunnitelmat valmistui keväällä 2023, kilpailutuksessa saatiin yksi tarjous, joka ylitti talousarviossa varatun summan reilusti. Kilpailutus keskeytettiin ja esitetty taloussuunnitelmassa v.2025

- Avanti - Tammi E18 liikennejärjestelyistä johtuvat muutokset: Ylitys johtui Avantin eritasoliittymän

rakentamiseen ja Länsi-Avantintien risteysjärjestelyihin liittyvien vesijohdon runkolinjan siirtoihin. Lisäksi uusittiin Tammen jv-pumppaamo; paineviemärin käänntö Avantin suuntaan pois vanhalta asuinalueelta.

- Tarvasjoen vesijohtoverkoston saneeraus: Uusittiin venttiileitä ja paloposteja v. 2023 aikana sekä Virolan alueen runkolinjan saneerausta.

- Pääskykalliontien saneeraus, Louhoskuja: ei Liedon Veden toteutusta. Aurajoki Oy:n vesisyöttö toteutettiin Pääskyntieltä ja viemärointi rakennettuun Pääskykalliontien runkolinjaan.

- Vesihuollon pienhankkeet: Avattu projektinumerot pienhankkeille, kustannukset ei ole kirjautunut tähän. Korjataan.

- Viemäriverkoston kuntotutkimus: Littoisten alueen viemäriinjat pesty ja kuvattu, yhteensä n. 20 km. Liittyy kuntokartoitukseen ja saneeraussuunnitelman laadintaan. Lisäksi toteutettu alueita Zoom-kuvauksella.

- Laakkari - Rauhakylä - keskusta, VJ-haara vaihe 4: v. 2023 osalta kirjattu suunnittelu- ja maanomistajaluvan hakemiseen liittyvät kustannukset. Urakka kilpailutettu v.2023 lopussa, urakka valmistuu v. 2024 aikana.

- Liedon Portin laajennus II: ei kaavoitus- eikä investointiohjelmassa v. 2023.

- Tammentaan asemakaava: suunnittelu käynnistyy v. 2024 tontinmyyntiohjelman mukaisesti.

- Tastonmetsä 2/Louhenpolku: V. 2024 toteutuskohde. v. 2023 kirjattu suunnittelu- ja hankkeen kilpailuttamiseen liittyvät kustannukset.

- Suopohjan asemakaava: Ylitys 23 t€ johtuu suunnittelukustannuksista ja pohjatutkimuksista uuden teollisuusalueen suunnittelussa. Lisäksi uuden pumppaamon/paineviemärin mitoitus ja suunnitelmat vietiin kilpailutukseen.

- Vikkeläkuja KT: Liedon Veden osuus kunnallistekniikan rakentamiskustannuksista (vj + jv). Linjapumppaamo toteutettu jo v. 2022 E18 putkistomuutosten yhteydessä.

- Varautumisen investoinnit: Loukinaisten jätevedenpumppaamon kiinteä varavoimakone; muutokset toteutettu, kilpailutetaan yhdessä tilapalvelun kanssa.

Pienhankkeet

Nimi	Toteuma
Vanhat alueet	-207 286
Uudet asuntoalueet	-52 112
Uudet teollisuusalueet	-22 495
Vanhat teollisuusalueet	-1 590
Vanhalinna, Turun Yliopistosäätiö	-173 758
Äkilliset korjauskohteet	-35 842
Aluemittaus	-91 690
Konekortisto	-8 200

(Pienhankkeet yhteensä 592 973)

LIIKUNTA

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikk. €	Poikk. %
LIIKUNTA						
Ulkokuntosali keskusurh.kentän viereen						
Menot	-20 000		-20 000	-20 242	-242	1 %
Tulot						
Netto	-20 000		-20 000	-20 242	-242	1 %
Viertolan kenttäalueen peruskorjaus						
Menot	-30 000		-30 000	-7 752	22 248	-74 %
Tulot						
Netto	-30 000		-30 000	-7 752	22 248	-74 %
Ilmaristen koulun kentän huoltorakennus						
Menot	-70 000		-70 000	-10 845	59 155	-85 %
Tulot						
Netto	-70 000		-70 000	-10 845	59 155	-85 %
Ulkoliikuntapaikkojen pinnoitukset ja kenttien led-valaistukset						
Menot		-55 000	-55 000	-44 808	10 192	-19 %
Tulot						
Netto		-55 000	-55 000	-44 808	10 192	-19 %
Koulujen ja pk:n liik.pihojen ulkoiluväl.						
Menot	-50 000		-50 000	-32 541	17 459	-35 %
Tulot						
Netto	-50 000		-50 000	-32 541	17 459	-35 %

Ilmaristen kentän tekonurmi						
Menot		-43 000	-43 000	-41 935	1 065	-2 %
Tulot						
Netto		-43 000	-43 000	-41 935	1 065	-2 %

2.4 Rahoitusosan toteutuminen

1 000 €	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama €	Poikkeama %
Toiminnan rahavirta						
Vuosikate	12 417	-2 043	10 374	15 113	4 739	45,68%
Tulorahoituksen korjauserät	-1 700	0	-1 700	-2 101	401	-23,59%
Investointien rahavirta						
Investointimenot	-16 600	-237	-16 837	-13 125	3 712	-22,05%
Rahoitusosuudet investointimenoihin	1 457	0	1 415	1 219	-196	-14%
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	2 200	0	2 200	2 589	-389	-17,68%
Toiminnan ja investointien rahavirta	-2 226	-2 280	-4 548	3 695	8 267	-181,77%
Rahoituksen rahavirta						
Antolainauksen muutokset						
Antolainasaamisten lisäykset muille	0	0	0	0	0	***
Antolainasaamisten vähennykset muille	0	0	0	18	18	***
Lainakannan muutokset						
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	0	0	0	0	0	
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-2 500	0	-2 500	-2 382	118	-4,72%
Lyhytaikaisten lainojen muutos	6 500	0	6 500	-6 000	-12 500	-192,31%
Rahoituksen rahavirta	4 000	0	4 000	-8 382	-12 382	-213,37%
Oman pääoman muutokset	0	0	0	0	0	0
Vaikutus maksuvalmiuteen	-107	-2 280	-548	-4 687	-4 115	-311,39%

Liedon kaupungin lainakanta laski noin 8,4 miljoonaa euroa vuoden 2023 aikana. Talousarviossa ennakoitiin 4,0 miljoonan euron lainakannan kasvua.

Rahoitustarvetta pienensi talousarviota suurempi positiivinen vuosikate noin 13,7 miljoonaa euroa, ja lisäksi investointien talousarviota pienempi toteuma.

2.5 Yhteenveto määrärahojen ja tuloarvioiden toteutumisesta

	Sito- vuus N B	Määrärahat					Tuloarviot				
		Alkup. TA	TA:n muutokset	Muutettu TA	Toteu- tuma	Poik- keama	Alkup. TA	TA:n muutokset	Muutettu TA	Toteu- tuma	Poik- keama
Ulkoiset ja sisäiset											
Käyttötalousosa											
Tarkastusltk	N	47	0	47	43	4	0	0	0	0	0
Keskusvaaliltk	N	62	0	62	63	-1	35	0	35	37	2
Kaupunginhallitus	N	8 929	123	9 052	8 749	303	9 468	0	9 468	9 965	497
Ympäristöterv.ltk	N	1 759	20	1 779	1 914	-135	1 570	0	1 570	1 693	123
Varhaiskasv. ja koul.ltk	N	44 534	1 494	46 028	46 390	-362	3 009	-250	2 759	3 050	291
Kulttuuri- ja vapaa-aik.ltk	N	3 889	27	3 916	3 764	152	355	0	355	416	61
Tekninen ltk (ilman vesi)	N	13 169	98	13 267	14 125	-858	9 926	0	9 926	10 411	485
Kaavoitus ja rakltk	N	1 794	22	1 816	2 664	-849	2 748	0	2 748	3 289	541
Liedon vesi	N	3 877	9	3 886	3 580	306	5 081	0	5 081	4 418	-663
Tuloslaskelmaosa											
Verotulot	B						44 630	0	44 630	47 036	2 406
Valtionosuudet	B						15 240	0	15 240	16 421	1 181
Korkotulot	B						36	0	36	154	118
Muut rahoitustulot	B						174	0	174	400	226
Korkomenot	B	2 000	0	2 000	787	1 213					
Muut rahoitusmenot	B	102	0	102	96	6					
Investointiosa											
<i>Kunnanhallitus</i>											
Maa- ja vesialueet	B	0	0	0	261	-261	0	0	0	0	0
Rakennukset	B										
Irtaimisto	B	0	0	0	29	-29	0	0	0	0	0
Osakkeet ja osuudet	B	0	0	0	-10	10	0	0	0	0	0
<i>Varhaiskasv. ja koul.ltk</i>											
Irtaimisto	B	0	0	0	0	0					
<i>Kulttuuri- ja vapaa-aik.ltk</i>											
Liikunta		170	98	268	158	110					
Irtaimisto	B										
<i>Tekninen lautakunta</i>											
Talorakennus	B	3 880	0	3 880	1 439	2 441	65	0	65	72	7
Kiinteät rak ja laitteet	B	9 620	80	9 700	7 362	2 338	1 350	0	1 350	1 146	-204
Irtaimisto	B	259	0	259	201	58					
<i>Liedon vesi</i>											
Maa- ja vesialueet	B										
Vesi- ja viemäriinjat	B	2 680	0	2 680	1 432	1 248	30	0	30	46	16
Irtaimisto	B	50	0	50	0	50					
<i>Kaavoitus</i>											
Irtaimisto	B	0	0	0	0	0					
Rahoitusosa											
<i>Antolainauksen muutokset</i>											
Lisäykset	B	0	0	0	0	0					
Vähennykset	B						0	0	0	18	18
<i>Lainakannan muutokset</i>											
Pitkäaikaisten lisäys	B	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Pitkäaikaisten vähennys	B	-2 500		-2 500	-2 382	-118					
Lyhytaikaisten muutos	N	6 500		6 500	-6 000	12 500	0	0	0	0	0
Oman pääoman muutokse	B	0	0	0	0	0					
Vaikutus maksuvalmiuteen		4 000	0	4 000	-8 382	12 382	0	0	0	18	18
YHTEENSÄ		100 821	1 971	102 792	84 665	18 127	93 718	-250	93 468	98 571	5 103

Tilinpäätöslaskelmat

3 TILINPÄÄTÖSLASKELMAT

3.1 Liedon kaupungin tuloslaskelma

Tuloslaskelma Liedon kunta	1.1.-31.12.2023		1.1.-31.12.2022	
Toimintatuotot				
Myyntituotot	6 947 915,77		12 130 512,76	
Maksutuotot	2 299 787,51		5 711 503,76	
Tuet ja avustukset	1 822 884,26		5 184 411,85	
Muut toimintatuotot	7 180 013,68	18 250 601,22	4 299 947,35	27 326 375,72
Toimintakulut				
Henkilöstökulut	-39 474 996,24		-58 336 913,97	
Palkat ja palkkiot	-31 638 602,13		-47 287 485,51	
Henkilösivukulut	-7 836 394,11		-11 049 428,46	
Palvelujen ostot	-14 197 930,75		-57 145 154,44	
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-6 014 248,12		-8 441 321,75	
Avustukset	-4 931 052,87		-6 970 323,91	
Muut toimintakulut	- 1 645 826,96	-66 264 054,94	-2 212 907,28	-133 106 621,35
Toimintakate		-48 013 453,72		-105 780 245,63
Verotulot		47 035 640,09		92 766 920,26
Valtionosuudet		16 421 075,00		26 916 623,00
Rahoitustuotot ja -kulut				
Korkotuotot	153 965,49		54 561,92	
Muut rahoitustuotot	307 595,55		91 989,61	
Korkokulut	-787 101,35		-586 980,34	
Muut rahoituskulut	-3 772,63	-329 312,94	-6 008,57	-446 437,38
Vuosikate		15 113 948,43		13 456 860,25
Poistot ja arvonalentumiset				
Suunnitelman mukaiset poistot	-8 332 570,39		-7 214 259,65	
Arvonalentumiset	-71 800,44	-8 404 370,83	-66 716,31	-7 280 975,96
Tilikauden tulos		6 709 577,60		6 175 884,29
Investointivaraus		-4 000 000,00		-4 000 000,00
Poistoeron väh (+)/lisäys (-)		5 045,64		5 045,64
Tilikauden ylijäämä(+)/alijäämä(-)		2 714 623,24		2 180 929,93

3.2 Liedon kaupungin rahoituslaskelma

Rahoituslaskelma Liedon kaupunki	2023		2022	
Toiminnan rahavirta				
Vuosikate	15 113 948,43		13 456 860,25	
Tulorahoituksen korjauserät	-2 101 071,86	13 012 876,57	-1 641 366,54	11 815 493,71
Investointien rahavirta				
Investointimenot	-13 125 301,66		-11 443 087,06	
Rahoitusosuudet investointimenoihin	1 218 616,44		46 000,00	
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	2 589 187,62	-9 317 497,60	1 749 698,88	-9 647 388,18
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA		3 695 378,97		2 168 105,53
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA				
Antolainauksen muutokset				
Antolainasaamisten lisäykset	0,00		0,00	
Antolainasaamisten vähennykset	18 103,08	18 103,08	18 103,08	18 103,08
Lainakannan muutokset				
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	0,00		0,00	
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-2 382 675,66		-2 383 630,98	
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-6 000 000,00	-8 382 675,66	-1 036 242,13	-3 419 873,11
Muut maksuvalmiuden muutokset				
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	0,00		-79 147,94	
Vaihto-omaisuuden muutos	0,00		0,00	
Saamisten muutos	3 482 007,07		-2 721 917,31	
Korottomien velkojen muutos	-3 363 993,89	118 013,18	3 078 828,27	277 763,02
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA		-8 246 559,40		-3 124 007,01
RAHAVAROJEN MUUTOS		-4 551 180,43		-955 901,48
Rahavarojen muutos				
Rahavarat 31.12.	3 621 474,41		8 172 654,84	
Rahavarat 1.1.	8 172 654,84	-4 551 180,43	9 128 556,32	-955 901,48

3.3 Liedon kaupungin tase

VASTAAVAA	31.12.2023	31.12.2022
PYSYVÄT VASTAAVAT	125 150 186,72	127 346 076,26
Aineettomat hyödykkeet	126 584,52	146 301,48
Aineettomat oikeudet	11 977,50	42 977,50
Muut pitkäaikaiset menot	114 607,02	103 323,98
Aineelliset hyödykkeet	120 384 633,06	117 321 106,72
Maa- ja vesialueet	25 656 345,00	24 069 589,48
Rakennukset	56 164 839,95	57 102 625,85
Kiinteät rakenteet ja laitteet	36 582 479,74	30 530 930,66
Koneet ja kalusto	634 253,80	590 993,17
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	1 346 714,57	5 026 967,56
Sijoitukset	4 638 969,14	9 878 668,06
Osakkeet ja osuudet	4 053 558,63	9 275 154,47
Muut lainasaamiset	417 439,51	435 542,59
Muut saamiset	167 971,00	167 971,00
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	436 177,65	445 164,71
Valtion toimeksinnot	64 966,63	78 719,81
Lahjoitusrahastojen varat	354 712,24	357 554,97
Muut toimeksiantojen varat	16 498,78	8 889,93
VAIHTUVAT VASTAAVAT	8 129 718,61	15 370 636,90
Saamiset	4 507 290,99	7 197 028,85
Pitkäaikaiset saamiset	96 934,50	161 218,50
Muut saamiset	96 934,50	161 218,50
Lyhytaikaiset saamiset	4 410 356,49	7 035 810,35
Myyntisaamiset	2 670 054,22	3 862 095,82
Muut saamiset	770 950,70	1 133 877,73
Siirtosaamiset	969 351,57	2 039 836,80
Rahoitusarvopaperit	953,21	953,21
Rahat ja pankkisaamiset	3 621 474,41	8 172 654,84
VASTAAVAA YHTEENSÄ	133 716 082,98	143 161 877,87

VASTATTAVAA	31.12.2023	31.12.2022
OMA PÄÄOMA	47 601 752,91	46 984 895,27
Peruspääoma	29 556 700,73	31 654 466,33
Edellisten tilikausien ylijäämä	15 330 428,94	13 149 499,01
Tilikauden ylijäämä	2 714 623,24	2 180 929,93
POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET	8 021 086,44	4 026 132,08
Poistoero	21 086,44	26 132,08
Investointivaraus	8 000 000,00	4 000 000,00
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	436 177,65	445 164,71
Valtion toimeksiannot	64 966,63	78 719,81
Lahjoitusrahastojen pääomat	354 712,24	357 554,97
Muut toimeksiantojen pääomat	16 498,78	8 889,93
VIERAS PÄÄOMA	77 657 065,98	91 705 685,81
Pitkäaikainen	39 813 184,58	41 465 432,16
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	27 756 945,00	30 112 482,00
Lainat julkisyhteisöiltä	0,00	0,00
Muut velat/Liittymismaksut ja muut velat	12 056 239,58	11 352 950,16
Lyhytaikainen	37 843 881,40	50 240 253,65
Joukkovelkakirjalainat	23 000 000,00	29 000 000,00
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	2 355 537,00	2 355 507,00
Lainat julkisyhteisöiltä	0,00	27 168,66
Saadut ennakot	462 084,70	1 008 183,39
Ostovelat	5 806 564,84	7 072 087,05
Muut velat/Liittymismaksut ja muut velat	708 184,54	1 059 472,68
Siirtovelat	5 511 510,32	9 717 834,87
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	133 716 082,98	143 161 877,87

3.4 Konsernituloslaskelma

Konsernituloslaskelma 1 000 €	1.1.-31.12.2023		1.1.-31.12.2022	
Toimintatuotot		24 122		58 825
Toimintakulut		-72 373		-164 249
Osuus osakkusyhteisöjen voitosta (tappiosta)		-79		-15
TOIMINTAKATE		-48 330		-105 439
Verotulot		47 036		92 767
Valtionosuudet		18 025		28 488
Rahoitustuotot ja -kulut				
Korkotuotot	138		28	
Muut rahoitustuotot	310		112	
Korkokulut	-1 097		-861	
Muut rahoituskulut	-27	-676	-29	-750
VUOSIKATE		16 055		15 066
Poistot ja arvonalentumiset				
Suunnitelman mukaiset poistot	-9 480		-9 876	
Arvonalentumiset	-72	-9 552	-67	-9 943
TILIKAUDEN TULOS		6 503		5 123
Laskennalliset verot		-8		-27
Vähemmistöosuudet		0		-3
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)		6 495		5 093

3.5 Konsernirahoituslaskelma

Konsernirahoituslaskelma 1 000 €	1.1.-31.12.2023		1.1.-31.12.2022	
Toiminnan rahavirta				
Vuosikate	16 041		15 066	
Satunnaiset erät	14		0	
Tulorahoituksen korjaukset	-2 022	14 033	-1 683	13 383
Investointien rahavirta				
Investointimenot	-13 393		-18 494	
Rahoitusosuudet investointimenoihin	1 219		253	
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	2 592	-9 582	1 854	-16 387
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA		4 450		-3 004
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA				
Antolainauksen muutokset				
Antolainasaamisten lisäykset	-2		0	
Antolainasaamisten vähennykset			18	18
Lainakannan muutokset				
Pitkäaikaisten lainojen lisäys			5 948	
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-3 386		-4 560	
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-6 040	-9 426	-34	1 354
Oman pääoman muutokset			-82	-82
Muut maksuvalmiuden muutokset				
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset			80	
Vaihto-omaisuuden muutos	212		45	
Saamisten muutos	2 991		-2 269	
Korottomien velkojen muutos	-4 348	-1 145	3 144	1 000
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA		-10 571		2 290
RAHAVAROJEN MUUTOS		-6 120		-714
Rahavarojen muutos				
Rahavarat 31.12.		6 293		12 413
Rahavarat 1.1.		12 413		13 127
		-6 120		-714

3.6 Konsernitase

VASTAAVAA 1 000 €	31.12.2023	31.12.2022
PYSYVÄT VASTAAVAT	137 428	152 674
Aineettomat hyödykkeet	151	188
Aineettomat oikeudet	14	50
Muut pitkävaikutteiset menot	137	138
Ennakkomaksut		
Aineelliset hyödykkeet	133 024	147 836
Maa- ja vesialueet	26 257	25 023
Rakennukset	62 948	78 773
Kiinteät rakenteet ja laitteet	41 499	35 537
Koneet ja kalusto	927	2 711
Muut aineelliset hyödykkeet	0	7
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	1 393	5 784
Sijoitukset	4 253	4 650
Osakkuusyhtiöosuudet	59	472
Muut osakkeet ja osuudet	3 858	4 008
Muut saamiset	335	171
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	1 058	1 026
VAIHTUVAT VASTAAVAT	12 609	23 327
Vaihto-omaisuus	200	775
Saamiset	0	9 729
Pitkäaikaiset saamiset	99	163
Lyhytaikaiset saamiset	5 576	9 565
Rahoitusarvopaperit	441	410
Rahat ja pankkisaamiset	6 293	12 413
VASTAAVAA YHTEENSÄ	151 095	177 027

VASTATTAVAA 1 000 €	31.12.2023	31.12.2022
OMA PÄÄOMA	56 193	51 833
Peruspääoma	29 553	31 656
Arvonkorotusrahasto		
Muut omat rahastot	3	19
Ed. tilikausien yli-/alijäämä	20 142	15 067
Tilikauden yli-/alijäämä	6 495	5 092
VÄHEMMISTÖOSUUDET	7	27
PAKOLLISET VARAUKSET	0	1 065
Eläkevaraukset	0	3
Muut pakolliset varaukset	0	1 061
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	1 078	1 046
VIERAS PÄÄOMA	93 817	123 056
Pitkäaikainen korollinen vieras pääoma	40 789	52 069
Pitkäaikainen koroton vieras pääoma	12 858	11 950
Lyhytaikainen korollinen vieras pääoma	26 568	34 380
Lyhytaikainen koroton vieras pääoma	13 602	24 658
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	151 095	177 027

Tilinpäätöksen liitetiedot

4 TILNPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT

4.1 Tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

4.1.1 Liedon kaupungin tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

Liitetietojen numerointi viittaa kirjanpitolautakunnan kuntajaoston yleisohjeessa tilinpäätöksen liitetiedoista käytettyyn liitetietokohtaiseen numerointiin.

1 ARVOSTUS- JA JAKSOTUSPERIAATTEET SEKÄ -MENETELMÄT

Tulojen ja menojen kirjaamisperusteet

Tulot ja menot kirjataan suoriteperusteisesti, poikkeuksena verotulot, jotka kirjataan niiden tilitysjankohdan mukaisesti ao. tilikaudelle. Mikäli joulukuussa tilittävä määrä on poikkeuksellisesti negatiivinen, kirjataan se ao. tilikauden verotulojen vähennykseksi ja siirtovelaksi.

Pysyvät vastaavat

Pysyvien vastaavien aineettomat ja aineelliset hyödykkeet on merkitty taseeseen hankintamenoon vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla ja investointimenoihin saaduilla rahoitusosuuksilla tai avustuksilla. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu ennalta laaditun, kunnanvaltuuston hyväksymän poistosuunnitelman mukaisesti. Poistosuunnitelman mukaiset suunnitelmapoistojen laskentaperusteet on esitetty tuloslaskelman liitetiedoissa kohdassa suunnitelman mukaisten poistojen perusteet, liite 11.

Poistosuunnitelma on päivitetty vuonna 2012 (KV 92/24.9.2012). Uutta poistosuunnitelmaa käytetään vuonna 2012 ja sen jälkeen valmistuneissa tai hankituissa käyttöomaisuusinvestoinneissa.

Pysyvien vastaavien sijoitukset on merkitty taseeseen hankintamenoon tai sitä alempaan todennäköiseen arvoon, jos sijoituksen todennäköisesti tulevaisuudessa kerryttämä tulo arvioidaan pysyvästi vielä poistamatonta hankintamenoa pienemmäksi.

Rahoitusomaisuus

Saamiset on merkitty taseeseen nimellisarvoon tai sitä alempaan todennäköiseen arvoon.

Rahoitusomaisuusarvopaperit on merkitty taseeseen hankintamenoon tai sitä alempaan todennäköiseen luovutushintaan.

Avustusten käsittely

Pysyvien vastaavien aineellisten hyödykkeiden hankintaan saadut rahoitusavustukset on merkitty ao. hyödykkeen hankintamenoa vähennykseksi.

Muut erät

Lomapalkat ja -rahat on kohdistettu sille tilikaudelle, jolle lomapäivien perustana olevat palkat kirjataan ottaen huomioon voimassa olevat työehtosopimusten määräykset vuosilomasta, loma-ajan palkasta ja lomarahasta. Lomapalkkavelan määrä tilinpäätöspäivänä on laskettu henkilötasolla.

2 ESITTÄMISTAPAMUUTOKSET

Ei ilmoitettavaa.

3 OIKAISUT EDELLISEN TILIKAUDEN TIETOIHIN

Ei ilmoitettavaa.

4 EDELLISEN TILIKAUDEN TIETOJEN VERTAILUKELPOISUUS

Sosiaali- ja terveystoimi sekä pelastuslaitos siirtyivät Varsinais-Suomen Hyvinvointialueelle 1.1.2023 alkaen, jonka vuoksi tilikaudet eivät ole vertailukelpoisia keskenään.

Uudistuksen myötä tehtiin Kirjanpitolautakunnan suosituksen mukaisesti korjaus avaavaan taseeseen 1.1.2023 siirtyneiden erien osalta. Korjauksia tehtiin seuraavasti:

VASTAAVAA	
Koneet ja kalusto	-32 939,76 €
Osakkeet ja osuudet	-5 164 884,40 €
VASTATTAVAA	
Peruspääoma	2 101 285,27 €
Siirtovelat	3 096 538,89 €

5 AIKAISEMPIIN TILIKAUSIIN KOHDISTUVAT TUOTOT JA KULUT

Ei ilmoitettavaa.

4.1.2 Konsernitilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

KONSERNITILINPÄÄTÖKSEN LAATIMISPERIAATTEET

Konsernitilinpäätöksen laajuus

Konsernitilinpäätökseen on yhdistelty kaikki tytäryhteisöt. Konsernitilinpäätökseen on yhdistelty kaikki kuntayhtymät, joissa kunta on jäsenenä (erittely liite 22).

Osakkuusyhteisöt Parravahan Vesi Oy ja Tilikunta Oy on yhdistelty sovelletun pääomaosuusmenetelmän mukaan.

Littoistenjärven säännöstely-yhtiö (yhteisyhteisö) on merkitty konsernitaseeseen vain sen hankintamenona osakkeissa ja osuuksissa sekä lisätietona liitetiedoissa. Nautelankoski-säätiö on jätetty yhdistelemättä, koska kuntakonsernin kannalta se on merkitykseltään vähäinen.

Kuntayhtymät on yhdistelty konsernitilinpäätökseen lukuarvoltaan peruspääoman jäsenosuuden mukaisessa suhteessa.

Sisäiset liiketapahtumat ja sisäiset katteet

Konserniyhteisöjen keskinäiset tuotot ja kulut sekä saamiset ja velat on vähennetty sekä konserniyhteisöjen ja kunnan omistamien kuntayhtymien keskinäiset tuotot ja kulut sekä saamiset ja velat on vähennetty. Olennaiset pysyviin vastaaviin sisältyvät sisäiset katteet on vähennetty. Konserniyhteisöjen kunnalle maksamia kiinteistöveroja ei ole vähennetty.

Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset

Konsernitaseessa vapaaehtoiset ja veroperusteiset varaukset sekä poistoero on jaettu vapaaseen omaan pääomaan ja laskennalliseen verovelkaan. Jako on otettu huomioon omistuksen eliminoinnissa, vähemmistöosuuksien erottamisessa sekä osakkuusyhteisöjen yhdistelemisessä. Laskennallinen verovelka on esitetty pitkäaikaisena ja laskennallisen verovelan muutos lyhytaikaisena vieraana pääomana.

Keskinäisen omistuksen eliminointi

Kunnan ja sen tytäryhteisöjen sekä kuntayhtymien keskinäinen omistus on eliminoitu.

Vähemmistöosuudet

Vähemmistöosuudet on erotettu konsernin yli- ja alijäämästä konsernituloslaskelmassa sekä konsernin omasta pääomasta konsernitaseessa.

Suunnitelmapoistojen oikaisu

Kiinteistötytäryhteisön aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden poistot on oikaistu suunnitelman mukaisiksi. Jäännösarvojen ero on kirjattu konsernituloslaskelmassa tytäryhteisön poistojen oikaisuksi ja aikaisemmille tilikausille kertynyt ero konsernitaseessa edellisten tilikausien yli- ja alijäämän oikaisuksi.

Osakkuusyhteisöt

Osakkuusyhteisöt on yhdistelty pääomaosuusmenetelmällä konsernitilinpäätökseen.

2 ESITTÄMISTAPAMUUTOKSET

Ei ilmoitettavaa.

3 OIKAISUT EDELLISEN TILIKAUDEN TIETOIHIN

Ei ilmoitettavaa.

4 EDELLISEN TILIKAUDEN TIETOJEN VERTAILUKELPOISUUS

Sosiaali- ja terveystoimi sekä pelastuslaitos siirtyivät Varsinais-Suomen Hyvinvointialueelle 1.1.2023 alkaen, jonka vuoksi tilikaudet eivät ole vertailukelpoisia keskenään.

Uudistuksen myötä tehtiin Kirjanpitolautakunnan suosituksen mukaisesti korjaus kaupungin avaavaan taseeseen 1.1.2023 siirtyneiden erien osalta. Korjauksia tehtiin seuraavasti:

VASTAAVAA	
Koneet ja kalusto	-32 939,76 €
Osakkeet ja osuudet	-5 164 884,40 €
VASTATTAVAA	
Peruspääoma	2 101 285,27 €
Siirtovelat	3 096 538,89 €

4.2 Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot

6 TOIMINTATUOTOT TEHTÄVÄALUEITTAIN

Ulkoiset 1 000 € *)	Konserni		Kunta	
	2023	2022	2023	2022
Yleishallinto	824	850	824	810
Kehittäminen	2 608	550	2 608	627
Sosiaali- ja terveyspalvelut	0	39 136	0	12 429
Opetus- ja kulttuuripalvelut	3 656	3 666	3 464	3 516
Tekniset palvelut	5 323	3 056	1 948	756
Kaavoitus- ja rakennuspalvelut	3 285	2 994	3 285	2 994
Ympäristöterveydenhuolto	1 704	1 474	1 704	1 474
Muut palvelut	2 292	2 486	0	0
Liedon Vesi	4 418	4 613	4 418	4 720
Toimintatuotot yhteensä	24 110	58 825	18 251	27 326

*) Eliminoitu myös kunnan ja Liedon Veden väliset tuotot

7 VEROTULOJEN ERITTELY

Kunta 1 000 €	2023	2022
VEROTULOT	47 036	92 767
Verotulot	37 579	81 603
Kiinteistövero	4 778	4 784
Osuus yhteisöveron tuotosta	4 679	6 380

8 VALTIONOSUUKSIEN JA VEROTULOMENETYSTEN KORVAUSTEN ERITTELY

1 000 €	Konserni		Kunta	
	2023	2022	2023	2022
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus	15 756	20 321	15 756	20 321
siitä: Verotuloihin perustuva valtionosuuksien tasaus	0	-93	0	-93
Opetus- ja kulttuuritoimen muut valtionosuudet	-287	-78	-1 891	-1 650
Verotulomenetysten korvaus	2 556	8 246	2 556	8 246
Valtionosuudet yhteensä	18 025	28 396	16 421	26 824

Verotulomenetysten korvaukset on työ- ja elinkeinoministeriön kirjanpitolautakunnan kuntajaoston 13.10.2020 antaman yleisohjeen mukaisesti esitetty vuoden 2020 osalta erikseen.

9 PALVELUJEN OSTOJEN ERITTELY

Kunta 1 000 €	2023	2022
Palvelujen ostot	- 21 279	- 65 829
Asiakaspalvelujen ostot	- 1 784	- 36 231
Muiden palveluiden ostot	- 19 495	- 29 598

11 SUUNNITELMAN MUKAISTEN POISTOJEN PERUSTEET JA NIIDEN MUUTOKSET**SUUNNITELMAN MUKAISTEN POISTOJEN PERUSTEET****Koskee investointeja ennen vuotta 2012**

1	Atk-ohjelmistot	3 vuotta/tasapoisto
2	Asuinrakennukset	30 vuotta/tasapoisto
3	Hallinto- ja laitosrakennukset	40 vuotta/tasapoisto
4	Tehdas- ja tuotantorakennukset	30 vuotta/tasapoisto
5	Muut rakennukset	30 vuotta/tasapoisto
6	Tiet	menojäännöspoisto/15 %
7	Puistot/kentät	menojäännöspoisto/15 %
8	Vesi- ja viemärijohtoverkostot	menojäännöspoisto/7 %
9	Tievalaistuslaitteet	menojäännöspoisto/15 %
10	Laituskoneet ja laitteet	menojäännöspoisto/15 %
11	Kuljetusvälineet	5 vuotta/tasapoisto
12	Muut koneet ja kalustot	menojäännöspoisto/65 %
13	Osakkeet ja osuudet	ei poistoja
14	Maa- ja vesialueet	ei poistoja

Kohdissa 1, 6, 7, 8, 9, 10 ja 12 aloitetaan poistolaskenta uusien hankintojen osalta 1.7. (puolivuotislaskenta)

Kohdissa 2, 3, 4, 5 ja 11 aloitetaan poistolaskenta seuraavan kuukauden alusta milloin rakennus on valmistunut tai kuljetusväline hankittu.

Pienet käyttöomaisuushankinnat, joiden hankintameno on alle 10.000 euroa, on kirjattu vuosikuluksi.

Investoinnit vuoden 2012 ja sen jälkeen

Atk-ohjelmistot	2 vuotta/tasapoisto
Asuinrakennukset	30 vuotta/tasapoisto
Hallinto- ja laitosrakennukset, kiviset	25 vuotta/tasapoisto
Hallinto- ja laitosrakennukset, puiset	20 vuotta/tasapoisto
Tehdas- ja tuotantorakennukset, kiviset	25 vuotta/tasapoisto
Tehdas- ja tuotantorakennukset, puiset	20 vuotta/tasapoisto
Vapaa-ajan huoltorakennukset	25 vuotta/tasapoisto
Vapaa-ajan mökit/saunarakennukset	30 vuotta/tasapoisto
Tiet	20 % /menojäännöspoisto
Puistot/kentät	20 % /menojäännöspoisto
Vesi- ja viemärijohtoverkostot	10 % /menojäännöspoisto
Tievalaistuslaitteet	20 % /menojäännöspoisto
Laituskoneet ja laitteet	30 % /menojäännöspoisto
Kuljetusvälineet	4 vuotta/tasapoisto
Muut koneet ja kalustot	40 % /menojäännöspoisto
Osakkeet ja osuudet	ei poistoja
Maa- ja vesialueet	ei poistoja

Menojäännöspoistolaskenta aloitetaan uusien hankintojen osalta 1.7. (puolivuotislaskenta)

ATK-ohjelmistohankinnoissa puolivuotislaskenta

Kohteet, joissa tasapoisto, aloitetaan seuraavan kuukauden alusta milloin rakennus on valmistunut tai kuljetusväline/laite/kalusto on hankittu

Pienet pysyvien vastaavien hankinnat, joiden hankintameno on alle 10 000 €, on kunnassa kirjattu vuosikuluiksi

12 PAKOLLISTEN VARAUSTEN MUUTOKSET

1 000 €	Konserni	
	2023	2022
Varsinais-Suomen sairaanhoitopiiri:		
Eläkevastuu 1.1.	0	3
Lisäykset tilikaudella		
Vähennykset tilikaudella	0	0
Eläkevastuu 31.12.	0	3
Potilasvakuutuksen vastuuvaraus 1.1.	0	1 030
Lisäykset tilikaudella	0	54
Vähennykset tilikaudella	0	0
Potilasvakuutuksen vastuuvaraus 31.12.	0	1 084

13 PYSYVIEN VASTAAVIEN HYÖDYKKEIDEN MYYNTIVOITOT JA -TAPPIOT

1 000 €	Konserni		Kunta	
	2023	2022	2023	2022
Muut toimintatuotot				
Maa-alueiden luovutusvoitot	2 589	1 645	2 589	1 641
Rakennusten luovutusvoitot	0	4	0	0
Koneiden ja kaluston luovutusvoitot	0	0	0	0
Osakkeiden ja osuuksien luovutusvoitot	0	25	0	0
Luovutusvoitot yhteensä	2 589	1 674	2 589	1 641
Muut toimintakulut				
Rakennusten luovutustappiot	0	0	0	0
Maa-alueiden luovutustappiot	0	0	0	0
Osakkeiden ja osuuksien luovutustappiot	0	0	0	0
Luovutustappiot yhteensä	0	0	0	0

Liedon kunta kaavoittaa hankkimaansa maaomaisuutta ja rakentaa infrastuktuurin tonteille. Raakamaan hankinnan sekä esirakentamisen ja tonttien myyntihinnan välinen myyntivoitto kirjataan käyttötalousosaan kaavoitus- ja rakennuslautakunnan tuloihin

15 OSINKOTUOTTOJEN JA PERUSPÄÄOMAN KORKOTUOTTOJEN ERITTELY

1 000 €	Kunta	
	2023	2022
Osinkotuotot saman konsernin yhteisöistä	0	0
Osinkotuotot muista yhteisöistä	19	20
Peruspääoman korot kuntayhtymiltä	0	55
Yhteensä	19	75

4.3 Tasetta koskevat liitetiedot

19 TIEDOT PYSYVISTÄ VASTAAVISTA TASE-ERÄKOHTAISESTI

1 000 €	Aineettomat hyödykkeet		
	Aineettomat oikeudet	Muut pitkävaikutteiset menot	Yhteensä
Poistamaton hankintameno 1.1.	146	0	146
Lisäykset tilikauden aikana	31	0	31
Rahoitusosuudet tilikaudella	0	0	0
Vähennykset tilikauden aikana	0	0	0
Siirrot erien välillä	0	0	0
Tilikauden poisto	-51	0	-51
Poistamaton hankintameno 31.12.	127	0	127

1 000 €	Aineelliset hyödykkeet					Yhteensä
	Maa- ja vesialueet	Rakennukset	Kiinteät rakennelmat ja laitteet	Koneet ja kalusto	Ennakkomaksut ja kesken-eräiset hankinnat	
Poistamaton hankintameno 1.1.	24 070	57 103	30 596	505	5 027	117 300
Lisäykset tilikauden aikana	2 075	1 472		341	9 738	13 626
Rahoitusosuudet tilikaudella	0	-72	-1 146	0	0	-1 218
Vähennykset tilikauden aikana	-678	0	0	0	0	-678
Siirrot erien välillä	0	910	12 152	0	-13 418	-356
Tilikauden poisto	0	-3 319	-4 844	-241	0	-8 404
Arvon alentumiset	0	0	0	0	0	0
Poistamaton hankintameno 31.12.	25 466	56 093	36 757	605	1 347	120 268

Maa- ja vesialueet 1 000 €	Konserni		Kunta	
	2023	2022	2023	2022
Maa- ja vesialueet				
Kiinteistöjen liittymismaksut	602	600	260	257
Muut maa- ja vesialueet	25 656	24 423	25 396	23 813
Yhteensä	26 258	25 022	25 656	24 070

Pysyvien vastaavien sijoitukset 1000 €	Osakkeet ja osuudet				Yhteensä
	Osakkeet konserni-yhtiöt	Kunta-yhtymä osuudet	Osakkuus-yhteisöosakkeet	Muut osakkeet ja osuudet	
Hankintameno 1.1.	409	300	119	3 283	4 110
Lisäykset	0	0	0	10	10
Vähennykset	0	0	0	0	0
Hankintameno 31.12.	409	300	119	3 293	4 120
Arvonlennukset *)	0	0	0	-67	-67
Kirjanpitoarvo 31.12.	409	300	119	3 293	4 053

*) Liedon kunnan erillisen taseyksikön Liedon Veden taseessa olevaan Turun Seudun Vesi Oy:n sijoitukseen on kirjattu tilikaudella 2022 varovaisuuden periaatteen mukaisesti alaskirjaus noin 67.000 euroa, koska sijoituksen todennäköisesti tulevaisuudessa kerryttämän tulon arvioidaan olevan pysyvästi vielä poistamatonta hankintamenoa pienempi.

Pysyvien vastaavien sijoitukset 1000 €	Laina- ja muut saamiset		
	Saamiset konserni-yhteisöt	Saamiset muut yhteisöt	Yhteensä
Hankintameno 1.1.	436	168	604
Lisäykset	0	0	0
Vähennykset	-18	0	-18
Hankintameno 31.12.	417	168	585
Arvonlennukset *)	0	0	0
Kirjanpitoarvo 31.12.	417	168	585

OLENNAISET KUNTAYHTYMÄOSUUKSIEN ARVONMUUTOKSET

	Tase-arvo 1.1.	Lisäykset tilikaudella	Vähennykset tilikaudella	Tase-arvo 31.12.	Kunnan osuus kuntayhtymän peruspo:sta	Ero
Lounais-Suomen koulutus kuntayhtymä	289			289	7,52%	0
Varsinais-Suomen Liitto	11			11	3,16%	0
Turun kaupunkiseudun kuntayhtymä	21			21		0
Yhteensä	321	0	0	321		0

20-22 OMISTUKSET MUISSA YHTEISÖISSÄ

Tytäryhteisöt, kuntayhtymäosuudet sekä osakkuusyhteisöt						
Nimi	Kotipaikka	Kunnan omistus-osuus	Konsernin omistus-osuus	Kuntakonsernin osuus (1000 €)		
				omasta pääomasta	vieraasta pääomasta	tilik.voitosta /tappiosta
Tytäryhteisöt						
Liedon Asunnot Oy	Lieto	100%	100%	21	9 088	-3
Liedon Lämpö Oy	Lieto	99,40%	99,40%	1 182	6 968	-5
Kuntayhtymät						
Lounais-Suomen koulutuskuntayhtymä	Loimaa	7,52%	7,52%	1 850	226	129
Varsinais-Suomen liitto	Turku	3,16%	3,16%	74	56	0
Turun kaupunkiseudun kuntayhtymä	Turku	2,93%	2,93%			
Osakkuusyhteisöt						
Parravahan Vesi Oy	Marttila	27,50%	27,50%	38	20	0
Tilikunta Oy	Kaarina	23,08%	23,08%	25	160	-80
Yhdistelemättä						
Littoistenjärven säännöstely-yhtiö*	Kaarina	50%	50%			
Turun kaupunkiseudun kuntayhtymä*	Turku	100,00%	100,00%			
Liedon Innovaatiokampus Oy *	Lieto	100,00%	100,00%			
Nautelankoski-säätiö*	Lieto					

* Kuntakonsernin kannalta merkitykseltään vähäinen

Konsernisäännösten yhdistelyrajan alle jäävät merkittävät osakeyhtiöt, joissa kunta on osakkaana

Turun Seudun Vesi Oy	3,98%
Turun Seudun Puhdistamo Oy	4,33%
Lounais-Suomen Jätehuolto Oy	3,23%

23 SAAMISTEN ERITTELY

	2023		2022	
	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset
Saamiset tytäryhteisöiltä				
Myyntisaamiset		92		18
Lainasaamiset	417			434
Muut saamiset				45
Yhteensä	417	92		497
Saamiset kuntayhtymiltä, joissa kunta on jäsenenä				
Myyntisaamiset		12		0
Siirtosaamiset		0		1 202
Yhteensä		12		1 202
Saamiset osakkuus- sekä muilta omistusyhteisyyksiltä				
Yhteensä		0		0
Saamiset yhteensä	417	104	0	1 699

24 SIIRTOSAAMISIIN SISÄLTYVÄT OLENNAISET ERÄT

	Konserni		Kunta	
	2023	2022	2023	2022
Lyhytaikaiset siirtosaamiset				
Tulojäämät				
Kelan korvaus työterveydenhuollosta	257	375	257	260
Työterveyshuollon palautus	115	0	115	0
Koulutuskorvaus	24	0	24	0
Työllistämistuki	0	75	0	75
VSSHP tasauslaskutus	0	0	0	1 202
Terveyspalveluiden tasauslaskutus	0	55	0	55
Vuokrien jaksotus	76	0	76	0
Kuntalaskutus	159	0	159	0
ARA:n avustus Tammentuvan lämmitys	72	0	72	0
Henkilöstökulut	0	0	0	72
Muita siirtosaamisia	276	0	266	375
Lyhytaikaiset siirtosaamiset yhteensä	979	505	969	2 039
Siirtosaamiset yhteensä	979	505	969	2 039

25 OMAN PÄÄOMAN ERITTELY

1 000 €	Konserni		Kunta	
	2023	2022	2023	2022
Peruspääoma 1.1.	29 557	31 654	29 557	31 654
Lisäykset	0	0	0	0
Vähennykset	0	0	0	0
Peruspääoma 31.12.	29 557	31 654	29 557	31 654
Muut omat rahastot				
Rahaston pääoma 1.1.	3	20	0	0
Siirrot rahastoon tilikaudella	0	0	0	0
Siirrot rahastosta	0	0	0	0
Rahaston pääoma 31.12.	3	20	0	0
Edellisten vuosien yli/alijäämä	20 142	15 067	15 330	13 149
Tilikauden yli-/alijäämä	6 495	5 092	2 715	2 181
Oma pääoma yhteensä	56 193	51 833	47 602	46 985

)*Sosiaali- ja terveystoimi sekä pelastuslaitos siirtyivät Varsinais-Suomen Hyvinvointialueelle 1.1.2023 alkaen, jonka vuoksi tilikaudet eivät ole vertailukelpoisia keskenään. Uudistuksen myötä tehtiin Kirjanpitolautakunnan suosituksen mukaisesti korjaus avaavaan taseeseen 1.1.2023.

26 ERITTELY POISTOEROISTA

1 000 €	Kunta	
	2023	2022
Investointivaraukseen liittyvä poistoero	21	27
Yhteensä	21	27

27 PITKÄAIKAISET VELAT, JOTKA ERÄÄNTYVÄT MYÖHEMMIN KUIN VIIDEN VUODEN KULUTTUA

1 000 €	Kunta	
	2023	2022
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	14 521	14 796
Lainat julkisyhteisöiltä	0	0
Yhteensä	14 521	14 796

28 JOUKKOVELKAKIRJALAINAT

1 000 €	Kunta	
	2023	2022
Alle vuoden kuluessa erääntyvät kuntatodistuslainat	23 000	29 000
- korko 3,75 % - 4,20 %		
- erääntyvät 17.1. - 21.8.2024	23 000	29 000
Yhteensä	23 000	34 000

29 PAKOLLISET VARAUKSET

1 000 €	Konserni	
	2023	2022
Muut pakolliset varaukset		
Eläkevaraus	0	3
Potilasvakuutuksen vastuuvaraus	0	1 062
Yhteensä	0	1 065

30 VIERAS PÄÄOMA

1 000 €	2023		2022	
	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset
Velat tytäryhteisöille				
Ostovelat		219		144
<i>Yhteensä</i>		219		144
Velat kuntayhtymille, joissa kunta on jäsenenä				
Ostovelat		2		88
Siirtovelat		0		0
<i>Yhteensä</i>		2		88
Velat osakkuus- sekä muille omistusyhteisyyksille				
Ostovelat		0		0
<i>Yhteensä</i>		0		0
Vieras pääoma yhteensä	0	221	0	232

31 SHEKKILIMIITTI

1 000 €	2023	2022
Liedon Säästöpankki	841	841
- siitä käyttämättä oleva määrä	841	841

32 MUIDEN VELKOJEN ERITTELY

1 000 €	Konserni		Kunta	
	2023	2022	2023	2022
Muut velat				
Liittymismaksut	12 324	11 572	12 212	11 572
Muut velat	0	0	0	0
Yhteensä	12 324	11 572	12 212	11 572

33 SIIRTOVELKoihin sisältyvät olennaiset erät

1 000 €	Konserni		Kunta	
	2023	2022	2023	2022
Lyhytaikaiset siirtovelat, Menojäämät				
Lomapalkkajaksotus	3429	8 198	3 360	6 779
Henkilösivukulujen jaksotus	696	1 213	679	1 591
Muut palkkojen siirtovelat	0	571	49	322
Korkojaksotukset	0	159	0	23
Ympäristöterveydenhuollon palautukset	0	215	73	215
Maaseutupalveluiden palautukset	0	71	1	0
Soten koronakorvaukset	0	178	41	178
Muut siirtovelat	239	428	152	341
Yhteensä	4364	11 033	4 355	9 449

LASKENNALLISET VEROVELAT

1 000 €	Konserni	
	2023	2022
Pitkäaikainen koroton vieras pääoma	548	557
Lyhytaikainen koroton vieras pääoma	0	0
Yhteensä	548	557

4.4 Vakuuksia ja vastuusitoumuksia koskevat liitetiedot

34 VELAT, JOIDEN VAKUUDEKSI ANNETTU KIINNITYKSIÄ KIINTEISTÖIHIN

1 000 €	Konserni	
	2023	2022
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta		
Vakuudeksi annetut kiinnitykset	0	0
Lainat julkisyhteisöiltä		
Vakuudeksi annetut kiinnitykset	146	307
Yhteensä	146	307

38 VUOKRAVASTUUT

1 000 €	Konserni		Kunta	
	2023	2022	2023	2022
Vuokravastuut				
Vuokravastuut yhteensä, vastuut voimassa 30.9.2026	335	5 897	172	1 902
- seuraavalla tilikaudella maksettava osuus	213	1 219	172	586
- sopimukseen sisältyvät lunastusvelvoitteet	0	0	0	0
Vuokravastuut yhteensä, toistaiseksi voimassa olevat	107	287	107	287
- seuraavalla tilikaudella maksettava osuus	107	287	107	287
- sopimukseen sisältyvät lunastusvelvoitteet	0	0	0	0
Leasingvastuut yhteensä	6 701	7 159	6 680	7 011
- seuraavalla tilikaudella maksettava osuus	882	865	861	717
- leasingvastuista kiinteistöihin liittyvät rahoitusleasingvastuut	5 819	6 294	5 819	6 294
- leasingvastuista sopimukseen sisältyvät lunastusvelvoitteet	1 417	1 583	1 417	1 583
Yhteensä	7 143	13 343	6 959	9 200

39-40 VASTUUSITOUMUKSET

Järjestelyjen luonne ja liiketoiminnallinen peruste	Konserni		Kunta	
	2023	2022	2023	2022
Takaukset samaan kons. kuuluvien yht. puolesta				
Tytäryhteisöjen puolesta annetut takaukset				
Alkuperäinen pääoma			21 552	21 552
Jäljellä oleva pääoma			14 254	14 964
Takaukset muiden puolesta				
Alkuperäinen pääoma			8 806	8 806
Jäljellä oleva pääoma			6 729	6 886

VASTUU KUNTIEN TAKAUSKESKUKSEN TAKAUSVASTUISTA

1 000 €	2023	2022
Kunnan osuus takauskeskuksen takausvastuista 31.12.	170 040	153 615
Kunnan osuus takauskeskuksen rahastosta 31.12.	89	89

41 MUUT TASEEN ULKOPUOLISET JÄRJESTELYT

Järjestelyn luonne ja liiketoiminnallinen peruste	Konserni		Kunta	
	2023	2022	2023	2022
Johdannaissopimukset				
Koronvaihtosopimukset 1)				
Nimellisarvo	17 000	19 168	17 000	17 000
Markkina-arvo	7 304	7 910	7 304	7 741
Korkokattosopimukset 2)				
Nimellisarvo	15 000	14 000	15 000	14 000
Markkina-arvo	431	735	431	735
Arvonlisäveron palautusvastuu 3)	3 537	3 819	3 539	3 732
Perustamishankkeiden valtionosuuden palautusvastuu 4)	1 375	1 375	1 375	1 375
Muut vastuut	0	18		

1) Koronvaihtosopimukset	Konserni		Kunta	
	2023	2022	2023	2022
Kunta: Koronvaihtosopimus 1				
Koronvaihtosopimuksella 1 suojataan koko lainasalkkua. Koronvaihtosopimuksella on muutettu vaihtuva korko kiinteäksi. Sopimus alkaa 6.3.2020 ja päättyy 6.3.2028.				
Bullet-lainan pääomaa vastaava nimellisarvo			17 000	17 000
Markkina-arvo (pankin ilmoituksen mukaan)			7 304	7 741
Konserni: Varsinais-Suomen Sairaanhoidopiirin koronvaihtosopimukset				
VSSHP:llä on viisi koronvaihtosopimusta, jotka on tehty yksittäisen lainan korkoriskin suojaamiseksi. Koronvaihtosopimuksilla on muutettu vaihtuvat korot kiinteiksi. Sopimukset päättyvät vuosina 2021-2033.				
Kunnan osuus sopimusten nimellisarvoista	0	2 168		
Kunnan osuus markkina-arvoista	0	169		

2) Korkokattosopimukset	Kunta	
	2023	2022
Kunta: Korkokattosopimus 1 Korkokattosopimuksella 1 suojataan koko lainasalkkua. Mikäli 3kk euribor ylittää 1 %, pankki maksaa kunnalle viitekoron ja 1 %:n erotuksen.		
Bullet-lainan pääomaa vastaava nimellisarvo tilinpäätöshetkellä	15 000	14 000
Markkina-arvo (pankin ilmoituksen mukaan)	431	735

3) Palautuksena ja vähennyksenä käsitellyt arvonlisäverot uudisrakennusten ja perusparantamisen hankinnoista, joihin liittyy mahdollinen palautusvelvollisuus kiinteistöjä myytäessä tai niiden käyttötarkoituksen muuttuessa vähennykseen tai palautukseen oikeuttamattomaan tarkoitukseen (AVL 120 §) Palautusvastuuta määriteltäessä otetaan huomioon kiinteistöt, joiden osalta vastuun toteutuminen on todennäköistä investointi- ja taloussuunnitelmaan tai toimenpideohjelmaan perustuen.

4) Sosiaali- ja terveydenhuollon sekä opetus- ja kulttuuritoimen perustamishankkeisiin saatujen valtionosuuksien palautusvastuut, STVOL 4:30 §, Lopetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta 7:30 § (vastuu voimassa 15 vuotta).

MAANKÄYTTÖSOPIMUKSET

Kunnalle ei ole odotettavissa vastuita maankäyttösopimukseen liittyen.

KÄYNNISSÄ OLEVAT OIKEUDENKÄYNNIT

Ei käynnissä olevia oikeudenkäyntejä.

4.5 Henkilöstöä, tilintarkastajan palkkioita ja intressitahotapahtumia koskevat liitetiedot

42 HENKILÖSTÖN LUKUMÄÄRÄ 31.12.

	Kunta 2023	Kunta 2022
Kaupunginjohtaja, hallintopalvelut	54	34
Sosiaali- ja terveystyöpalvelut	0	444
Sivistystyöpalvelut	615	612
Kaavoitus ja tekniset palvelut	154	183
Työllistäminen ja yhteistyöpalvelut	0	40
Ympäristöterveydenhuolto	24	25
Yhteensä	847	1 338

43 HENKILÖSTÖKULUT

	2023	2022
Henkilöstökulut tuloslaskelman mukaan	39 474	58 382
Henkilöstökuluja aktivoitu aineettomiin ja aineellisiin hyödykkeisiin	0	31
Henkilöstökulut yhteensä	39 474	58 413

44 LUOTTAMUSHENKILÖIDEN PALKKIOISTA PERITYT JA PUOLUEELLE TILITETYT LUOTTAMUSHENKILÖMAKSUT

1 000 €	2023	2022
Kansallinen Kokoomus	6	6
Perussuomalaiset	4	4
Suomen Keskusta	3	4
Suomen Kristillisdemokraatit	1	2
Suomen Ruotsalainen kansanpuolue	0	0
Suomen Sosiaalidemokraattinen Puolue	4	4
Vasemmistoliitto	2	2
Vihreä Liitto	5	6
Tilitetyt palkkiot yhteensä	25	28

45 TILINTARKASTUSPALKKIOT

1 000 €	2023	2022
Tarkastusyhteisö BDO Auditor Oy		
Tilintarkastuspalkkiot	6	12
Muut tilintarkastajalle kuuluvat tehtävät	0	0
Tarkastuslautakunnan avustaminen	1	3
Tarkastusyhteisö TALVEA Julkishallinnon Palvelut Oy		
Tilintarkastuspalkkiot	5	
Muut tilintarkastajalle kuuluvat tehtävät	0	
Tarkastuslautakunnan avustaminen	1	
	13	15

46 INTRESSITAHOLIIKETOIMET

Kunnan antamat takaukset tytäryhtiöille:

1 000 €	Jäljellä oleva pääoma
Liedon Asunnot Oy	8 443
Liedon Lämpö Oy	5 811
Annetut takaukset yhteensä	14 254

Kaupunki on taannut tytäryhteisöjen lainoja, joiden jäljellä oleva pääoma 31.12.2023 on noin 13,8 miljoonaa euroa. Ennen vuotta 2019 annetuista takauksista ei ole maksettu vuosittaista takausprovisiota. Tilikaudella 2019 Liedon Asunnot Oy:lle myönnetyn takauksen osalta (laina enintään 1,4 miljoonaa euroa) kaupunki perii takausprovisiota 0,4 % / vuosi.

Lisäksi Liedon kunnanvaltuusto on (KV 91/12.11.2018) päättänyt myöntää tytäryhtiö Liedon Lämpö Oy:lle 8,5 miljoonan euron takauksen lämpökeskusinvestointiin. Lainasta on nostettu tilinpäätöshetkellä 5,8 miljoonaa euroa. Kaupunki perii takauksesta Liedon Lämpö Oy:ltä takausprovisio 0,5 % / vuosi. Kaupungin arvion mukaan takauksiin ei liity merkittävää taloudellista riskiä.

Liedon Vesi

5 LIEDON VESI

Erillisen taseyksikkö Liedon Veden toimintakertomus tilikaudelta 2023 on esitetty luvussa 2 Talousarvion toteutuminen osana Teknisen lautakunnan talousarviovertailua.

5.1 Tilinpäätöslaskelmat TULOSLASKELMA

Tuloslaskelma Liedon Vesi	1.1.-31.12.2023		1.1.-31.12.2022	
Liikevaihto	4 365 578,19		4 574 248,35	
Liiketoiminnan muut tuotot	52 203,95		146 052,90	
Henkilöstökulut	-488 269,64		-439 622,00	
Materiaalit ja palvelut				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat				
Ostot tilikauden aikana	-811 056,64		-905 061,13	
Palvelujen ostot	<u>-2 211 900,06</u>	<u>-3 511 226,34</u>	<u>-1 830 592,05</u>	<u>-3 175 275,18</u>
Poistot ja arvonalentumiset				
Suunnitelman mukaiset poistot		-1 242 158,01		-990 912,56
Arvonalentumiset		-70 803,81		-66 711,44
Liiketoiminnan muut kulut		<u>-68 897,20</u>		<u>-147 999,36</u>
Liikeylijäämä (-alijäämä)	-475 303,22		339 402,71	
Rahoitustuotot ja -kulut				
Korkotuotot	0,00		0,00	
Muut rahoitustuotot	0,00		0,00	
Kunnalle maksetut korkokulut	0,00		0,00	
Korvaus peruspääomasta	-92 493,26		-92 493,26	
Muut rahoituskulut	<u>0,00</u>	<u>-92 493,26</u>	<u>-0,24</u>	<u>-92 493,50</u>
Yli/alijäämä ennen satunnaisia eriä	-567 796,48		246 909,21	
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	-567 796,48		246 909,21	

TUNNUSLUVUT	2023	2022
Sijoitetun pääoman tuotto, %	-5,8	4,3
Kunnan sijoittaman pääoman tuotto, %	-5,8	4,3
Voitto, %	-13,0	5,4

Sijoitetun pääoman tuotto, $(100 * (\text{Yli-/alijäämä ennen satunnaisia eriä} + \text{Kunnalle maksetut korkokulut} + \text{Korvaus peruspääomasta}) / (\text{Oma pääoma} + \text{Lainat kunnalta} + \text{Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset}))$.

Tunnusluku kertoo eriytettyyn taseyksikköön sijoitetun pääoman tuoton eli mittaa suhteellista kannattavuutta.

Kunnan sijoittaman pääoman tuotto, $(100 * (\text{Yli-/alijäämä ennen satunnaisia eriä} + \text{Kunnalle maksetut korkokulut} + \text{Korvaus peruspääomasta}) / (\text{Oma pääoma} + \text{Lainat kunnalta} + \text{Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset}))$. Tässä tunnusluvussa huomioidaan myös yli-/alijäämäärät.

Voittoprosentti, $(100 * (\text{Yli-/alijäämä ennen varuksia} / \text{Liikevaihto}))$. Tunnusluku kertoo, kuinka suuren prosentuaalisen osuuden taseyksikön yli-/alijäämä ennen varauksia muodostaa liikevaihdosta.

RAHOITUSLASKELMA

RAHOITUSLASKELMA	2023		2022	
TOIMINNAN RAHAVIRTA				
Vuosikate		745 165,34		1 304 533,21
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA				
Investointimenot	-1 766 954,70		-2 123 434,10	
Rahoitusosuudet investointimenoihin	0,00		0,00	
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	0,00	-1 766 954,70	0,00	-2 123 434,10
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA		-1 021 789,36		-818 900,89
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA				
ANTOLAINAUKSEN MUUTOKSET				
LAINAKANNAN MUUTOKSET				
Pitkäaikaisten lainojen muutos	639 960,13		1 069 517,13	
Lyhytaikaisten lainojen muutos	0,00	639 960,13	0,00	1 069 517,13
Saamisten muutos muilta	275 926,06		111 277,29	
Korot.velkojen muutos	119 702,80	395 628,86	-403 772,31	-292 495,02
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA		1 035 588,99		777 022,11
RAHAVAROJEN MUUTOS		13 799,63		-41 878,78
RAHAVARAT 31.12.	35 084,47		21 284,84	
RAHAVARAT 01.01.	21 284,84	13 799,63	63 163,62	-41 878,78

RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT	2023	2022
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta, €	-4 130 510	-3 131 643
Investointien tulorahoitus, %	42,2	61,4
Lainanhoitokate %	9,1	15,1
Quick ratio	6,5	4,5
Current ratio	6,4	4,5

Toiminnan ja investointien rahavirta ja sen kertymä ilmaisee sen, kuinka paljon rahavirrasta jää nettoantolainaukseen, lainojen lyhennyksiin ja kassan vahvistamiseen. Negatiivinen määrä ilmaisee, että menoja joudutaan kattamaan joko olemassa olevia kassavarjoja vähentämällä taikka ottamalla lisää lainaa.

Investointien tulorahoitus, $(100 \cdot \text{Yli-/alijäämä ennen satunnaisia eriä} + \text{Poistot ja arvonalentumiset}) / \text{Investointien omahankintameno}$), tunnusluku kertoo kuinka paljon investointien omahankintamenoista on rahoitettu varsinaisella tulorahoituksella. Tunnusluku vähennettynä sadasta osoittaa prosenttiosuuden, joka on jäänyt rahoitettavaksi pääomarahoituksella eli pysyvien vastaavien hyödykkeiden myynnillä, lainalla tai rahavarojen määrää vähentämällä.

Lainanhoitokate, $(\text{Yli-/alijäämä ennen satunnaisia eriä} + \text{Poistot ja arvonalentumiset} + \text{Korkokulut}) / (\text{Korkokulut} + \text{Lainan lyhennykset})$), kertoo kunnan tulorahoituksen riittävyyden vieraan pääoman korkojen ja lyhennysten maksuun. Tulorahoitus riittää lainojen hoitoon, jos tunnusluvun arvo on 1 tai suurempi.

Kassan riittävyys, $(365 \text{ PV} * \text{Rahavarat } 31.12. / \text{Kassasta maksut tilikaudella})$, maksuvalmiutta kuvataan kassan riittävyytenä päivissä. Tunnusluku ilmaisee, monenko päivän kassasta maksut voidaan kattaa kunnan rahavaroilla.

Quick ratio, $((\text{Rahat ja pankkisaamiset} + \text{Rahoitusarvopaperit} + \text{Lyhytaikaiset saamiset}) / (\text{Lyhytaikainen vieras pääoma} - \text{Saadut ennakot}))$, on maksuvalmiussuhde, joka kertoo miten hyvin lyhytaikaisesti sidotuilla varoilla pystytään kattamaan lyhytaikaiset velat. Tunnuslukua voidaan vertailla vain saman toimialan kesken. Tunnusluku on hyvä yli 1, tyydyttävä 0,5 -1 ja heikko alle 0,5.

Current ratio eli käyttöpääomasuhde kertoo nopeakiertoisen omaisuuden ja nopeakiertoisten velkojen suhteen. Tunnusluku on hyvä yli 2, tyydyttävä 1-2 ja heikko alle 1

TASE

VASTAAVAA	31.12.2023	31.12.2022
PYSYVÄT VASTAAVAT	17 441 594,36	16 987 601,48
Aineettomat hyödykkeet	0,00	0,00
Aineettomat oikeudet	0,00	0,00
Aineelliset hyödykkeet	14 765 182,06	14 244 477,74
Maa- ja vesialueet	110 117,17	110 117,17
Rakennukset	750 562,47	784 378,57
Kiinteät rakenteet ja laitteet	13 590 521,06	12 325 453,16
Koneet ja kalusto	138 057,32	99 643,09
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	175 924,04	924 885,75
Sijoitukset	2 676 412,30	2 743 123,74
Osakkeet ja osuudet	2 616 412,30	2 683 123,74
Muut saamiset	60 000,00	60 000,00
VAIHTUVAT VASTAAVAT	2 042 599,16	2 304 725,59
Lyhytaikaiset saamiset	2 007 514,69	2 283 440,75
Myyntisaamiset	560 186,74	805 888,73
Saamiset kunnalta yhdistyli	1 447 327,95	1 477 552,02
Muut saamiset	0,00	0,00
Siirtosaamiset	0,00	0,00
Rahat ja pankkisaamiset	35 084,47	21 284,84
VASTAAVAA YHTEENSÄ	19 484 193,52	19 292 327,07

VASTATTAVAA	31.12.2023	31.12.2022
OMA PÄÄOMA	7 883 991,36	8 451 787,84
Peruspääoma	1 541 554,37	1 541 554,37
Ed.tilikausien yli-/alijäämä	6 910 233,47	6 663 324,26
Tilikauden yli-/alijäämä	-567 796,48	246 909,21
VIERAS PÄÄOMA	11 600 202,16	10 840 539,23
Pitkäaikainen	10 945 754,59	10 305 794,46
Muut velat	10 945 754,59	10 305 794,46
Lyhytaikainen	654 447,57	534 744,77
Lainat kunnalta	0,00	0,00
Ostovelat	339 853,63	339 548,16
Korottomat velat kunnalta	0,00	0,00
Muut velat	314 593,94	195 196,61
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	19 484 193,52	19 292 327,07

TUNNUSLUVUT	2023	2022
Omavaraisuusaste, %	40,5	43,8
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	262,6	229,7
Kertynyt yli-/alijäämä 1 000 €	6 342	6 910
Lainakanta 31.12. 1 000 €	0	0
Lainat ja vuokravastuut 31.12., 1000 €	0	0
Lainasaamiset 31.12., 1 000 €	60	60

Omavaraisuusaste

Mittaa vakavaraisuutta, alijäämän sietokykyä ja kykyä selviytyä sitoumuksista pitkällä tähtäyksellä.

Suhteellinen velkaantuneisuus

Tunnusluku kertoo, kuinka paljon käyttötuloista tarvittaisiin vieraan pääoman takaisinmaksuun. Mitä pienempi velkaantuneisuuden tunnusluvun arvo on, sitä paremmat mahdollisuudet selviytyä velan takaisinmaksusta tulo-rahoituksella.

5.2 Talousarvion toteutumisvertailu

TULOSLASKELMA

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama €	Poikkema %
Liikevaihto	-5 003 000	0	-5 003 000	-4 365 578	504 922	-13%
Liiketoiminnan muut tuotot	-78 216	0	-78 216	-52 204	26 012	-33%
Henkilöstökulut	512 541	9 000	521 541	488 270	-33 271	-6%
Materiaalit ja palvelut						
Aineet, tarvikkeet ja tavarat						
Ostot tilikauden aikana	940 585	0	940 585	811 057	-129 528	14%
Palvelujen ostot	2 298 022	0	2 298 022	2 211 900	-86 122	4%
Materiaalit ja palvelut	3 238 607	0	3 238 607	3 022 957	-215 651	7%
Poistot ja arvonalentumiset						
Suunnitelman mukaiset poistot	973 110	0	973 110	1 242 158	269 048	-28%
Arvonalentumiset	66 711		66 711	70 804	4 093	-6%
Poistot ja arvonalentumiset	1 039 821	0	1 039 821	1 312 962	273 141	-26%
Liiketoiminnan muut kulut	125 788	0	125 788	68 897	-50 130	40%
Liikelylijäämä (-alijäämä)	-164 459	0	-155 459	475 303	571 734	368%
Rahoitustuotot ja -kulut						
Korkotuotot	-6 287	0	-6 287	0	6 287	-100%
Muut rahoitustuotot	-2 000	0	-2 000	0	2 000	-100%
Korkokulut	0	0	0	0	0	***
Korvaus peruspääomasta	92 493	0	92 493	92 493	0	0%
Muut rahoituskulut		0	0	0	0	***
Rahoitustuotot ja -kulut yhteensä	84 206	0	84 206	92 493	8 287	-10%
Yli/alijäämä ennen satunnaisia eriä	-80 253	0	-71 253	567 796	639 049	897%
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	-80 253	0	-71 253	567 796	639 049	897%

INVESTOINNIT

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikk. €	Poikk. %
Vesijohtolinjojen saneeraus						
Menot	-140 000		-140 000	-58 376	81 624	-58 %
Netto	-140 000		-140 000	-58 376	81 624	-58 %
Viemäriinjojen saneeraus						
Menot	-140 000		-140 000	-72 290	67 710	-48 %
Netto	-140 000		-140 000	-72 290	67 710	-48 %
Tarvasjoen vesitornin kuntotutkimus / saneeraus						
Menot	-250 000		-250 000	-43 595	206 405	-83 %
Netto	-250 000		-250 000	-43 595	206 405	-83 %
Avanti-Tammi, E18 liik.järjestelyistä johtuvat muutokset						
Menot	-50 000		-50 000	-73 876	-23 876	48 %
Netto	-50 000		-50 000	-73 876	-23 876	48 %
Tarvasjoen vesijohtoverkoston saneeraus						
Menot	-100 000		-100 000	-35 966	64 034	-64 %
Netto	-100 000		-100 000	-35 966	64 034	-64 %
Pääskykalliontien saneeraus, Louhoskuja						
Menot	-200 000		-200 000		200 000	-100 %
Netto	-200 000		-200 000		200 000	-100 %
Vesihuollon pienhankkeet						
Menot	-520 000		-520 000		520 000	-100 %
Netto	-520 000		-520 000		520 000	-100 %
Viemäriverkoston kuntotutkimus						
Menot	-100 000		-100 000	-66 712	33 288	-33 %
Netto	-100 000		-100 000	-66 712	33 288	-33 %
Teijulan alueen laajennus KT						
Menot	-400 000		-400 000	-283 305	116 695	-29 %
Netto	-400 000		-400 000	-283 305	116 695	-29 %
Laakkari-Rauhakylä-keskusta VJ-Haara, vaihe 4						
Menot	-300 000		-300 000	-12 875	287 125	-96 %
Netto	-300 000		-300 000	-12 875	287 125	-96 %
Liedon Portin laajennus II						
Menot	-40 000		-40 000		40 000	-100 %
Netto	-40 000		-40 000		40 000	-100 %
Tammentaan asemankaava						
Menot	-30 000		-30 000	-2 750	27 250	-91 %
Netto	-30 000		-30 000	-2 750	27 250	-91 %

Tastonmetsä 2 / Louhenpolku						
Menot	-230 000		-230 000	-56 895	173 105	-75 %
Netto	-230 000		-230 000	-56 895	173 105	-75 %
Suopohjan asemakaava						
Menot	-30 000		-30 000	-43 329	-13 329	44 %
Netto	-30 000		-30 000	-43 329	-13 329	44 %
Vikkeläkuja KT						
Menot	-150 000		-150 000	-89 351	60 649	-40 %
Netto	-150 000		-150 000	-89 351	60 649	-40 %
Konekortisto						
Menot				-8 200	-8 200	
Netto				-8 200	-8 200	

RAHOITUSLASKELMA

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Muutettu talousarvio	Toteutuma	Poikkeama €	Poikkeama %
Toiminnan rahavirta						
Liikelyljäämä (-alijäämä)	105 431	0	105 431	-567 796	639 734	-607%
Poistot ja arvonalentumiset	1 039 821	0	1 039 821	1 312 962	273 141	26%
Rahoitustuotot- ja kulut	-84 206	0	-84 206	-92 493	-8 287	-10%
Investointien rahavirta						
Investointimenot	-2 680 000	0	-2 680 000	-1 766 955	913 045	34%
Rahoitusosuudet investointimenoihin	0	0	0	0	0	**
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	0	0	0	0	0	**
Toiminnan ja investointien rahavirta	-1 618 954	0	-1 618 954	1 021 789	1 817 633	112%
Rahoituksen rahavirta						
Lainakannan muutokset						
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	0	0	0	0	0	**
Rahoituksen rahavirta	0	0	0	0	0	**
Liittymismaksut	500 000	0	500 000	639 960	139 960	28%
Vaikutus maksuvalmiuteen	-1 118 954	0	-1 118 954	381 829	1 957 593	175%

5.3 Liedon Veden vaikutus kaupungin talouteen

LIEDON VEDEN VAIKUTUS KAUPUNGIN TULOKSEN MUODOSTUMISEEN

	Sitovuustarkastelu		Eliminoinnit		Kokonaistarkastelu
	Kunta	Vesi	Kunta	Vesi	Tuloslaskelma kunnan tilinpäätöksessä
	Ulkoiset + Vesi	Ulkoiset + kunta	Sisäiset	Sisäiset	Ulkoiset
Toimintatuotot	14 152 076,08	4 417 782,14	-119 279,00	-199 978,00	18 250 601,22
Myyntituotot	2 876 266,58	4 365 578,19	-100 191,00	-193 738,00	6 947 915,77
Maksutuotot	2 299 787,51		0,00	0,00	2 299 787,51
Tuet ja avustukset	1 822 884,26	0,00	0,00	0,00	1 822 884,26
Muut toimintatuotot	7 153 137,73	52 203,95	-19 088,00	-6 240,00	7 180 013,68
Toimintakulut	-63 003 188,40	-3 580 123,54	199 978,00	119 279,00	-66 264 054,94
Henkilöstökulut	-38 986 726,60	-488 269,64			-39 474 996,24
Palkat ja palkkiot	-31 243 466,13	-395 136,00			-31 638 602,13
Henkilösivukulut	-7 743 260,47	-93 133,64			-7 836 394,11
Palvelujen ostot	-12 086 221,69	-2 211 900,06		100 191,00	-14 197 930,75
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-5 396 929,48	-811 056,64	193 738,00	0,00	-6 014 248,12
Avustukset	-4 931 052,87	0,00	0,00	0,00	-4 931 052,87
Muut toimintakulut	-1 602 257,76	-68 897,20	6 240,00	19 088,00	-1 645 826,96
Toimintakate	-48 851 112,32	837 658,60	80 699,00	-80 699,00	-48 013 453,72
Verotulot	47 035 640,09	0,00			47 035 640,09
Valtionosuudet	16 421 075,00	0,00			16 421 075,00
Rahoitustuotot ja -kulut	-236 819,44	-92 493,50	-92 493,26	92 493,26	-329 312,94
Korkotuotot	246 458,75	0,00	-92 493,26	0,00	153 965,49
Muut rahoitustuotot	307 595,55	0,00	0,00	0,00	307 595,55
Korkokulut	-787 101,11	-92 493,50		92 493,26	-787 101,35
Muut rahoituskulut	-3 772,63	0,00		0,00	-3 772,63
Vuosikate	14 368 783,33	745 165,10	-11 794,26	11 794,26	15 113 948,43
Suunnitelman mukaiset poistot	-7 090 412,39	-1 242 158,00			-8 332 570,39
Arvonalentumiset	-996,63	-70 803,81			-71 800,44
Tilikauden tulos	7 277 374,31	-567 796,71	-11 794,26	11 794,26	6 709 577,60
Poistoeron muutos	5 045,64				5 045,64
Investointivaraus	-4 000 000,00				-4 000 000,00
Tilikauden ylijäämä (alij.)	3 282 419,95	-567 796,71	-11 794,26	11 794,26	2 714 623,24

LIEDON VEDEN VAIKUTUS TOIMINNAN RAHOITUKSEEN

	Erillislaskelmat		Eliminoinnit		Rahoituslaskelma kunnan tilinpäätöksessä
	Kunta	Vesi	Kunta	Vesi	
Toiminnan rahavirta					
Vuosikate	14 368 783,69	745 164,74	0,00	0,00	15 113 948,43
Tulorahoituksen korjaukset	-2 101 071,86	0,00			-2 101 071,86
Investointien rahavirta					
	-11 358				
Investointimenot	346,96	-1 766 954,70			-13 125 301,66
Rahoitusosuudet investointimenoihin	1 218 616,44	0,00			1 218 616,44
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	2 589 187,62	0,00			2 589 187,62
Toiminnan ja investointien rahavirta	4 717 168,93	-1 021 789,96	0,00	0,00	3 695 378,97
Rahoituksen rahavirta					
Antolainauksen muutokset					
Antolainasaamisten vähennykset	18 103,08	0,00	0,00		18 103,08
Lainakannan muutokset					
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	0,00	639 960,13			0,00
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-2 382 675,66	0,00		0,00	-2 382 675,66
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-600 000,00	0,00			-6 000 000,00
Saamisten muutos	3 206 081,01	275 926,06	0,00	0,00	3 482 007,07
Korottomien velkojen muutos	-3 483 696,69	119 702,80	0,00	0,00	-3 363 993,89
Rahoituksen rahavirta	-3 242 188,26	1 035 588,99	0,00	0,00	-8 246 559,40
Vaikutus maksuvalmiuteen	1 474 980,67	13 799,03	0,00	0,00	-4 551 180,43

5.4 Liedon Vesi liitetiedot

Liitetietojen numerointi viittaa kirjanpitolautakunnan kuntajaoston yleisohjeessa tilinpäätöksen liitetiedoista käytettyyn liitetietokohtaiseen numerointiin.

1 ARVOSTUS- JA JAKSOTUSPERIAATTEET SEKÄ -MENETELMÄT

Tulojen ja menojen kirjaamisperusteet

Tulot ja menot kirjataan suoriteperusteisesti.

Pysyvät vastaavat

Pysyvien vastaavien aineettomat ja aineelliset hyödykkeet on merkitty taseeseen hankintamenoon vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla ja investointimenoihin saaduilla rahoitusosuuksilla tai avustuksilla. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu ennalta laaditun, kunnanvaltuuston hyväksymän poistosuunnitelman mukaisesti. Poistosuunnitelman mukaiset suunnitelmapoistojen laskentaperusteet on esitetty tuloslaskelman liitetiedoissa kohdassa suunnitelman mukaisten poistojen perusteet, liite 11.

Poistosuunnitelma on päivitetty vuonna 2012 (KV 92/24.9.2012). Uutta poistosuunnitelmaa käytetään vuonna 2012 ja sen jälkeen valmistuneissa tai hankituissa käyttöomaisuusinvestoinneissa.

Pysyvien vastaavien sijoitukset on merkitty taseessa hankintamenoon tai sitä alempaan todennäköiseen arvoon, jos sijoituksen todennäköisesti tulevaisuudessa kerryttämä tulo arvioidaan pysyvästi vielä poistamatonta hankintamenoa pienemmäksi.

Rahoitusomaisuus

Saamiset on merkitty taseeseen nimellisarvoon tai sitä alempaan todennäköiseen arvoon.

Avustusten käsittely

Pysyvien vastaavien aineellisten hyödykkeiden hankintaan saadut rahoitusavustukset on merkitty ao. hyödykkeen hankintamenon vähennykseksi.

2 ESITTÄMISTAPAMUUTOKSET

Ei ilmoitettavaa.

3 OIKAISUT EDELLISEN TILIKAUDEN TIETOIHIN

Ei ilmoitettavaa.

4 EDELLISEN TILIKAUDEN TIETOJEN VERTAILUKELPOISUUS

Ei ilmoitettavaa.

5 AIKAISEMPIIN TILIKAUSIIN KOHDISTUVAT TUOTOT JA KULUT

Ei ilmoitettavaa.

6 TOIMINTATUOTOT TOIMIALUEITTAIN

1 000 €	2023	2022
Vesilaitos	2 310	2 390
Viemärlaitos	2 056	2 184
Yhteensä	4 366	4 574

11 SUUNNITELMAN MUKAISTEN POISTOJEN PERUTEET JA NIIDEN MUUTOKSET

Suunnitelmanmukaisten poistojen perusteet

Koskee investointeja ennen vuotta 2012

1	Atk-ohjelmistot	3 vuotta/tasapoisto
2	Asuinrakennukset	30 vuotta/tasapoisto
3	Hallinto- ja laitosrakennukset	40 vuotta/tasapoisto
4	Tehdas- ja tuotantorakennukset	30 vuotta/tasapoisto
5	Muut rakennukset	30 vuotta/tasapoisto
6	Tiet	menojäännöspoisto/15 %
7	Puistot/kentät	menojäännöspoisto/15 %
8	Vesi- ja viemärijohtoverkostot	menojäännöspoisto/7 %
9	Tievalaistuslaitteet	menojäännöspoisto/15 %
10	Laituskoneet ja laitteet	menojäännöspoisto/15 %
11	Kuljetusvälineet	5 vuotta/tasapoisto
12	Muut koneet ja kalustot	menojäännöspoisto/65 %
13	Osakkeet ja osuudet	ei poistoja
14	Maa- ja vesialueet	ei poistoja

Kohdissa 1, 6, 7, 8, 9, 10 ja 12 aloitetaan poistolaskenta uusien hankintojen osalta 1.7. (puolivuotislaskenta)

Kohdissa 2, 3, 4, 5 ja 11 aloitetaan poistolaskenta seuraavan kuukauden alusta milloin rakennus on valmistunut tai kuljetusväline hankittu.

Pienet käyttömaisuushankinnat, joiden hankintameno on alle 8 409.00 euroa, on kirjattu vuosikuluksi

Koskee investointeja vuoden 2012 ja sen jälkeen

Atk-ohjelmistot	2 vuotta/tasapoisto
Asuinrakennukset	30 vuotta/tasapoisto
Hallinto- ja laitosrakennukset, kiviset	25 vuotta/tasapoisto
Hallinto- ja laitosrakennukset, puiset	20 vuotta/tasapoisto
Tehdas- ja tuotantorakennukset, kiviset	25 vuotta/tasapoisto
Tehdas- ja tuotantorakennukset, puiset	20 vuotta/tasapoisto
Vapaa-ajan huoltorakennukset	25 vuotta/tasapoisto
Vapaa-ajan mökit/saunarakennukset	30 vuotta/tasapoisto
Tiet	20 %/menojäännöspoisto
Puistot/kentät	20 %/menojäännöspoisto
Vesi- ja viemärijohtoverkostot	10 %/menojäännöspoisto
Tievalaistuslaitteet	20 %/menojäännöspoisto
Laituskoneet ja laitteet	30 %/menojäännöspoisto
Kuljetusvälineet	4 vuotta/tasapoisto
Muut koneet ja kalusto	40 %/menojäännöspoisto
Osakkeet ja osuudet	ei poistoja
Maa- ja vesialueet	ei poistoja

Menojäännöspoilaskenta aloitetaan uusien hankintojen osalta 1.7. (puolivuotislaskenta)

TAK-ohjelmistohankinnoissa
puolivuotislaskenta

Kohteet, joissa tasapoisto, aloitetaan seuraavan kuukauden alusta milloin rakennus on valmistunut tai kuljetusväline/laite/kalusto on hankittu

Pienet pysyvien vastaavien hankinnat, joiden hankintameno on alle 10 000 €, on kirjattu vuosikulukuksi.

19 TIEDOT PYSYVISTÄ VASTAAVISTA TASE-ERÄKOHTAISESTI

1 000 €	Aineelliset hyödykkeet					Yhteensä
	Maa- ja vesi- alueet	Rakennukset	Kiinteät rakennelmat ja laitteet	Koneet ja kalusto	Kesken- eräiset hankinnat	
Poistamaton hankintameno 1.1.	110	784	12 325	100	925	14 244
Lisäykset tilikauden aikana				72	1 690	1 762
Rahoitusosuudet tilikaudella						
Vähennykset tilikauden aikana						
Siirrot erien välillä			2 440		-2 440	0
Tilikauden poisto		-34	-1 175	-34		-1 242
Poistamaton hankintameno 31.12.	110	751	13 591	138	176	14 765

Maa- ja vesialueet erittely	2023	2022
Maa- ja vesialueet		
Kiinteistöjen liittymismaksut	100	100
Muut maa- ja vesialueet	10	10
Yhteensä	110	110

1 000 €	Osakkeet ja osuudet			Laina- ja muut saamiset
	Osakkuus-yhteisö-osakkeet	Muut osakkeet ja osuudet	Yhteensä	Muut saamiset muilta
Hankintameno 1.1.	28	2 655	2 683	60
Tilikauden muutokset *)	0	-67	-67	0
Hankintameno 31.12.	28	2 588	2 616	60
Kirjanpitoarvo 31.12.	28	2 588	2 616	60

*) Liedon Veden taseessa olevaan Turun Seudun Vesi Oy:n sijoitukseen kirjattiin tilikaudella 2022 arvonalentuminen noin 67.000 euroa, koska sijoituksen todennäköisesti tulevaisuudessa kerryttämän tulon arvioitiin olevan pysyvästi vielä poistamatonta hankintamenoa pienempi.

25 OMA PÄÄOMA

1 000 €	2023	2022
Peruspääoma 1.1.	1 542	1 542
Lisäykset	0	0
Vähennykset	0	0
Peruspääoma 31.12.	1 542	1 542
Edellisten vuosien yli/alijäämä	6 910	6 663
Tilikauden yli-/alijäämä	-568	247
Oma pääoma yhteensä	7 884	8 452

32 MUIDEN VELKOJEN ERITTELY

1 000 €	2023	2022
Liittymismaksut	10 946	10 306
Muut velat	315	195
Yhteensä	11 260	10 501

40 VASTUUSITOUMUKSET

Takausvastuu Turun Seudun Puhdistamo Oy:n lainoista omistusosuuden mukaisessa suhteessa (Liedon osuus yhtiön osakepääomasta on 4,33%)

1 000 €		Liedon osuus
Yhtiön korollinen vieras pääoma 31.12.	79 194	3 429
Yhtiön leasingvastuut 31.12.	16 100	697

42 HENKILÖSTÖN LUKUMÄÄRÄ

Liedon Veden vahvuus tällä hetkellä on 9 vakinaista henkilöä: Vesihuoltopäällikön lisäksi vesihuoltoinsinööri, 2 vesihuoltosihteeriä sekä 5 laitosmiestä.

Työmäärän kartoituksessa on todettu, että Liedon Vesi tarvitsee edelleen kahden vesihuoltosihteerin työpanoksen. Vesihuoltosihteerit hoitavat asiakaspalvelun lisäksi laskutuksen sekä sopimusasiat sekä ostolaskujen kirjaamiset ja talousarvio ym. laadinnan avustamisen.

Taloussihteerin tehtävä on siirretty Liedon kaupungin talousosaston vastuulle. Haasteena on ollut henkilön vaihtuminen, uuden rekrytointi ja todellisten talouslukujen saanti.

V. 2023 lopulla palkattiin henkilö, joka on 50% Liedon Veden ja 50 % mittausstoimen kustannuksena. Tarkoitus on kokopäivätoimisesti täydentää johtokarttaa, tarvittaessa kartoittaa sekä huolehtii Liikenne- ja viestintäministeriön asettamien vaatimusten mukaisista johtokarttojen toimituksista valtakunnallisen johtotietojärjestelmään.

Eläköityminen on lähitulevaisuudessa iso haaste; v. 2025 1 vesihuoltosihteeri ja v. 2026 2 laitosmiestä eläköityy. Strategiassa otettava huomioon uusien henkilöiden saanti operatiivisiin tehtäviin.

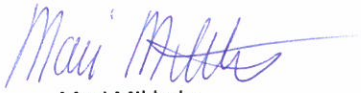
Liedon Veden laitoshenkilöt vastaavat 24/7 vesihuollon päivystyksestä. Lisäksi v. 2019 saakka käytössä on ollut ns. toimistopäivystys viikonloppuisin, jolloin vesihuoltosihteeri toimii päivystäjän tukena mm. viestien, häiriötiedotteiden ja netti/somepäivitysten osalta.

Allekirjoitukset ja tilinpäätösmerkintä

6 ALLEKIRJOITUKSET JA TILINPÄÄTÖSMERKINTÄ

Liedossa maaliskuun 25. päivänä 2024

LIEDON KAUPUNGINHALLITUS

Mari Mikkola

Minna Hallanheimo

Heidi Tuimala

Vappu Nieminen-Pihala

Simo Ala-Nissilä

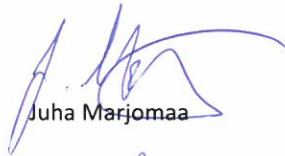
Hannele Lindholm

Marko Friberg

Tomi Pohjankukka

Juha Marjomaa

Ismo Saarinen

Riina Kolkkala

Timo Katajainen

Mika Ingi
Kaupunginjohtaja

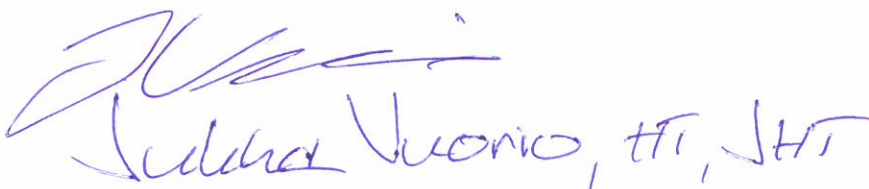
TILINPÄÄTÖSMERKINTÄ

Suoritetusta tilintarkastuksesta on tänään annettu kertomus.

Liedossa

22.6.2024

TAHVA Julkishallinnon Palvelut Oy

Jukka Vuorio, tti, JHT

Luettelo kirjanpitokirjoista ja tositelajeista sekä niiden säilytystavasta

7 LUETTELO KIRJANPITOKIRJOISTA JA TOSITELAJEISTA SEKÄ NIIDEN SÄILYTYSTAVASTA

LUETTELO KÄYTETYISTÄ	KIRJANPITOKIRJOISTA
Tilinpäätös	Sidottu kirja
Päiväkirja	Sähköinen arkisto
Pääkirja	Sähköinen arkisto
Käyttöomaisuuskirjanpito	Sähköinen arkisto

KÄYTETYT TOSITELAJIT

TT	Kuvaus
101	101 Hallintopalveluiden yleislaskut
201	201 Sosiaalipalveluiden yleislaskut yksityinen
202	202 Sosiaalipalveluiden yleislaskut julkinen
203	203 Perheneuvonta
204	204 Mäntykoti
205	205 Toimintakeskus
220	220 Sosiaali- ja terveyspalvelujen laskutus
223	223 Suun terveydenhuolto
224	224 Vastaanotto toiminta/Avosairaanhoido
225	225 Fysioterapia
226	226 Laitoshoido (vuodeosasto, avosairaala)
229	229 Kuvantaminen
230	230 Liedon vanhustenhoito
301	301 Sivistyspalveluiden yleislaskut
303	303 Sivistyspalveluiden kerhot
304	304 Kansalaisopisto/ muut
321	321 Päivähoitolaskutus
322	322 Kerholaskutus
323	323 Lukiolaskutus
324	324 Kansalaisopisto
401	401 Teknisten palveluiden yleislaskut
402	402 Vuokrat
407	407 Ympäristöpalvelut
421	421 Maavuokralaskut
422	422 Rakennusvalvonta
423	423 Ympäristövalvonta
424	424 ei käytössä
501	501 Vesilaskutus muut
521	521 Vesilaskutus
601	601 Ympäristöterveyspalvelut yksityinen
602	602 Ympäristöterveyspalvelut julkinen
900	900 Liedon avoimet myyntilaskut

AA Sopimuslaskun rekisteröinti
AT Käyttöomaisuuden kirjaus
EK Täsmäämättömien maksujen korjaus, Myre
HA Pääkirjatapahtumien rekisteröinti (hyväksyttäväksi)
HB Pääkirjatapahtumat (ei työnkulkua)
HD Hyväksytyjen pääkirjatapahtumien kirjaus
HK Konvertointi
HL Kassa
HV Vähennyskelpoinen osuus
HX Kirjaus Excelistä (työnkulku)
HY ALV-siirrot/tyhjennykset
IA Ostolaskun rekisteröinti
ID Ostolaskun kirjaus
IK Viitesuoritukset perinnästä
IP Maksut - konekielinen tiliote
KA Luottotappion automaattinen kirjaus
KB Muistutusvahvistus
KI Perinnän suoritukset
KO Viitesuoritukset
KP Suoritukset
KR Korkolaskunumero
L1 Saapuvien laskujen rekisteröinti
L2 Saapuvien laskujen kirjaus
L3 Ank.reg. Interna leverantörsfakturor
L4 Def.bokf. Interna leverantörsfakturor
LM (Ei käytössä) (ei työnkulkua) toimittajalaskujen rekisteröinti
LP Laskujen jaksotukset
LT Luottotappiot
OI Intern Order/Fakturering
P01 Lager
P02 Externa löner
P03 Populus
P04 WebTimmi sisäiset
P05 Lahikainen
P06 Basware maksuliikenne
P07 Ceepos
P08 Opiferus
P12 Vesik
P15 Proconsona
P17 M2
P24 Pusatec
P25 Lifecare
P26 MK-kassamasiina
P27 Opus Capita
PB Matkalaskun kirjaus
PD Direktutbetalning resereskontra
PF Frånvaro
PM Matkalaskun rekisteröinti
PP Bokföring lönetransaktioner
PR Jaksotuksen ohjaus
PT Mallar för reseräkning
PV Variabla lönetransaktioner
RJ Jaksotustapahtumat
RV Peruutus / vastakirjaus
XL Kirjaus Excelistä (ei työnkulkua)
YE Alkutase